

AZ ORSZÁGOS FÖLDTANI ADATTÁR TEVÉKENYSÉGE ÉS SZOLGÁLTATÁSAI

**Vezető
a Magyar Állami Földtani Intézet
Adattárában**

Összeállította:
ERDÉLYI GÁBORNÉ

BUDAPEST, 1989

Lektor:

DR. VITÁLIS GYÖRGY

Szerkesztette:

ERDÉLYI GÁBORNÉ

A rajzokat HONFI JÁNOSNÉ és SZECSKÓ TAMÁS^{NÉ},
a fényképeket DR. PELLÉRDY LÁSZLÓNÉ készítette

ISBN 963 671 139 9

Kiadja a Magyar Állami Földtani Intézet

Felelős kiadó: DR. HÁMOR GÉZA igazgató

Készült a M. Áll. Földtani Intézet nyomdájában

IBM Composer szedőgépen, rotaprint sokszorosítással

Műszaki szerkesztő: HORVÁTHNÉ OLLÁRY GABRIELLA

Ívterjedelem: 7,1 A/5. Példányszám: 500. Munkaszám: 182/89.

Felelős vezető: MÜNNICH DÉNES

TARTALOM

Előszó (Hámor Géza dr.)	5
1. Bevezetés (Erdélyi Gáborné)	7
2. Az Országos Földtani Adattár elhelyezése, szervezete és tevékenységi köre (Erdélyi Gáborné)	9
2.1. Elhelyezés	9
2.2. Szervezeti felépítés	9
2.3. Tevékenységi kör	12
3. Az Országos Földtani Adattár szervezeti egységeinek tevékenysége és szolgáltatásai	15
3.1. Adatgyűjtés és elsődleges adatfeldolgozás	15
3.1.1. Kézirat- és jelentéstár (Lengyel Ilona)	15
3.1.2. Mélyfúrási kataszter (Oswaldné Bárány Irén–Dávidné Beer Mária)	19
3.1.3. Elemzés-, mikrofilm- és rajztár (Kristóf János)	25
3.1.4. A Központi Földtani Hivatal – Magyar Állami Földtani Intézet kihelyezett adattára (Bognárné Beviz Jolán)	28
3.1.5. Mikrofilm laboratórium (Fördösné Bozó Magdolna–Vargáné Breitingem Éva)	30
3.2. Tudományos feldolgozás és értékelés	35
3.2.1. Magyarország Mélyfúrási Alapadatai kötet szerkesztése (Kiss Klára)	35
3.2.2. Földtani térkép- és -szelvénymutató térképek szerkesztése (Szentirmai István dr.)	43
3.2.3. Megkutatottsági (GEOFOND) térképek szerkesztése (Vitális György dr.)	45
3.2.4. Az Országos Földtani Adattár számítógépes nyilvántartási rendszere (Erdélyi Gáborné)	53
3.2.5. Földtani irodalomfeldolgozás (Tóth-Zsiga József–Erdélyi Gáborné)	62
3.3. Olvasó- és olvasói tanácsadó szolgálat (Kristóf János–Lengyel Ilona)	64
4. A Földtani Térképtár tevékenysége és szolgáltatásai (Halasi László–Németh György)	70
4.1. Térképtári kölcsönzőszolgálat	70
4.2. Térképárusítás	70
4.3. Tanácsadás	72

4.4.	Iktatás, leltározás	72
4.5.	Katalogizálás	72
4.6.	Régi hazai és külföldi térképek kezelése	73
4.7.	A MÁFI kiadású térképek és térképmagyarázók	73
4.8.	Kapcsolattartás a külföldi cserés partnerekkel	73
4.9.	Köteles példányok szétoztása	73
4.10.	Könyvelés	73
4.11.	Külső raktárak kezelése	74
5.	Irodalom	75
5.1.	A MÁFI Adattárával foglalkozó, illetve az Adattárban készült munkák	75
5.1.1.	Nyomtatásban megjelent és sajtó alatti munkák	75
5.1.2.	Kézírtos munkák	76
5.2.	A MÁFI adattári munkával kapcsolatos külföldi tanulmányutak közvetlenül hasznosítható kézírtos útijelentései	79

ELŐSZÓ

Az Országos Földtani Adattár évtizedek óta gyűjti és rendszerezi a 120 éves múltra visszatekintő Magyar Állami Földtani Intézet, valamint az országban más intézmények, vállalatok által végzett földtani kutatások dokumentumait. 1952. január 15-én alakult meg közvetlen elődje, a Földtani Alapadattár, melynek fő feladata a nyersanyagkutatás dokumentumainak gyűjtése és folyamatos kiegészítése, továbbá az intézeti nyersanyagkutatás és az iparági igények egyeztetése, az építőipari nyersanyagok kataszterének összeállítása és az ásványvagyonbecslés volt.

Az elmúlt csaknem 40 év folyamán az osztály utasításokban, tervekben előírt feladatköre, sőt neve is, többször változott. Mindvégig változatlan maradt azonban a felsoroltak közül az első feladat – a nyersanyagkutatás (és általában a földtani kutatás) során nagy költséggel megszerzett földtani adatok központi gyűjtése, nyilvántartása, a lehetőségek szerinti minél teljesebb feldolgozása és hozzáférhetővé tétele.

A következőzetes dokumentum- és adatgyűjtés, az egységes adatállomány, a már hagyományos formájában is áttekinthető nyilvántartási rendszer, az Adattár nyilvánossága így felbecsülhetetlen értékű, páratlan gyűjteményt hozott létre, amelynek egy-egy részlege önmagában is könyvtárnyi terjedelmű. Kézirat- és jelentéstárának legrégebbi dokumentuma 1839-es keltezésű, az új dokumentumok 18 ezer fölötti sorszámot kapnak; mélyfúrási katasztere, amelynek kialakítása 1959-ben a tatabányai fúrások adatfelvételével kezdődött, ma több, mint 180 ezer kutatófúrásról nyújt tájékoztatást; a rajztárnak a jelentéstárral azonos nagyságrendű gyűjteményében pedig egyaránt megtalálhatók Intézetünk régi és mai neves kutatóinak eredeti, kéziratos térképei, rajzai.

A hiányzó dokumentumok pótlását, a tudománytörténeti jelentőségű anyagok állagmegóvását a Mikrofilm Laboratórium is segíti, amely emellett – a film- és papírmásolatok készítésével – a szolgáltatásokba is bekapcsolódik.

Így tehát az Adattárban a múlt sok esetben már tudománytörténeti jelentőségű dokumentumai, és a jelen, a földtudomány legkorszerűbb szintjén álló szellemi termékei egyaránt megtalálhatók.

A dokumentumok egyszerű nyilvántartáson túlmenő feldolgozása, értékelése, a mélyebb tartalmi feltárás céljából szerkesztett földtani térkép- és szelvénymutató térképek, valamint a megkutatottsági (Geofond) térképek jelenleg már lefedik a Magyar-középhegységet, s folyamatosan készülnek az újabb térképlapok.

Az egyes adatállományok számítógépes adatbázisainak kialakítása – amely az Adattár fejlesztésének legutóbbi eredményei közé tartozik –, ugyancsak a dokumentumok mé-

lyebb tartalmi feltárását, azok előzetes értékelését, s ily módon a tájékozódás egyszerűsítését, gyorsítását szolgálja.

E korszerűsítési program keretében alakítottuk ki – időrendi sorrendben – a mikrofilmezett szénhidrogénkutató fúrások, a mélyfúrási kataszter és a jelentéstár számítógépes nyilvántartási rendszerét.

E dokumentumok, és Adattárunk szolgáltatásai a Magyar Állami Földtani Intézet munkatársain kívül az egész magyar geológus társadalom rendelkezésére állnak. Adattárunk a Magyar Állami Földtani Intézet Dokumentációs Főosztálya keretében működik, annak egyik osztálya, de neve és rendeltetése szerint egyaránt nem egyszerű kutatóintézeti adattár, hanem ORSZÁGOS FÖLDTANI ADATTÁR. Gyűjtőköre, szolgáltatásai országos jellegűek, és meghatározott szabályok betartása mellett, nyilvánosak.

Az elmúlt években a földtani kutatások egyre növekvő terjedelme, jelenleg azok anyagi feltételeinek rosszabbodása, más-más szempontból ugyan, de egyaránt növelték az Adattár szerepét. Tevékenységének egy-egy részterületét, eredményeit az Adattár munkatársai a szakmai folyóiratokban rendszeresen közreadott publikációkban ismertették. Annak teljes és összefüggő folyamatát, szolgáltatásainak sokrétűségét azonban – az 1983-ban készült, kéziratos „Vezető” után – először mutatjuk be minden kutató számára hozzáférhető módon, hogy a figyelmet ezzel is ráirányítsuk az Adattár szolgáltatásaiban rejlő szakmai lehetőségekre.

Dr. Hámor Géza
igazgató

1. BEVEZETÉS

A Magyar Állami Földtani Intézet Dokumentációs Főosztályához tartozó Országos Földtani Adattár gyűjtőköre kiterjed a földtani kutatások nélkülözhetetlen alapadatait tartalmazó, földtani tárgyú kéziratok kutatási jelentésekre, a mélyfúrási (fúrasi rétegsorok, fúrasi térképek) dokumentációkra, a kéziratok földtani térképekre, földtani szelvényrajzokra és azok pauszaira, valamint az anyagvizsgálati eredmények dokumentumaira. Ezek elsősorban az állami költségvetésből fedezett alapkutatások, továbbá az egész országban, esetenként külföldön végzett előkészítő, felderítő, előzetes és részletes földtani kutatások dokumentációjából kerülnek ki.

Tájékoztatóul megadjuk az adattári gyűjtemény jelenlegi (1989. január 1-jei) állományának adatait:

1) Kéziratok jelentés, szakvélemény	19 562 db;
2) Mélyfúrási dokumentáció	75 656 db;
3) Kitöltött kataszteri karton	186 089 db;
4) Rajz	21 661 db;
5) Anyagvizsgálati jelentés, elemzés	15 419 db;
6) Mikrofilmlap (negatív)	25 745 db;
7) A KFH-val közös dokumentációs anyag (Bem rakparti kihelyezett adattári részleg)	11 658 db.

Az adattári olvasószolgálat látogatottságát, illetve forgalmát illetően megjegyezzük, hogy pl. az 1988. évben az intézeti kutatóknak és külső intézmények munkatársainak 1432 alkalommal 13 269 db dokumentációt adtunk ki és vételeztünk vissza.

A Bem rakparti kihelyezett adattári részlegben a Központi Földtani Hivatal (KFH) kéziratok dokumentumait kezeljük és rendszerezük, a szépvízéri telephelyen pedig a dokumentációk másodpéldányait őrizzük.

Az Adattárhoz tartozó Mikrofilm laboratórium az 1977. év óta végzi a dokumentációk részint anyagkimélő, részint anyaggyarapító mikrofilmezését és az ezzel kapcsolatos szolgáltatásokat.

Az Adattár a dokumentációkat nemcsak gyűjti, hanem a használhatóságának legmegfelelőbb módon feltárja, illetve rendszerezi.

A mélyfúrások legfontosabb adatait a mélyfúrási kataszteri (ún. rózsaszín) kartonokon rendszerezük, a fontosabb fúrások adatait pedig az 1963. évtől a „Magyarország Mély-

fúrásai Alapadatai” című kötetekben évről évre kiadjuk. Az 1963. év előtti fúrásokat pedig az 1863. évig visszamenőleg az ún. „Retrospektív” kötetekben tettük közzé.

A kéziratok kutatási jelentések földtani térkép- és szelvényanyagáról az 1983. év óta térkép- és szelvénymutató, a nyersanyagkutatási zárójelentések alapján pedig megkutatottsági (GEOFOND) térképeket szerkesztünk.

Az adattári munka során arra törekszünk, hogy a gyűjtőkörnek megfelelően – az egész ország területéről – valamennyi anyag beérkezzék, és azokat az ország minden geológusa számára mintegy adatbankot jól kezelhetően, gyorsan hozzáférhetővé tegyük.

Az Adattár eddigi történetét GELLERT F.: „30 éves a Magyar Állami Földtani Intézet Adattári Osztálya” című közleménye (GELLERT F. 1984) foglalja össze, míg az Adattár jelenlegi, 1989. évi helyzetét a jelen „Vezető”-ben ismertetjük.

Az Országos Földtani Adattár keretébe 1987. július 1. óta tartozó Földtani Térképtár fő gyűjtőkörét a nyomtatásban megjelent hazai és külföldi földtani térképek alkotják. A Térképtár tevékenységét és szolgáltatásait a jelen „Vezető” külön fejezeteként tárgyaljuk.

2. AZ ORSZÁGOS FÖLDTANI ADATTÁR ELHELYEZÉSE, SZERVEZETE ÉS TEVÉKENYSÉGI KÖRE

2.1. Elhelyezés

Az Országos Földtani Adattár (röviden Adattár) központi részlegét az 1982. évtől a MÁFI II. emeleti, egykori múzeumi V. és VII. teremrészletében, illetve VI. szakaszában helyezték el (1. ábra).

A kézirat- és jelentéstár dokumentumait – a Szabó József utca felőli teremben (1. ábra bal oldali része) levő – gördülő szekrényekben tároljuk, amelyek 240 fm anyag tárolására alkalmasak, míg a Népstadion felőli terem (1. ábra jobb oldali része) hasonló felépítésű gördülő szekrényeiben a mélyfúrás dokumentációk tárolása 300 fm-en történik.

A más intézmények fúrás dokumentációit, mint pl. a nagy értékű szénhidrogénkutató, valamint bauxitkutató fúrások jelentés anyagát az 1977. év óta saját laboratóriumban mikrofilmre vesszük, és olvasóink számára a tűzbiztos mikrofilm tárolókban tartjuk.

Az 1. ábra bal oldalán a – mindkét teremben hasonlóan elhelyezett – tárolószekrény-sor és a munkaasztalok elhelyezése látható, míg az 1. ábra jobb oldali része, az alsó szint munkaasztalai mellett a – mindkét teremben ugyancsak hasonlóan felépített – galéria-rendszer munkaasztalainak és rajztároló fiókos vasszekrényeinek alaprajzát szemlélteti.

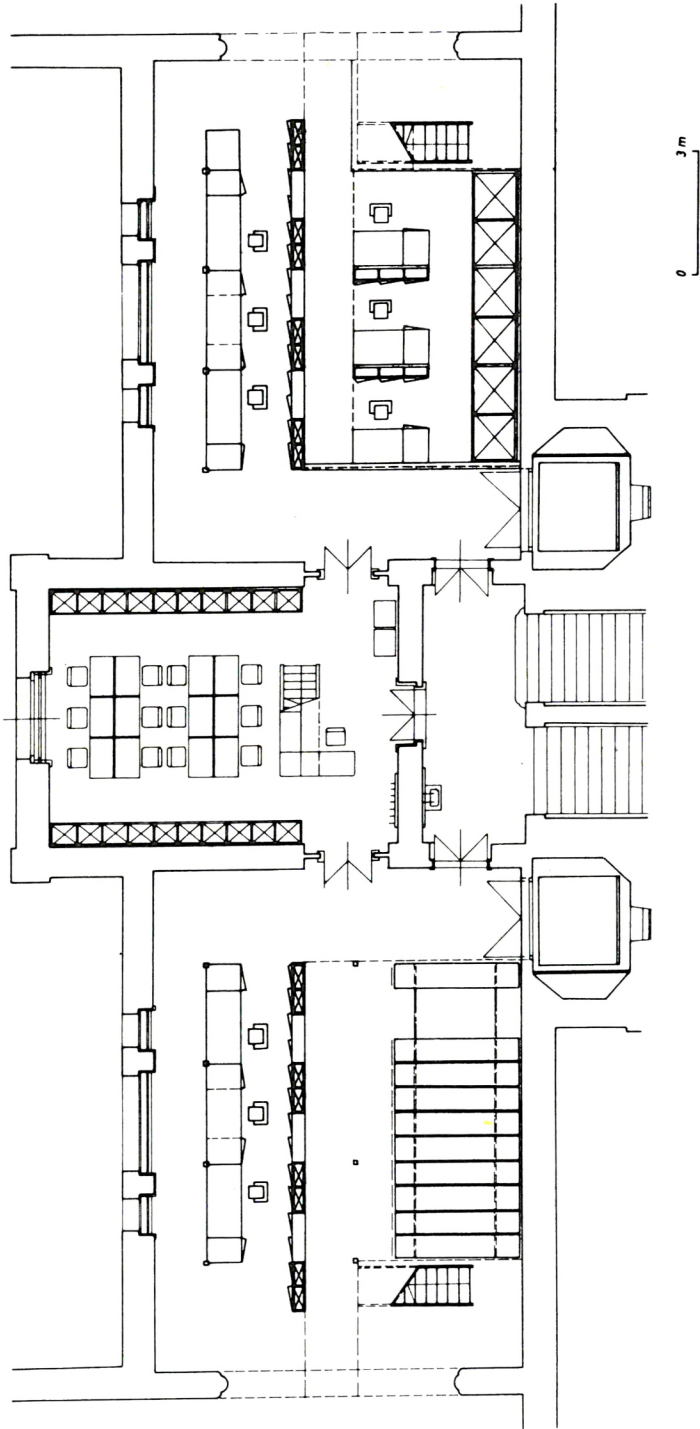
A Szabó József utca, valamint a Népstadion felőli terem között, a hátsó lépcsőházzal szemben helyezkedik el az adattári olvasóterem, melynek elrendezési vázlatát az 1. ábra középső része szemlélteti.

A központi részleg itt nem vázolt felszerelési, illetve berendezési tárgyait, továbbá a Mikrofilm laboratórium, a Bem rakparti kihelyezett adattári részleg, valamint a Földtani Térképtár elhelyezésére és felszerelésére vonatkozó tudnivalókat a 3. és 4. főfejezet megfelelő alfejezetei ismertetik.

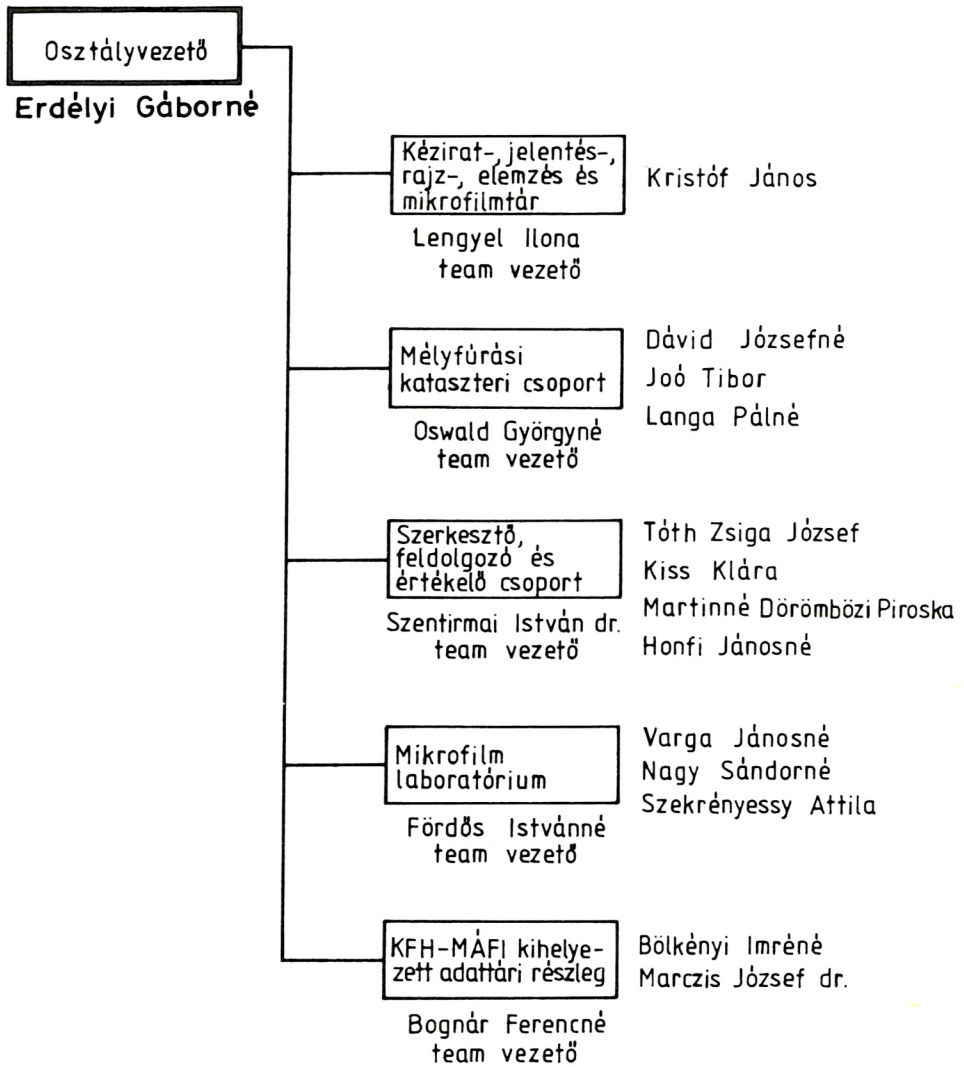
2.2. Szervezeti felépítés

Az Adattár jelenlegi szervezeti felépítését a 2. ábra foglalja össze. Eszerint az osztályvezető irányítása alatt öt részleget alakítottunk ki, melyek a következők:

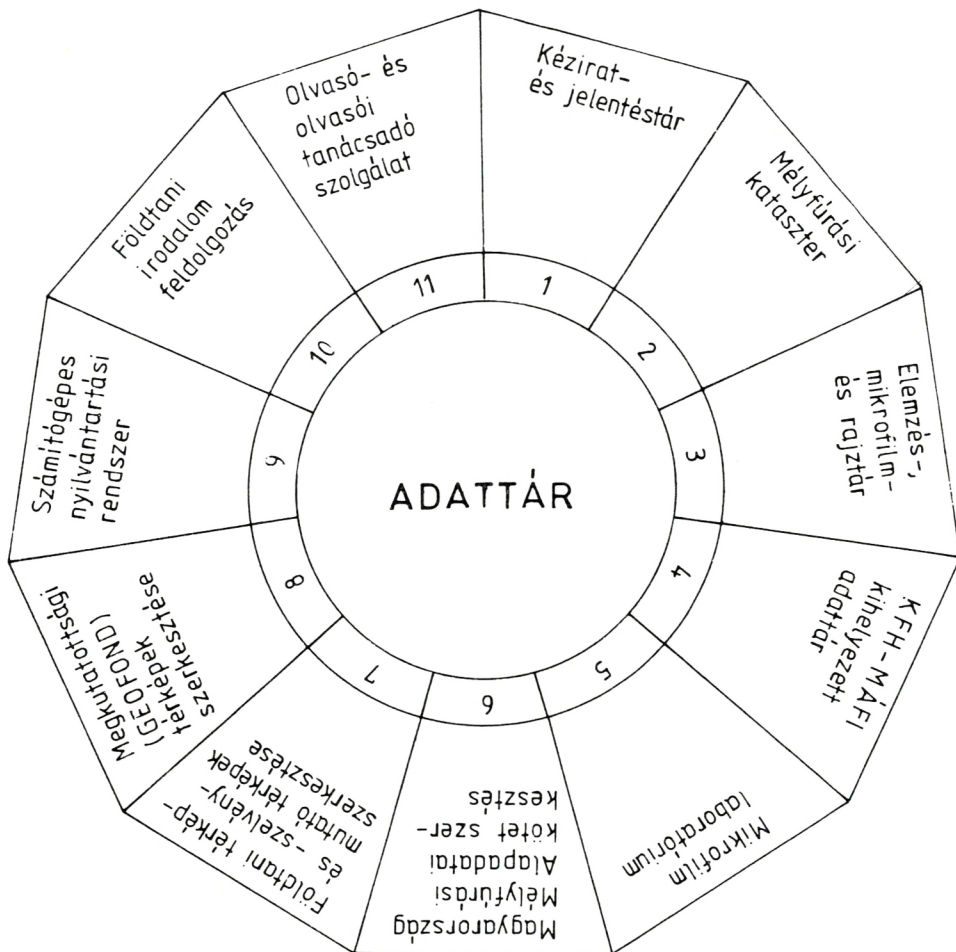
- a) Kézirat-, jelentés-, rajz-, elemzés- és mikrofilmtár;
- b) Mélyfúrás kataszteri csoport;
- c) Szerkesztő, feldolgozó és értékelő csoport;

I. ábra. Az Országos Földtani Adattár elhelyezése a Magyar Állami Földtani Intézetben
(A Magyar Iparművészeti Főiskola 1980. évi tervrajza után)

2. ábra. Az Országos Földtani Adattár szervezete az 1989. évben

3. ábra. Az Országos Földtani Adattár tevékenységi köre

d) Mikrofilm laboratórium és

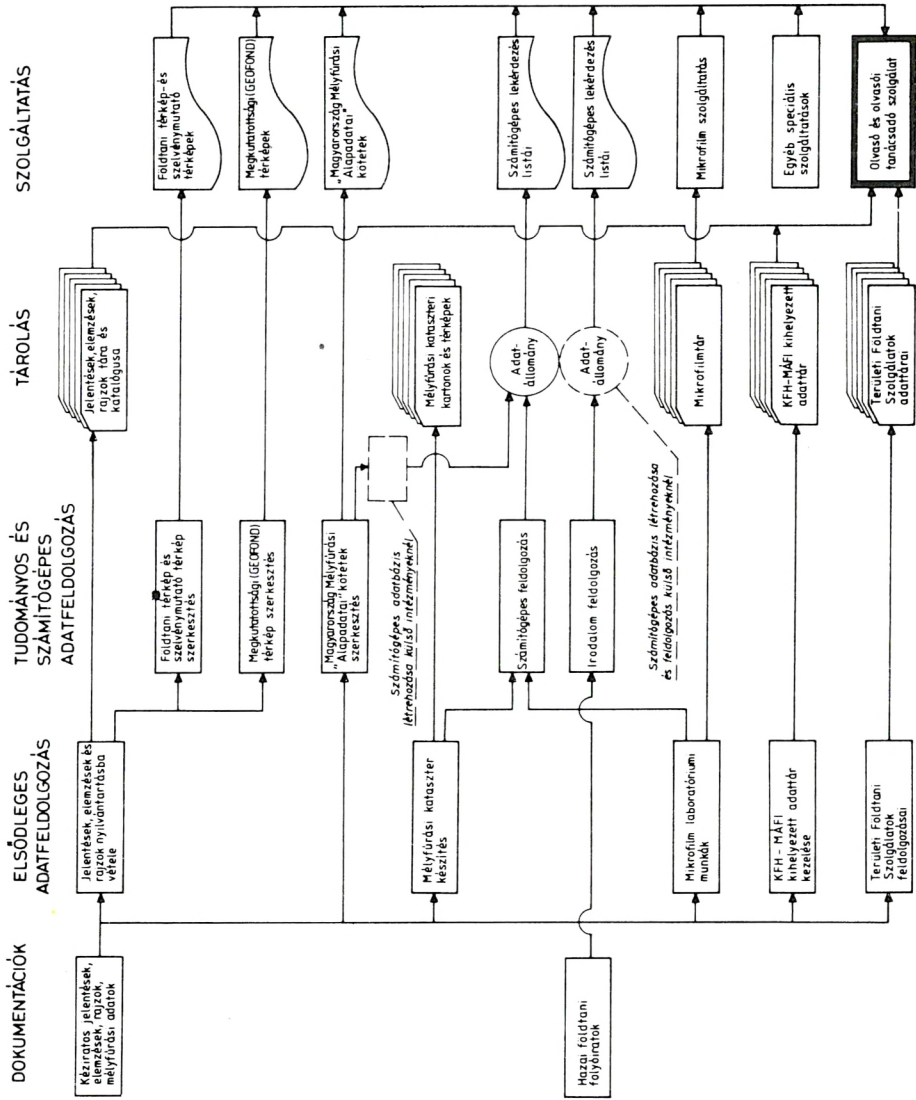
e) KFH–MÁFI kihelyezett adattári részleg.

A részlegek élén egy-egy team vezető áll, míg a Földtani Térképtár önálló egységet alkot.

2.3. Tevékenységi kör

Az Adattár jelenlegi tevékenységi köre, a 3. ábrán szemléltetett tizenegy témakör szerint csoportosítható:

1. Kézirat- és jelentéstár (Lengyel I.);
2. Mélyfúrás kataszter (Oswald Gy.-né, Dávid J.-né, Langa P.-né);

4. ábra. Az Országos Földtani Adattár működésének általános rendszere (Összeállította: Vitális Gy. – Erdélyi G.-né)

3. Elemzés-, mikrofilm- és rajztár (Kristóf J., Dávid J.-né);
4. KFH–MÁFI kihelyezett adattár (Bognár F.-né, Bölkényi I.-né, Marczis J.);
5. Mikrofilm laboratórium (Fördös I.-né, Varga J.-né, Nagy S.-né, Szekrényessy A.);
6. Magyarország Mélyfúrási Alapadatai kötet szerkesztés (Kiss K., Martinné Dörömbözi P., Oswald Gy.-né, Lengyel I.);
7. Földtani térkép- és -szelvénymutató térképek szerkesztése (Szentirmai I., Martinné Dörömbözi P., Kristóf J., Lengyel I., Dávid J.-né, Honfi J.-né);
8. Megkutatottsági (GEOFOND) térképek szerkesztése (Vitális Gy. közreműködésével Honfi J.-né, Kristóf J., Lengyel I., Bognár F.-né, Dávid J.-né);
9. Számítógépes nyilvántartási rendszer (Erdélyi G.-né, Lengyel I., Dávid J.-né, Fördös I.-né, Honfi J.-né, Oswald Gy.-né, Varga J.-né);
10. Földtani irodalom feldolgozás (Erdélyi G.-né, Tóth-Zsiga J., Martinné Dörömbözi P.);
11. Olvasó- (Kristóf J., Dávid J.-né, Lengyel I., Oswald Gy.-né) és olvasói tanácsadó szolgálat (Vitális Gy. közreműködésével Erdélyi G.-né, Oswald Gy.-né, Lengyel I., Kristóf J.).

A korszerűsítés–fejlesztés feladatai jelenleg (vagy a közeljövőben) valamennyi feladatcsoportot érintik (Erdélyi G.-né és a team-vezetők).

Az egyes tevékenységi körök szolgáltatásait részben állandóan, részben helyettesként, vagy időszakosan a zárójelben szereplő munkatársak látják el.

A tevékenységi körök és szolgáltatások részletes ismertetését a 3. és a 4. főfejezet tartalmazza, míg az Országos Földtani Adattár működésének általános rendszerét összefoglalóan a 4. ábra szemlélteti.

A 4. ábra alapján egyértelműen követhető, hogy az egész ország területéről beérkező – részint az Intézet munkatársai, részint más intézmények által készített – dokumentációk milyen feldolgozási, tárolási és szolgáltatási munkafolyamatokon esnek át, mire az olvasó és olvasói tanácsadó szolgálat keretében a betekintők részére rendelkezésre állnak.

3. AZ ORSZÁGOS FÖLDTANI ADATTÁR SZERVEZETI EGYSÉGEINEK TEVÉKENYSÉGE ÉS SZOLGÁLTATÁSAI

3.1. Adatgyűjtés és elsődleges adatfeldolgozás

3.1.1. Kézirat- és jelentéstár

Az Országos Földtani Adattár gyűjteményében az 1988. évi összesítés alapján több mint 19 000 ún. „kéziratoss jelentés” található. Ezek különféle földtani kutatások és munkálatok eredményeiről készült jelentések (részjelentések, zárójelentések, összefoglaló jelentések), külföldi útijelentések, földtani és bányászati kutatási jelentések, földtani összefoglalások, valamint tanulmányok a földtan és társtudományai területéről.

Az Adattár kéziratyűjteménye az utóbbi években növekvő gyarapodást mutat. Ez átlagosan évi 1000–1100 db dokumentáció, a beérkező többletpéldányok nélkül. Ez utóbbiak leltározás után, rendezetten az Intézet szépvízéri telephelyén (5. ábra) levő adattári raktárba kerülnek.

Az Adattárba érkező jelentésekkel, illetve kéziratokkal kapcsolatos feladatok folyamatát a 6. ábra szemlélteti.

A kívánt anyag gyors előkeresését betűrendes, ezenbelül időrendi sorrendbe rendezett katalógusrendszer segíti, amely a következő szempontok szerint rendezi az anyagot:

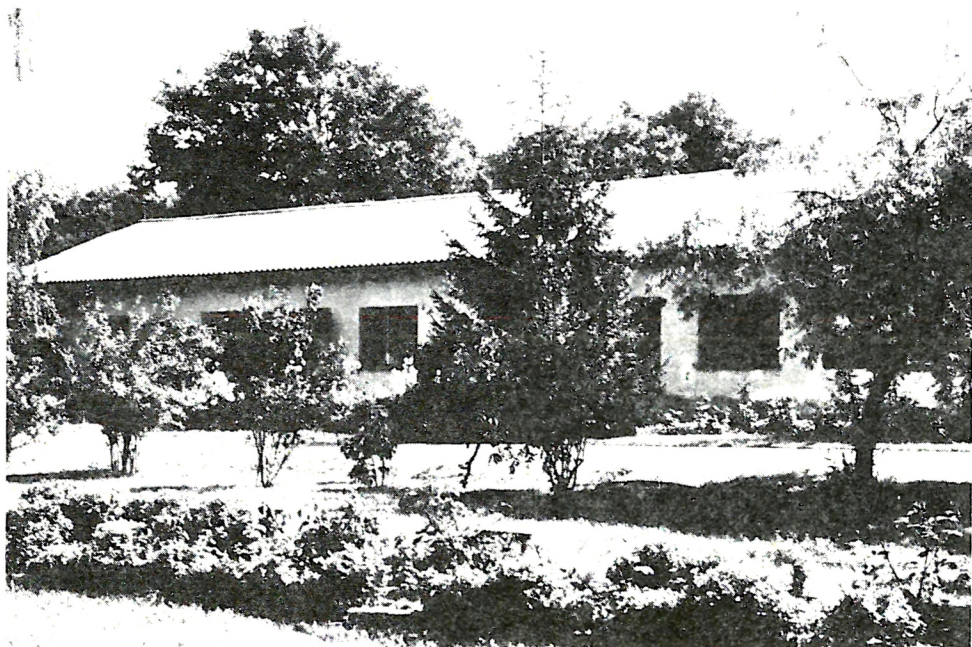
- I. terület szerint,
- II. szerző(k) szerint,
- III. tárgy szerint.

I. Terület szerinti csoportosítás

a) Itt a Magyarország területét átfogó ún. „általános” információk dokumentációi található, időrendi sorrendben.

b) A földtani tájegységek csoportjában a SZEBÉNYI L. (1964, 1969) által leírt rendszer, illetve térkép (7. ábra) szerint található meg a keresett dokumentációk. E csoportosításban az eligazodást a „Magyarország földtani tájai tizedes beosztásban” című 1:500 000 m. térképlapkereső segíti. E beosztás időrendi sorrendben nagyobb tájegység (pl. Mátra hg., Zalai-dombvidék stb.) megkutatottságáról ad képet.

c) A helységek szerint betűrendben belül, időrendi sorrendben adja meg az anyagot. Ha a jelentés több helység (közigazgatási) területére vonatkozik, a róla készült katalóguslap minden helységnél megtalálható.

5. ábra. A szépvízéri raktárépület

d) A Budapest területére eső dokumentációk katalóguslapjai kerületenként, időrendi sorrendben találhatóak.

Az Adattár nemcsak a hazai dokumentációk széles körével rendelkezik. Gyűjtőkörét a külföldre vonatkozó útjelentések, általános leírások, szakmai beszámolók, külföldön végzett földtani és bányászati tevékenységről, statisztikai adatok teszik teljesebbé.

A külföldi vonatkozású jelentések katalóguslapjai kontinensek szerint, azon belül országokként „ABC”-ben, időrendi sorrendben találhatóak meg.

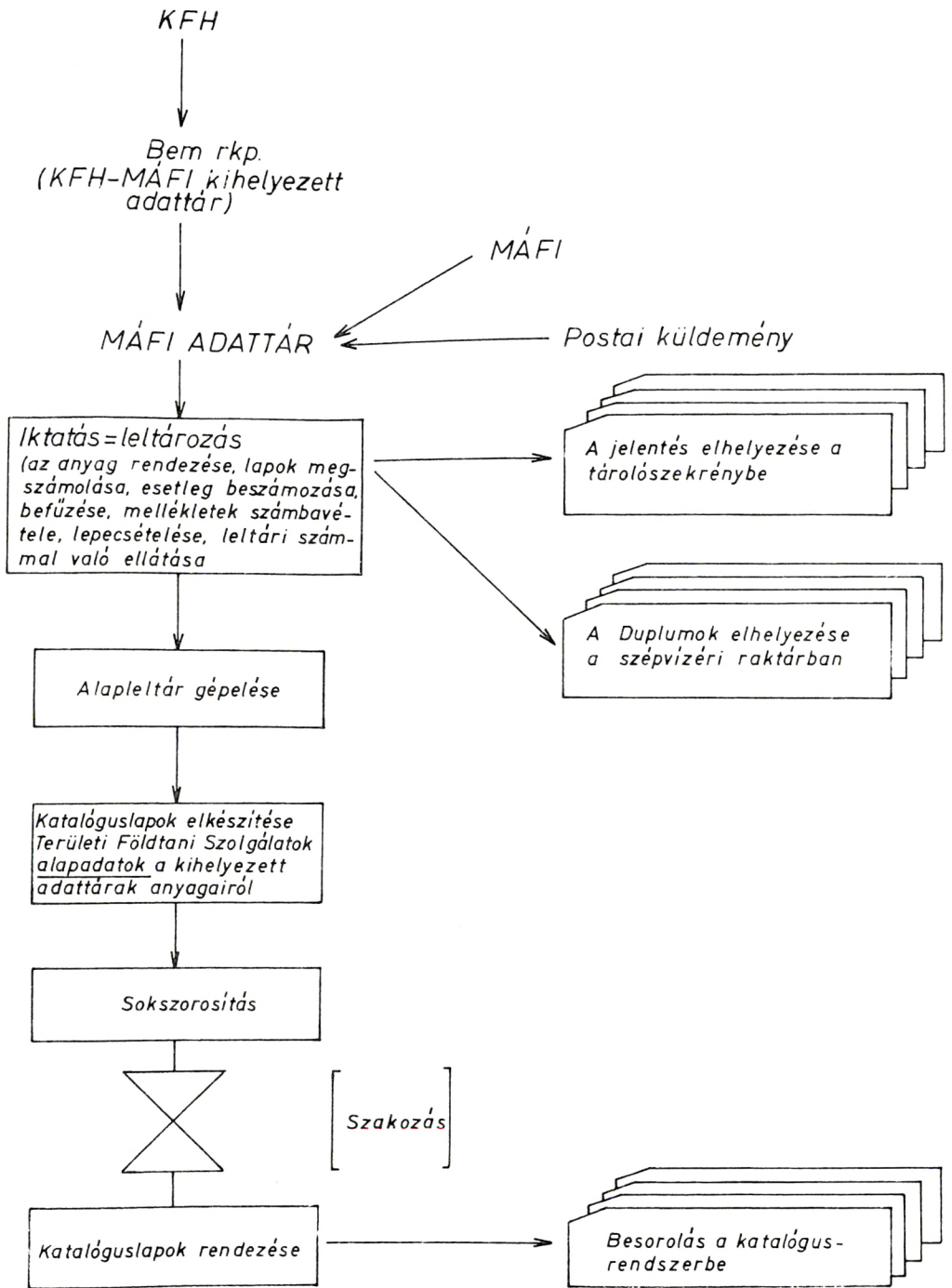
II. Szerző(k) szerinti csoportosítás

A jelentés katalóguslapja minden szerző nevével (társszerzők esetén is) megtalálható, valamint a jelentést készítő intézmény neve is – mint szerző – szerepel a katalógusban.

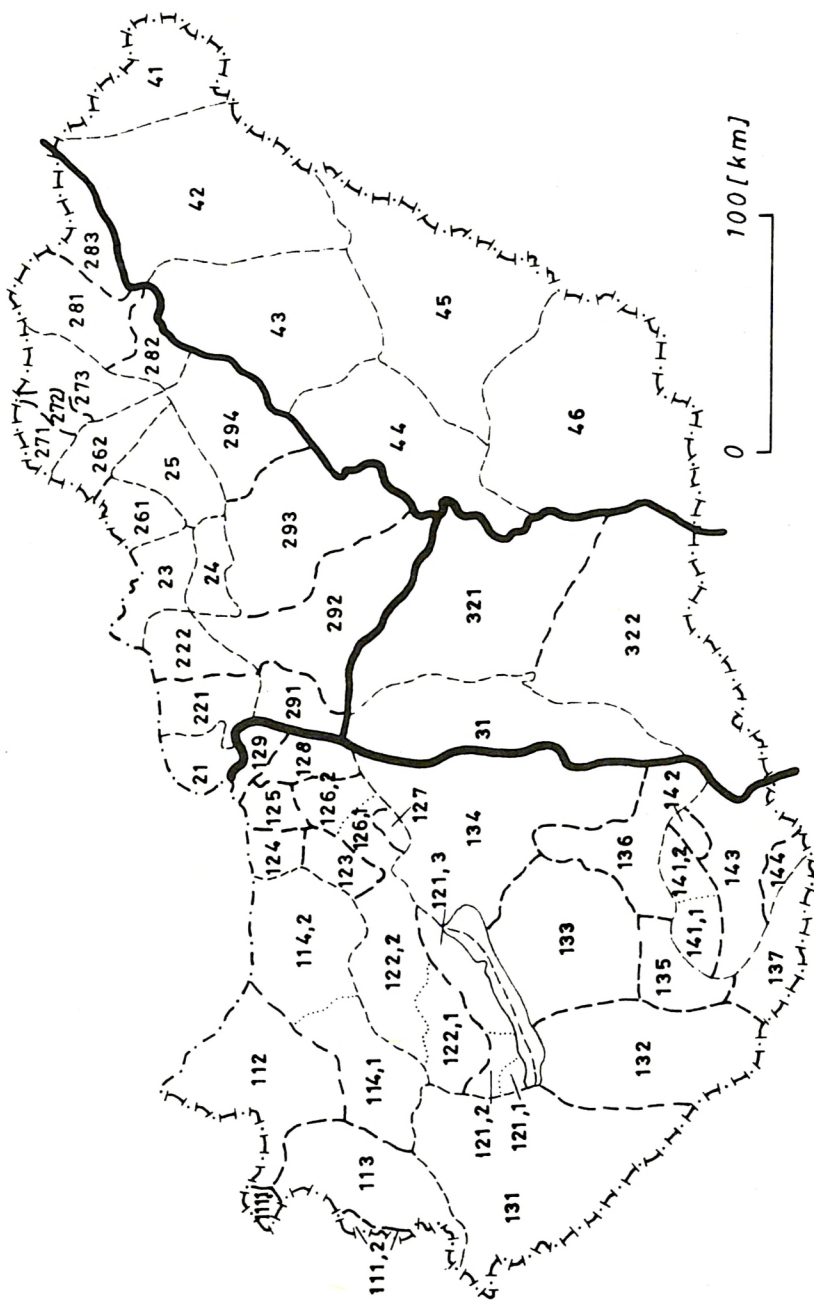
III. Tárgy szerinti csoportosítás

a) Az ásványi nyersanyagfajták szerint a következő tárgyszavak alapján kereshető az anyag:

agyag, agyagpala	gipsz	ritkafémek
átalakult kőzetek	homok	só
barit, aplit, fluorit	kaolin	szén (lignit)
bauxit	kavics	szulfidos ércek

6. ábra. A kézirat-, jelentés- és rajztári munka folyamatábrája (Halasi L. után)

7. ábra. Magyarország földtani tájai tízedes-beosztásban (Szebényi L. után)

bentonit	kovaföld	talk, szerpentin
cementmárga	kvarcit	tégla- cserépagyag
dolomit	mangán	tőzeg
eruptív kőzetek	márga	tűzállóanyag
festékföld	mészkö	vas
gáz-olaj	olajpala	víz.

b) Ha nyersanyagfajták szerint nem rendezhetők, vagy ha a nyersanyagfajtákon kívül más szempontok szerint is rendezhetők a jelentés katalóguslapjai, akkor azok az alábbi címszavaknál kereshetők:

- agrogeológia,
- általános:
  - évi jelentések, tervek, tervezetek;
  - előírások, utasítások, javaslatok;
  - vizsgálatok, vizsgálati módszerek;
  - matematikai módszerek, gépi adatfeldolgozás, mikrofilmezés;
  - öslénytani, ősföldrajzi vonatkozású jelentések, tanulmányok;
  - barlangok;
  - egyéb (melyek sehova sem sorolhatók be);
  - Magyarországi helységek rendezési tervei;
- építésföldtan, mérnökgeológia, talajmechanika;
- fúrások, szelvények;
- geofizika;
- természetvédelem, környezetvédelem;
- VITÁLIS I. és VITÁLIS S. szakvéleménygyűjteménye (eredeti rendszerben).

Az Adattár jelentéstárának katalógusrendszerébe folyamatosan beépül a MÁFI Területi Földtani Szolgálatának, valamint a KFH–MÁFI kihelyezett adattári részlegének adatgyűjteményéről, az általuk beküldött adatlapok alapján elkészült katalógus is. Így a MÁFI Adattárban megtudható, hogy milyen földtani adatok találhatóak a Területi Földtani Szolgálatoknál, illetve a KFH–MÁFI Adattár Bem rakparti kihelyezett részlegénél.

Az adattári anyagok tanulmányozásának helye az olvasóterem, ahol az adattári gyűjtő-körbe tartozó valamennyi dokumentáció hozzáférhető.

Az 1987. évtől az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár (OMIKK) kurrens központi katalógusa részére átadjuk az Adattárba beérkezett új kéziratos jelentések és szakvélemények katalóguscéduláit, ezáltal azok bekerülnek az OMIKK számítógépes rendszerébe és az 1985. évtől kiadott „Új kutatási és fejlesztési jelentések a hazai könyvtárakban” című kiadványába, ami lehetővé teszi, hogy a kutatók széles köre tájékozódjék a MÁFI Adattárban levő legújabb jelentésekről.

3.1.2. Mélyfúrási kataszter

Az első magyarországi artézi kút 1825-ben, Ugodon történt lemélyítése óta számtalan magánvállalkozó és különböző néven működő állami vállalat mélyített szilárd, vagy folyékony nyersanyag kutatása céljából különböző módszerekkel fúrásokat. Az erre vonatko-

zónán 164 év alatt összegyűlt nagy értékű, de sok helyen tárolt, egymástól függetlenül kezelt és felhasznált, az intézmények átszervezései során sokszor összekevert adathalmazt meg kellett menteni az elkallódás, a használhatatlanná válás elől.

Bár a Földtani Intézet megalakulása óta szorgalmazta, hogy a földtani kutatások adatainak gyűjtőhelye legyen, a fúrásokra vonatkozóan nem lehetett a gyűjteményt teljessé tenni, márcsak annak sokrétűsége miatt sem. A kérdés megoldására 1959-ben SZEBÉNYI L. vezetésével az Adattár kollektívája kidolgozta az „Országos Mélyfúrási Kataszter” (OMK) rendszerét. Ennek segítségével a fúrás dokumentáltságától függetlenül (eredeti fúrómesteri rétegsor, földtani napló, mikrofilm), valamint attól függetlenül, hogy a dokumentációs anyag hol található, ma már az országban bárhol, bármikor és bármilyen céllal mélyített kutatófúrás főbb jellemzői egy kataszteri kartonon megtalálhatók.

Az OMK két részből áll:

- fúrópont térképek,
- nyilvántartási kartonok.

Az adatok ilyen formájú kettős feldolgozása sokoldalú szakmai felhasználást biztosít a szakemberek számára, amint az SZEBÉNYI L., SCHWÁB M. és BOHN P. a MÁFI Évi Jelentésében részletesen leírták (SZEBÉNYI L. 1964, SCHWÁB M. 1964, BOHN P. 1967).

A fúrópont térképek 1:25 000 ma. vaktérképek. Ezek a sztereograikus rendszeren kívül – ahol szükséges – még az észak-, közép- és déli hengervetületeket, valamint a bányák által használt helyi rendszereket is feltüntették. E térképeken koordinátáik alapján megtalálható a kataszterben szereplő fúrások helye, továbbá jele, száma és a kutatás célja. A fúrási pontok sűrűségétől függően 1:5000 ma. és 1:1000 ma.-ú betélapok is készülnek. Ezek számozását a 8. és 9. ábra szemlélteti.

A földtani kutatások egységes nyilvántartásának karton-típusát a 10. ábra szemlélteti. A kartonokat helységek szerint betűrendben, illetve, ha a helységen belül több célú kutatás is folyt, akkor a kutatási cél szerint a fúrások számok sorrendjében tároljuk.

Az OMK kartonjai egyrészt – könyvtári katalógusként – a fúrási dokumentáció leltári számának megkeresésére, másrészt a karton rovatai alapján különböző szakmai szelektálásra használhatók.

A fúrások kartonrendszerének bevezetése óta a kitöltés nem változott. Kiegészítést nyert viszont az „Adattári szám” rovat egyéb jelzésekkel.

Ha az Adattár kéziratárában található bármely jelentés fúrási rétegsort, vagy annak anyagán végzett bármilyen földtani-műszaki vizsgálatot tartalmaz, akkor a vonatkozó fúrás kataszteri kartonján a jelentés számát is feltüntetjük. Így a szakember a kataszteri kartonról a földtani rétegsoron kívül a már elvégzett bármilyen értékelésről is tudomást szerezhet. Az eredeti fúrási rétegsorokat, az eredeti és az utólag készült vizsgálati eredmények dokumentációival együtt a 11. ábrán látható vasszekrényekben tároljuk.

Az 1977. év novemberében az Adattár keretén belül szervezett Mikrofilm laboratórium megkezdte a szénhidrogénkutató fúrások Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt-(OKGT)-ben tárolt eredeti földtani dokumentációs anyagának a mikrofilmezését. Ezt jelezve a leltári szám mellé a kartonra az „mf” jelzés került. Így a kataszter használója már az anyag keresésekor tudomást szerez arról, hogy mikrofilmen, vagy A/4-es gépelt formában kapja-e meg a keresett földtani dokumentációt.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
33	34	^a 35	36	37	38	^b 39	40	41	42	^a 43	44	45	46	^b 47	48
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64
65	66	67	^A 68	69	70	71	72	73	74	75	^B 76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96
97	98	^c 99	100	101	102	^d 103	104	105	106	^c 107	108	109	110	^d 111	112
113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128
129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144
145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160
161	162	^a 163	164	165	166	^b 167	168	169	170	^a 171	172	173	174	^b 175	176
177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192
193	194	195	^C 196	197	198	199	200	201	202	203	^D 204	205	206	207	208
209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224
225	226	^c 227	228	229	230	^d 231	232	233	234	^c 235	236	237	238	^d 239	240
241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256

8. ábra. Az 1:100 000 ma. térképlap területére eső 1:5000 ma. térképlapok számozása
(Szerkesztette: Oswaldné Bárány I.)

Az 1982. évben elkezdődött a Bauxitkutató Vállalat (BKV) kutatófúrásainak, majd 1985-ben a lignit-kutató fúrásoknak a mikrofilmezése is.

Az 1963. évtől kezdve minden évben nyomtatásban megjelenik egy-egy mélyfúrás alapadat kötet, mely a kutatófúrások adatait tartalmazza:

- 1963–68. évek között „Távlati Földtani Kutatás”,
- 1969-ben „Központi Földtani Kutatás”,
- 1970-től pedig „Magyarország Mélyfúrás Alapadatai” címmel.

Ezek a kötetek az 1970. évig csak a távlati hitelkeret, majd attól kezdve a különböző iparágak vállalatai által a saját pénzügyi keretük terhére kivitelezett kutatások alapadatait is közlik.

A földtani dokumentáció éves kötetekben való megjelenését a kataszteri kartonok „Nyomtatásban megjelent” rovatában jelöljük. Ez egyértelműen biztosítja a kutató szá-

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25

9. ábra. Az 1:5000 ma. térképlap területére eső 1:1000 ma. térképlapok számozása
(Szerkesztette: Oswaldné Bárány I.)

mára az általa keresett célú és számú fúrás azonosítását. Ennek alapján kérhető ki az eredeti dokumentáció, mely tartalmazza a kötetben csak jelzett vizsgálatok teljes anyagát is.

Az eddigi, mintegy három évtizedes munka eredményeként az Adattár katasztere 186 089 db kutatófúrás kartonját tartalmazza. Az utolsó tíz év gyarapodását a 12. ábra szemlélteti. A fúrásponatok összesen 1134 db 1:25 000 ma., 603 db 1:5000 ma. és 410 db 1:1000 ma. térképlapon található (13. ábra). Az 1:25 000 ma. fúróponttérképek tartalmát a 14. ábra szemlélteti.

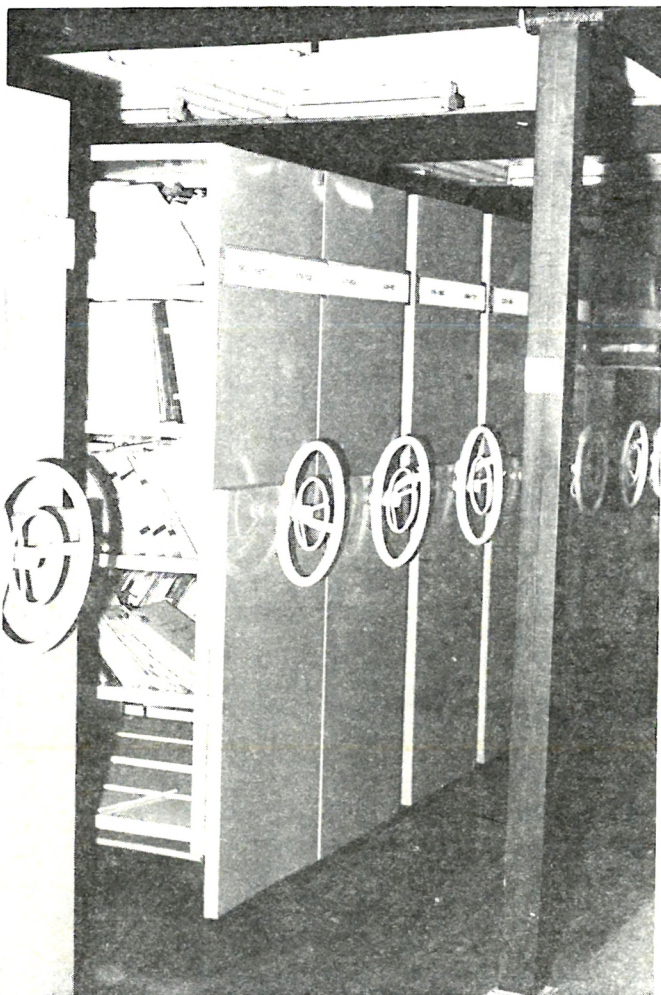
A Mélyfúrás kataszter karton- és térképanyagának naprakész állapotban való tartása állandó és igen körültekintő munkát kíván, mert az alapadatokat azokról a kutatásokról is be kell szerezni, melyek dokumentációi nem kerülnek be az Adattárba.

Az Adattár külön rendszerben őrzi az Intézetben kb. 1892 óta gyűjtött és kezdetlől fogva megyénként, azon belül helységeként rendezett kutak (vízkutató fúrások) dokumentációját, beleértve az Intézet 1965-ig működött Vízföldtani Osztályának tekintélyes gyűjteményét, kérdőíveket, szakvéleményeket, engedélyeket stb. Ez a gyűjtemény volt a fő alapja az 1963-ban először megjelent „Magyarország Mélyfúrású Kútjainak Katasztere” című Országos Vízügyi Hivatal (OVH) kiadványsorozatának. E „kútkataszter” naprakész állapotban tartott kéziratos példánya az alapja a vízkutató fúrások leltárának.

Község:	Jel:	Szám:	Vállalat:	MÁFI adattár	Egyéb helyen
Befejezés:	Mélység:		X: Y: Z:	Írásos doku- mentáció: Európoint térképlap: Zacskó raktári sz.:	
Jelleg:				Magminta raktári sz.	méterből
Rendszer:				Csiszolat raktári sz.:	méterből
				Kövület raktári sz.:	méterből
Harántolt réteg kezdete			Hasznosítható anyagok.	Füröm. neve:	méterből
kor. mélység			jellegetes ósmaradvány és közetiszintek	leírása:	Kőzettani vizsgálat:
				Geológus neve:	leírása:
				Karolázs vizsgálat:	
				Makrofauna vizsgálat:	
			Nyomatásban megjelent:	Mikrofauna vizsgálat:	
Megjegyzés:				Összefoglaló:	
			Megjegyzés:		

MÁFI Eng. sz.: 2222/1966 20 000 db

10. dbra. A mélyfúrású kataszter nyilvántartási („rőzsaszín”) kartonja

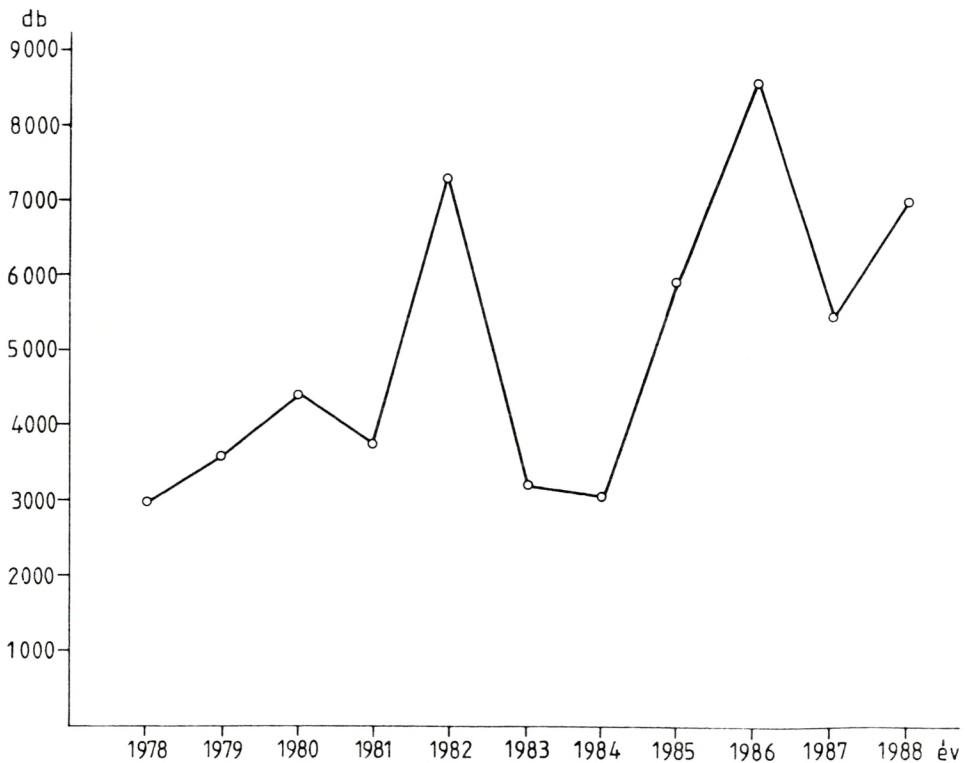
11. ábra. Dokumentumtároló gördülő szekréynsor

Ebben a kataszterben már az OVH által külön kezelt ún. csökút-katasztert is helységként összedolgoztuk.

A vízkutató fúrások rendezését 1985. II. félévtől OSWALDNÉ BÁRÁNY I. a „Kezelési útmutató a MÁFI Adattárában elhelyezett vízkutató fúrások dokumentációs anyagának ellenőrzési, egyeztetési, kitöltési, kartonkészítési, illetve rendezési munkáihoz” szerint végzik.

Ennek eredményeként a vízkutató fúrásokról is készül mélyfúrési kataszteri karton, a vízkutató fúrások speciális nyilvántartási rendszeréhez alkalmazkodva.

Vízkutató fúrásoknál a megjegyzés rovatban szerepel a fúrás közelebbi nelymegjelölése (pl. utca, Vízmű), vagy a felhasználásra utaló egyéb megjegyzés. Ha a fúrás nem vízkutató céljal mélyült (szénhidrogénkutató, szénkutató stb.), akkor a lemélyítéskor hasz-

12. ábra. A mélyfúrési kataszter nyilvántartási kartonjainak gyarapodása az 1978–1988. évek között (Szerkesztette: Oswaldné Bárány I.)

nált jel és szám is ebben a rovatban található. Ha a vízfúrás a hévízkataszterben is szerepel, akkor az ott megjelenő számot is e rovatban tüntetjük fel.

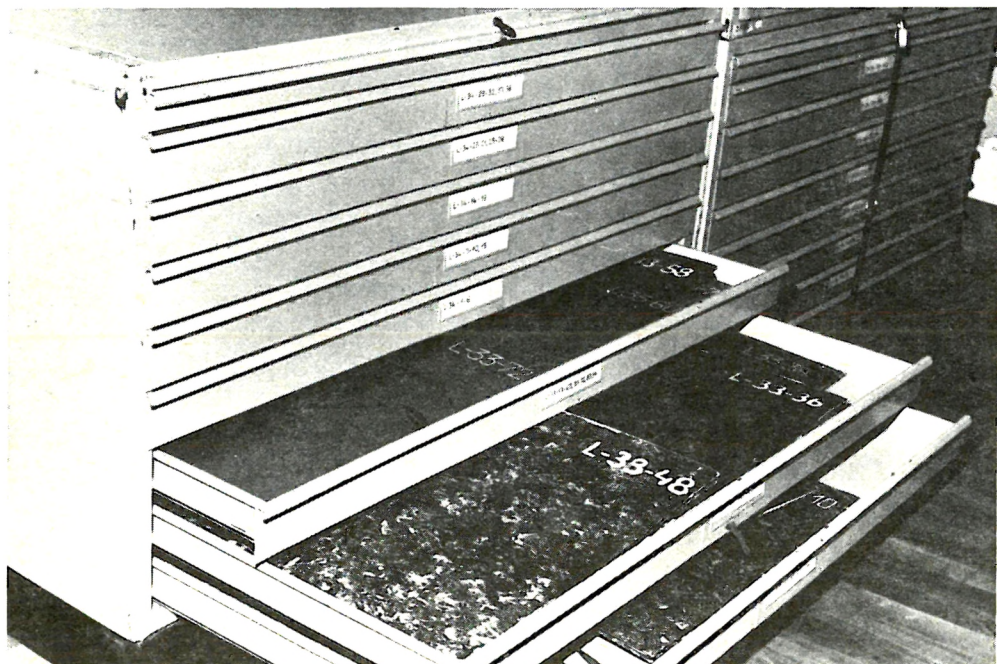
A már feldolgozott területegységeket (megyéket) a 15. ábra, a mélyfúrési kataszterrel összefüggő, igen sokrétű adattári tevékenységet, illetve munkafolyamatot pedig a 16. ábra szemlélteti.

A mélyfúrési kataszter sokoldalú felhasználhatóságával minden további földtani kutatás nélkülözhetetlen kiindulópontját képezi, ezért is kívánatos, hogy az Adattár a jövőben is megkapjon minden földtani dokumentációt, illetve kutatási információt.

3.1.3. Elemzés-, mikrofilm- és rajztár

Az Adattárba korábban minden rendszer nélkül, „ömlesztve” érkeztek be a földtani kutatások során készült laboratóriumi anyagvizsgálati eredmények. Ezek szakszerű feldolgozását az 1971. évben kezdtük meg, azóta is folyamatosan végezzük.

Az Adattár elemzéstárába elsősorban az Intézet laboratóriumaiban végzett (teljes- és részleges oxidos elemzések, színképelemzések, valamint röntgen, termikus- (DTA, DTG), mikromineralógiai-, kőzetfizikai-, geokémiai- és őslénytani) vizsgálatok eredményei érkez-

13. ábra. A fúrópont-térképek tároló-szekrénye

nek. Ezek főleg a fúrások és a földtani térképezések során a felszínről vett minták elemzési adataiból, valamint a vízelemzések adataiból származnak.

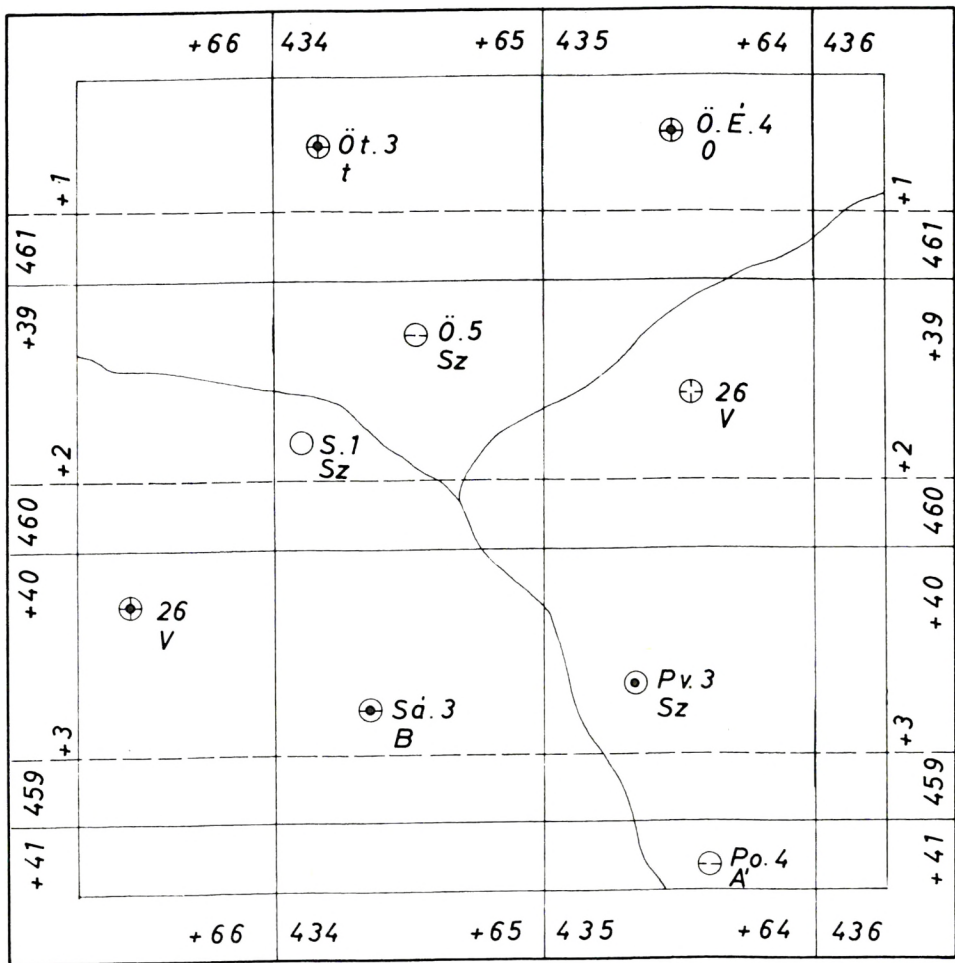
A beérkezett anyagvizsgálati eredményeket a 17. ábrán látható folyamatábra szerinti sorrendben érkezettjük, egyeztetjük, bélyegezzük és a leltári szám ráírása után mellékeljük a megfelelő dokumentációkhoz:

- 1) a fúrási mintákra vonatkozó elemzések fajtáit a kataszteri karton megfelelő rovatába is beírjuk,
- 2) a felszíni mintákat vizsgálatfajtánként, ezen belül földtani tájegységenként rendezzük és tároljuk,
- 3) a vízelemzéseket pedig megyénként és helységenként ABC sorrendbe rendezzük és tároljuk.

Az Intézet Mikrofilm laboratóriuma az 1977. év novemberében kezdte meg tevékenységét (lásd 3.1.5. fejezet). A folyamatosan készülő – és az olvasók számára is hozzáférhető – mikrofilmanyag diazó másolatait a KLB-D típusú mikrofilmtároló fémlemez szekrényekben (18. ábra) tároljuk.

Az olvasó a következő módon juthat a mikrofilmekhez:

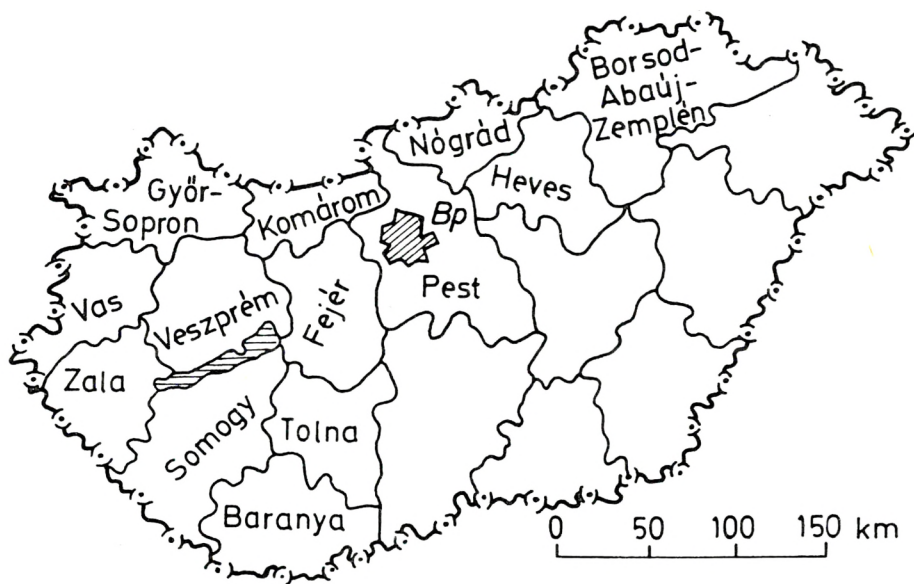
- ha tudja a szénhidrogénkutató fúrás nevét, jelét, számát, akkor ennek feltüntetésével kéri a mikrofilmet,
- ha a fúrások között válogatni akar valamilyen szempont szerint, akkor előbb a mélyfúrási kataszter nyilvántartási karton rovatai alapján lehetséges ez (9. ábra) és így kiválasztott fúrások mikrofilmjét kéri,

1 ○   2 ⊖   3 ⊕   4 ●   5 ⊕   6 ⊕

14. ábra. Eszményi fúrópont térképészlet (Szerkesztette: Oswaldné Bárány I.)

A fúrás: 1. nincs pontosan bemérve, rétegsor nélkül; 2. nincs pontosan bemérve, fúrómesteri rétegsorral; 3. nincs pontosan bemérve, geológusi rétegsorral; 4. pontosan bemérve, rétegsor nélkül; 5. pontosan bemérve, fúrómesteri rétegsorral; 6. pontosan bemérve, geológusi rétegsorral

15. ábra. Magyarországi megyék, ahol a vízkutató fúrások rendezése megtörtént
(Szerkesztette: Oswaldné Bárány I.)

– ha a mikrofilmezett dokumentációról diazó másolatot igényel, akkor a fúrás kataszteri kartonján szereplő laboratóriumi nyilvántartási szám feltüntetésével (megrendelő levéllel) kérheti azt.

– Az OKGT által mélyített szénhidrogén kutató fúrások 1982-ig elkészült mikrofilmjeiről a „Gyűjteményes tájékoztató az OKGT mikrofilmezett kútkönyveiről” című összeállítás is útmutatást ad (FÖRDÖSNÉ BOZÓ M.–VARGÁNÉ BREITIGEM É.–DRIMUSNÉ BABINSZKY E. 1983).

A rajztár az Intézetben készült jelentések mellékletét képező térképek, szelvények, ábrák stb. pauszrajzainak gyűjteménye.

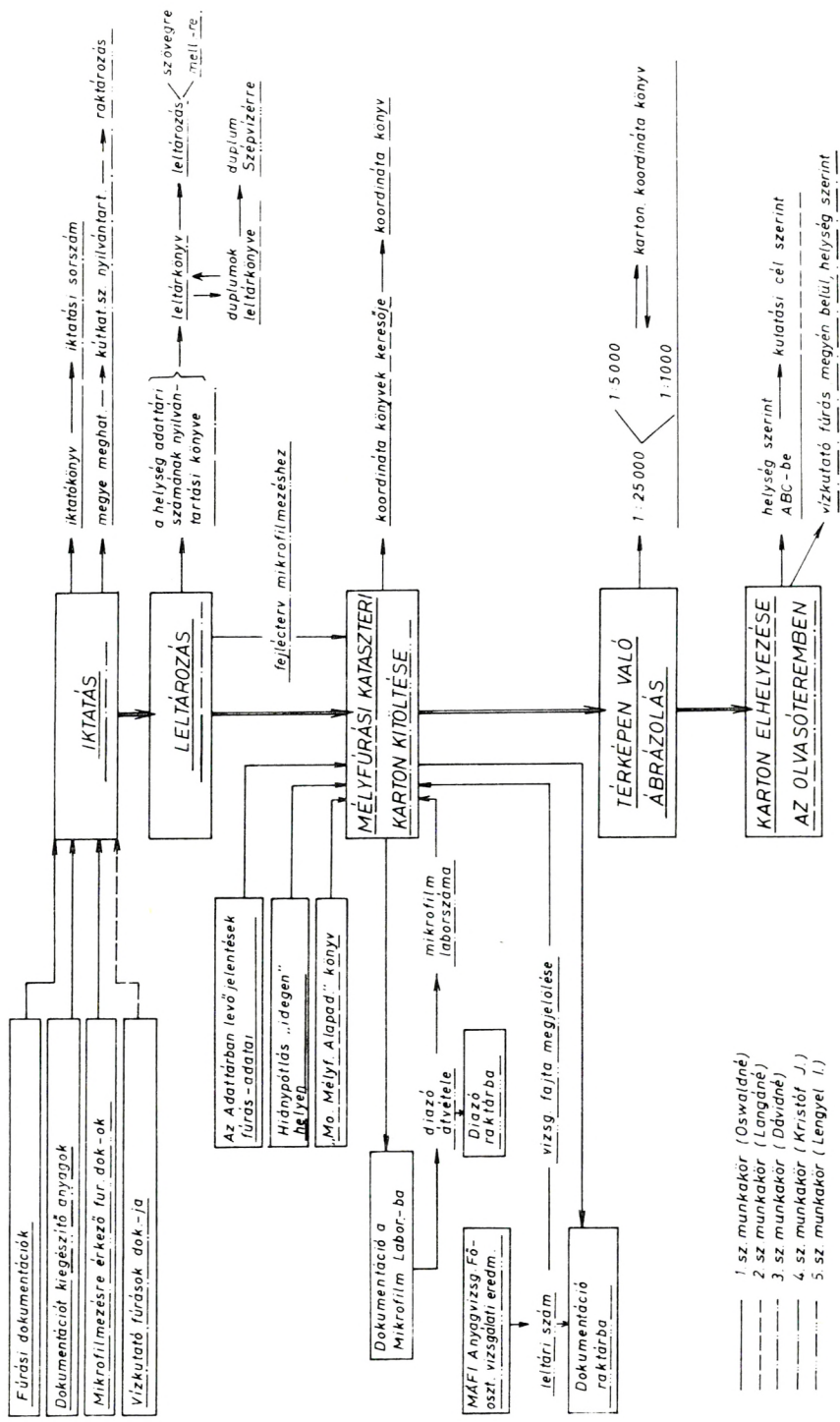
Kezdetben a Rajosztály gyűjtötte a pauszrajzokat, majd 1957-ben 2300 db az Adattár állományába került. Ettől kezdve a pauszrajz fénymásolása előtt kötelező módon az Adattár leltározta a pauszokat és fénymásolás után oda azok visszakerültek.

A pauszrajzok száma jelenleg 21 873 db.

3.1.4. A Központi Földtani Hivatal és a Magyar Állami Földtani Intézet kihelyezett adattára

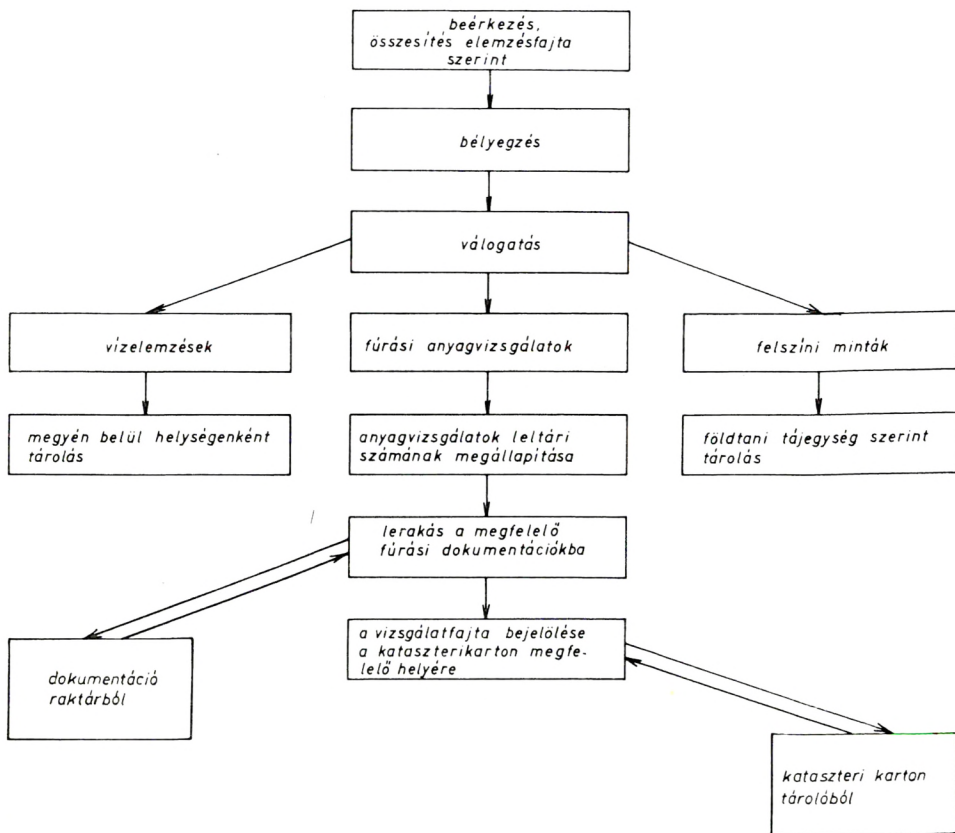
A Központi Földtani Hivatal (KFH) és a Magyar Állami Földtani Intézet (MÁFI) 1979. január 1-jén kihelyezett adattári részleget hozott létre, azzal a céllal, hogy a KFH tulajdonát képező kutatási jelentéseket, terveket, beszámolókat, határozatokat, bírálatokat stb. ott feldolgozza, kezelje és tárolja.

Az 1950–1975. között készült jelentéseket hasznosítható nyersanyag, illetve a jelentés tárgya szerint rendszereztük (pl.: bauxitkutatás, agrogeológia, környezetvédelem). E jelen-

- 1 sz munkakör (Oswaldné)
- 2 sz munkakör (Langáné)
- 3 sz munkakör (Dávidné)
- 4 sz munkakör (Kriszta J.)
- 5 sz munkakör (Lengyel I.)

16. ábra. Az Adattárba érkező fűrészi dokumentációk és az azokhoz tartozó egyéb információk feldolgozásának munkafázisai (Összeállította: Oswaldné Bárány I.)

17. ábra. Az elemzéstári munka folyamatábrája (Összeállította: Kristóf J.)

tések keresésére – a raktári rendszer címszavai szerint csoportosítva – elkészült az ún. katalóguskönyv (MARCZIS J.–MATOLA É. 1985), amely 7368 db jelentés címlírását tartalmazza.

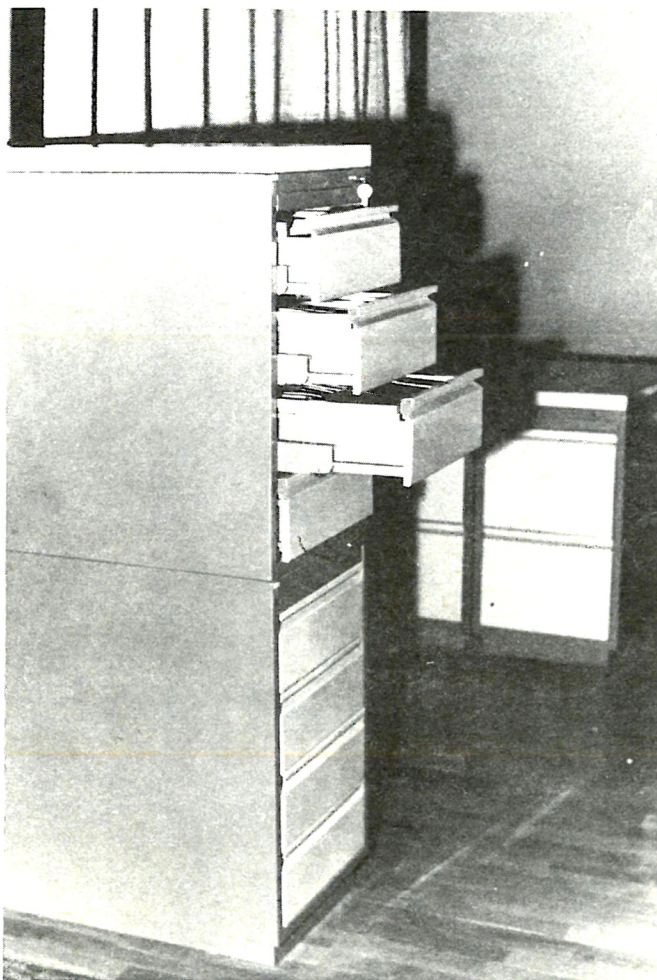
Az 1975. év után készült jelentésekről – az Országos Földtani Adattár rendszere szerint – folyamatos katalógus készül. 1988. december 31-én a gyűjtemény 11 658 db jelentést tartalmazott.

A kihelyezett részleg raktárai a Bem rakp. 15, a Ponty u. 4. és a Fő u. 52. sz. alatt találhatóak.

A kihelyezett adattári részleg központja a Bem rakpart 15. sz. alatt található. Itt történik a kölcsönzés és a betekintés ügyintézése is. Mindkettőhöz a KFH Földtani Felügyeleti Főosztályának (Bp. V., Arany J. u. 25.) írásbeli engedélye szükséges.

3.1.5. Mikrofilm laboratórium

A nagy tömegű papírmennyiség tárolásának elkerülése tette szükségessé egy olyan berendezés alkalmazását, mely képes nagy információmennyiség gyors, a minőség tekintet-

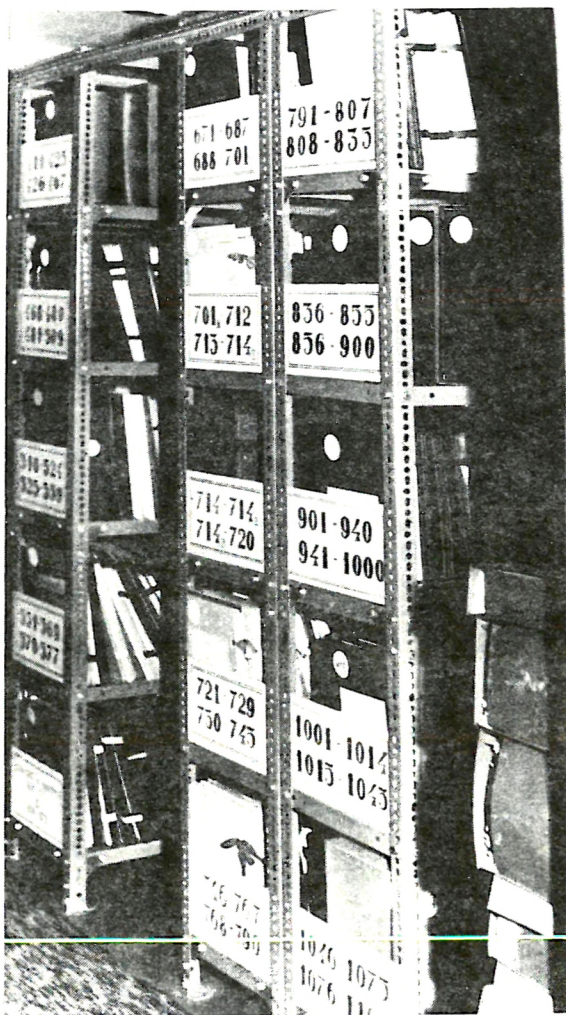
18. ábra. KLB-D típusú mikrofilmtároló szekrény

ben nagy értékű, a lehető legkisebb térben való tárolására és ezek szükség esetén olvasható nagyságban történő megjelenítésére.

Ezt a feladatot a mikrofilm teljesíti, emellett a mikromásolat mindenkor hitelt érdemlő adatot tartalmaz és kizárja a kézi másolás során lehetséges hibákat.

Intézetünkben az Adattár fejlesztéseként az 1977. év óta üzemel a PENTAKTA mikrofilmes gépsor, azzal a távlati céllal, hogy a mikrofilmtárat az ország lehetőleg teljes földtani vonatkozású dokumentációs anyagával feltöltsük.

Első lépésként az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt (OKGT) lezárt – befejezett – kútkönyveit mikrofilmeztük, gazdagítva az Adattár szénhidrogén-kutatási dokumentációkra vonatkozó állományát. Ezekről gyűjteményes tájékoztatót is összeállítottunk, melynek segítségével könnyen és gyorsan kikereshetők a kútkönyvek mikrofilmjei.

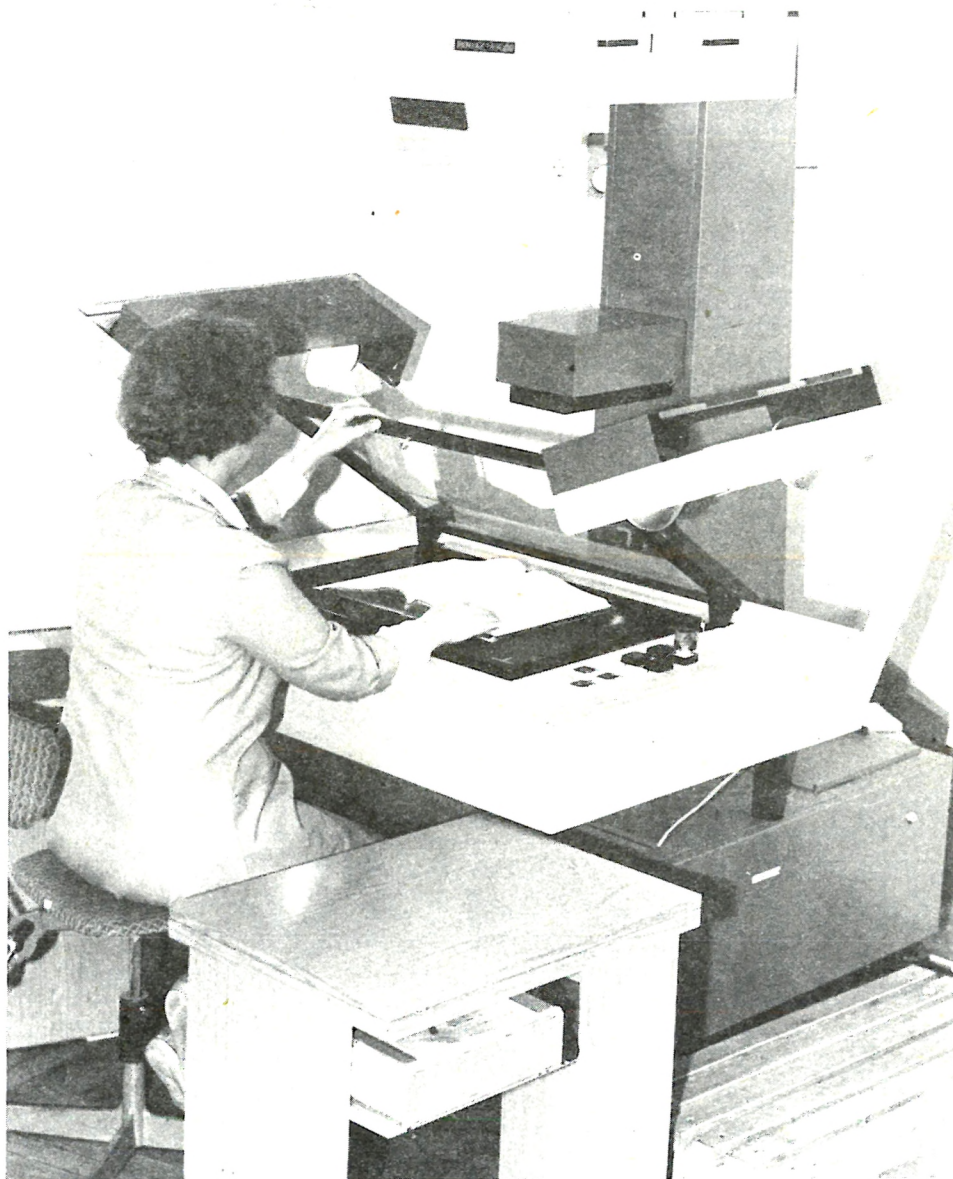
19. ábra. A Bem rakparti kihelyezett adattári részleg Dexion-Salgó polcai

A laboratórium az Adattár régi kéziratait, ritka, vagy megrongálódott dokumentumait is mikrofilmre veszi, elősegítve az eredeti anyag védelmét, illetve forgalomból való kivonását.

Az eredeti dokumentum mikromásolatokkal történő helyettesítésével 95%-os helymegtakarítás, a hagyományosan tárolt dokumentációk visszakeresésével szemben 40%-os időmegtakarítás érhető el. A mikrofilmlepon pillanatok alatt áttekinthető az egész dokumentáció.

A mikromásolatok könnyen kezelhetők és tiszták, olyan helyen tárolhatók, ahol a tárolási és munkakörülményeket könnyebben lehet biztosítani.

Mikromásolatban a kutatáshoz szükséges információk minden nehézség nélkül összegyűjthetők és felhasználhatók. Mikrodokumentáció segítségével nemcsak hogy különböző,

20. ábra. A PENTAKTA A 100 mikrofilmfelvő készülék

földrajzilag távolos területek anyagai gyűjthetők össze, hanem Intézetben belül is olyan gyűjtemények keletkezhetnek, melyek egy-egy téma anyagát a kutatók számára teljességgel tartalmazzák.

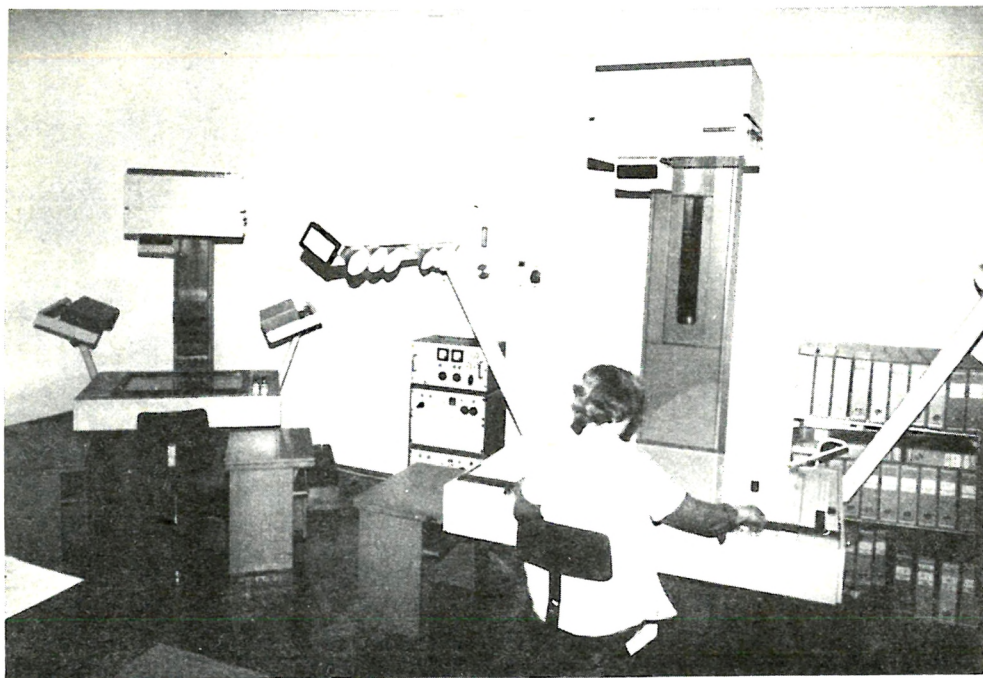
Intézetünkben a mikromásolat már munkaeszközzé vált. Több sorozat esetén helytől és időtől függetlenül, egyidejűleg több helyen használható, és nem akadályozza a kutatókat egyéni munkájukban.

A laboratórium gépparkja a VEB PENTACON DRESDEN kombinát által gyártott mikrofilmkészülék következő sorozatából áll:

A 100-as mikrofilm felvevőkészülék (20. ábra), oszlopos kivitelű, fix-fókuszos, két objektív léptető kamera. A/2, A/3 és A/4 vagy ennél kisebb méretű lapok mikrofilmezésére alkalmas. Ez a berendezés kizárólag A/6-os mikrosíkfilmrel üzemeltethető. Egy síkfilmre 72 db A/4 méretű felvétel készíthető, ebből 12 kockát az ún. fejlécszöveggel látunk el, mely szabad szemmel olvasható, s így megkönnyíti a visszakeresést.

Az E 100-as előhívó készülék; az E 120-as előhívó készülék; a K 100-as mikrofilm-másoló készülék, mely tónusfordítással dolgozik, vagyis negatív filmlapról pozitív filmlapot készít; a DDB 2 ZEISS diazó mikrofilmmásoló készülék; a DDE 1 mikrofilmlap előhívó egység; az R 100-as olvasó és visszanyitító készülék A/6-os pozitív mikrofilmlapról nagyít vissza A/4-es méretre, cinkoxidos papírra; az L 100-as olvasókészülék; a DL 5,2 olvasókészülék alkalmas negatív-pozitív olvasására és 4 db KLB mikrofilmtároló szekrény, melyeket két célból alkalmazunk: biztonsági archiválás és aktív használat.

Mikrofilmes gépparkunkat 1985-ben egy A-200-as kamerával bővítettük (21. ábra).

21. ábra. A PENTAKTA A 200 Mikrofilmfelvevő készülék

A PENTAKTA A 200-as felvevő részautomatikus fokozatkapcsolású, nyitott felépítésű kamera. Fényképezési kicsinyítésre szolgál, az A/2-es méretűnél nagyobb dokumentációk mikrofilmzésére alkalmas az A/0-ás méretig. Az A/6-os mikrofilmen 6, egyenként 28 mm × 40 mm képmézőre kicsinyít. A fényképezendő anyag minőségétől függően dolgozhatunk rávilágítással, átvilágítással, vagy kevert világítással. Egy többszörös megvilágításra szolgáló berendezés lehetővé tesz 8 db kisebb felvételt egyetlen képmézőre.

Így lehetővé vált az A/2-nél nagyobb méretű mellékletek, térképek, pauszok, karotázs szelvények mikrofilmzése is (22. ábra).

Az eddig mikrofilmre vett 8000 db kútkönyv elmaradt mellékleteit visszamenőleg is folyamatosan fényképezzük.

A Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Központ (VITUKI) és a Mátraaljai Szénbányák érdekeltségi körébe tartozó területek földtani dokumentációinak anyagát külső megrendelésre mikrofilmeztük. Így ezek negatívjai a megrendelő archív tárába kerültek. A MÁFI Adattára erről az anyagról pozitív mikrofilmet (munkapéldányt) és diazómásolatot tárol. Erre a megoldásra azért kerülhetett sor, mert a külső megrendelő szerint a MÁFI Adattára ezekről az anyagokról megkapja a köteles példányt. Így jó szolgálatot tesz a mikrofilm arra az esetre, ha a dokumentációkat az Adattár csak külső raktárba tudja elhelyezni, mert az adattári olvasóban is rendelkezésre álló mikrofilm-olvasó készüléken a dokumentációk tanulmányozhatók.

A Mikrofilm laboratóriumban végzett munkák folyamata a 23. ábrán látható. A mikrofilmezett anyag mikrofische lapokon jelenik meg. A szabad szemmel olvasható fejléc szövege a mikrofilmezett dokumentációra vonatkozó legfontosabb utalásokat tartalmazza.

3.2. Tudományos feldolgozás és értékelés

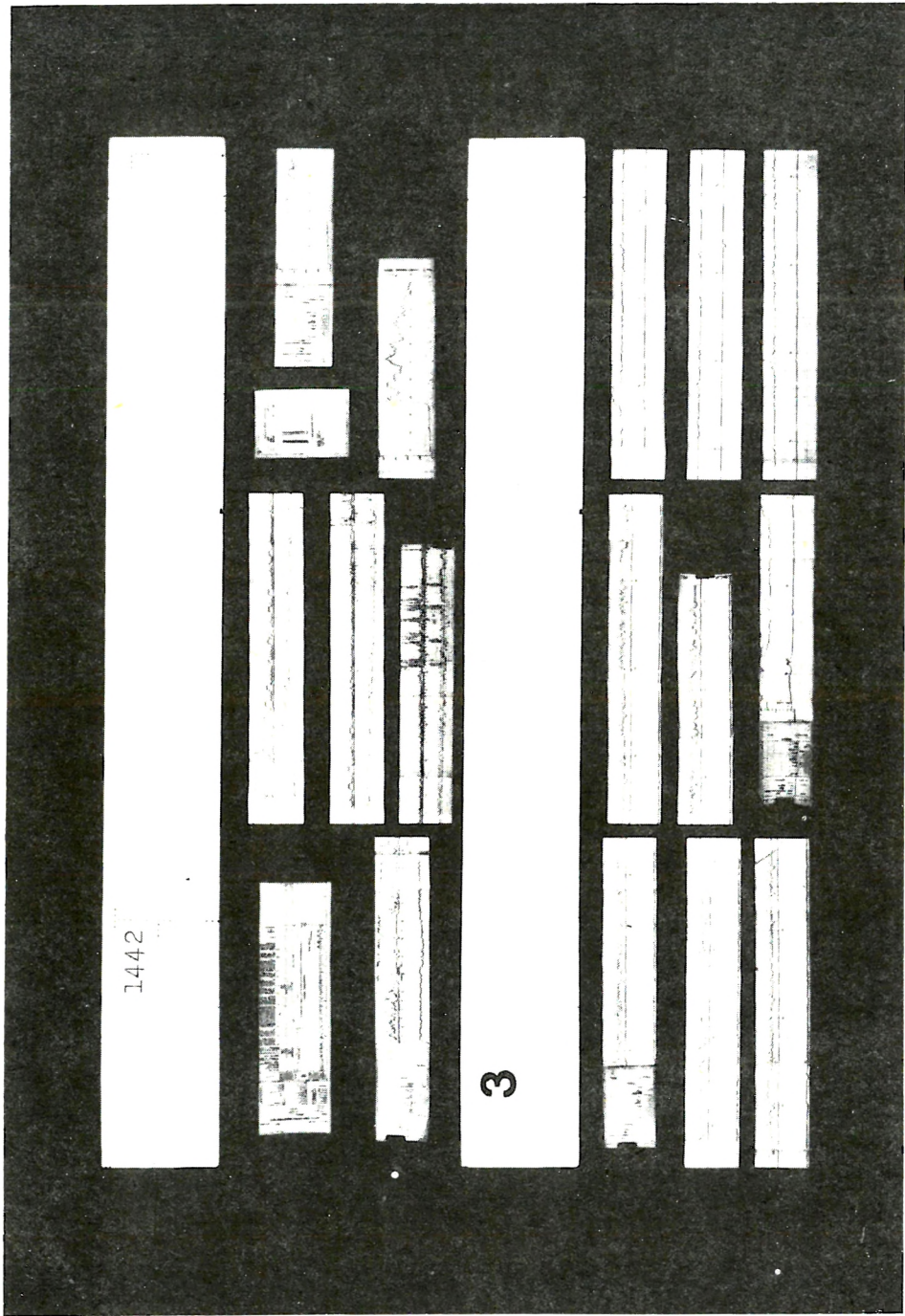
3.2.1. A Magyarország Mélyfúrési Alapadatai kötet szerkesztése

Az Országos Földtani Főigazgatóság (OFF) által az 1954. évben megkezdett távlati mélyfúrési kutatás 10 év alatt szerves részévé vált a földtani megismerésnek.

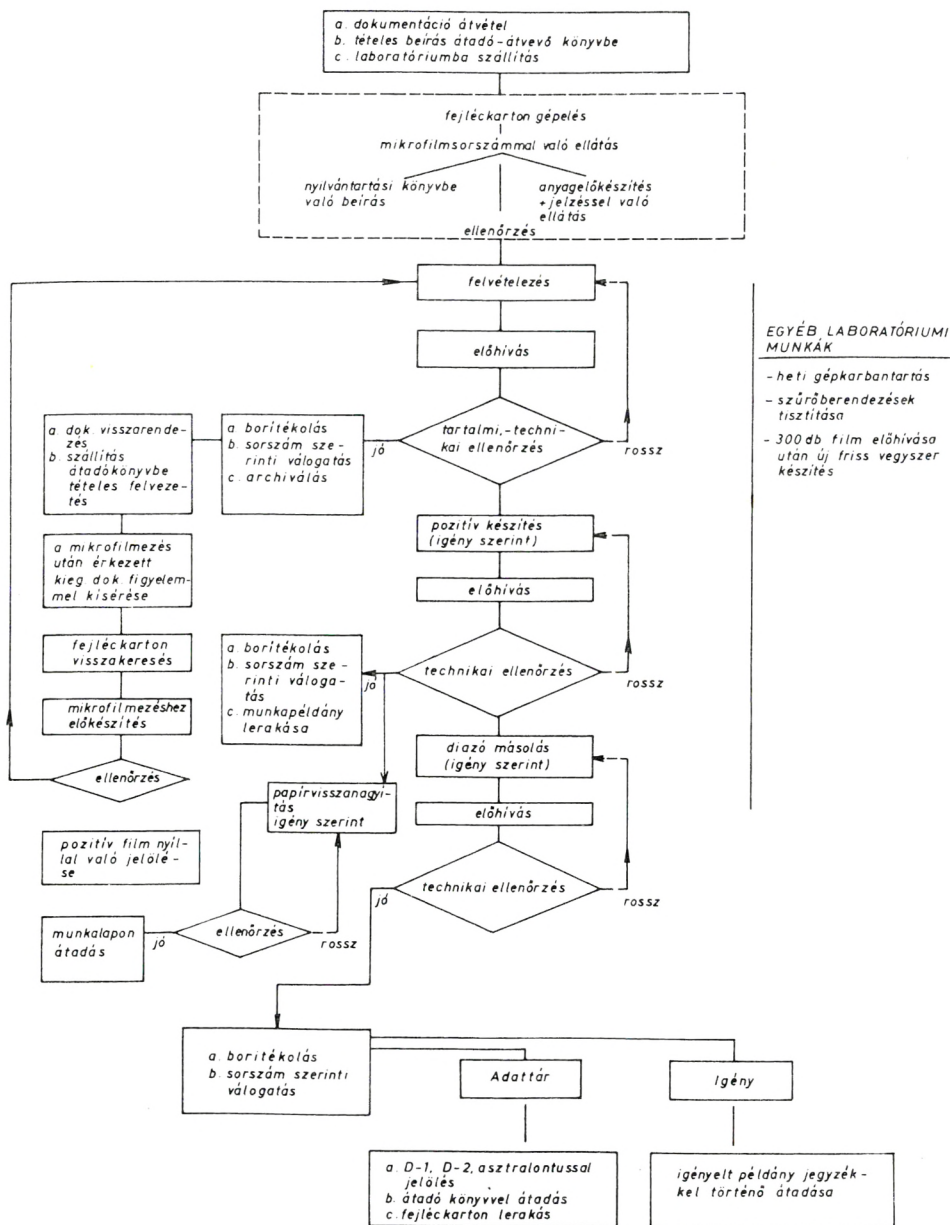
A kezdeti cél kettős volt: egyrészt alapfúrásokkal tudományosan tisztázni azokat a földtani körülményeket, amelyek között az ipari nyersanyagok keletkezhetnek, vagy felhalmozódtak; másrészt pedig a reményteljesnek minősített területeken felderítő fúrásokkal megállapítani a különféle nyersanyagok földtani kifejlődését, települési és minőségi viszonyait.

A fúrások dokumentálásának módszere a korábbi évek gyakorlatához viszonyítva már rendelettel szabályozott egységes formát ért el. A dokumentációk öt példányban készültek, és ezekből egy példány a MÁFI Adattárba került. Nyomtatásban csak a jelentős tudományos és gazdasági eredményeket elért fúrások adatai jelentek meg, főként a MÁFI Évi Jelentésében, vagy egyéb szaklapokban. Az 1954. év óta az Évi Jelentésben 53 fúrás adatait közölték.

A fúrásos kutatás terjedelme évről évre növekedett. A tudomány gyors fejlődése szükségszerűen azt követelte, hogy az egyszerű rétegsorok se maradjanak közreadatlanul. A gyors és széles körű tájékoztatás útját keresve vetődött fel olyan információs kötet

22. ábra. A PENTAKTA A 200 mikrofilmfelvévőn készült karotázis szelvények variációs felvételei

23. ábra. A Mikrofilm laboratóriumban végzett munkák folyamatábrája
(Összeállította: Fördősné Bozó M.)

szerkesztésének gondolata, amely a kutatási év lezárása után minden távlati fúrás rétegtani és nyersanyag vonatkozású adatairól tájékoztat.

A MOLNÁR JÓZSEF szerkesztésében az 1963. évben kialakított kötet jellege és tartalma az évek során jelentősen kiszélesedett azzal, hogy az 1971. évi kötetben – a korábbi-tól eltérően – nem csupán a KFH által támogatott mélyfúrások adatait közöljük, hanem az egyes szervek saját alapból megvalósított kutatófúrásainak alapadatait is.

A kötet összeállításához az adatokat igen jól szervezett kollektív együttműködés keretében a mélyfúrást kivitelező szervek illetékes szakemberei szolgáltatják.

A 24. ábra az évek függvényében szemlélteti az egyes kötetekben megjelent fúrások darabszámát, a 25. ábra pedig a fúrások összmélységét. A kötet szerkesztés folyamata a 26. ábrán látható.

A kötetekben elsősorban az elsődleges fúrási dokumentáció (terepi vagy fúrási napló és terepi rétegleírás) alapján állítottuk össze az adatokat. A későbbi anyagvizsgálati eredmények alapján történő rétegtani változások, átértékelések, vagy továbbfinomítások eredményeit nem vettük figyelembe. Ahol számos kis mélységű fúrás közel azonos földtani viszonyokat jelzett, ott összevont rétegsort adtunk meg, amely a fúrások által harántolt, rétegtanilag a legteljesebb szelvényt jelenti.

Röviden a „Rövidítések magyarázata” című fejezetben végzett módosításokról. A kötet terjedelmének csökkentése érdekében a „b” pontban került leírásra a fúrás kezdete és befejezése, a „g” pontban pedig a fúrólukban elvégzett geofizikai és egyéb újabb mérések jelei kerültek. Tekintettel arra, hogy időközben a mélyfúrási alapadatkötetek, majd a retrospektív kötetek alapján megindult az alapadatok számítógépes feldolgozása, még jobban ragaszkodtunk a következetes szerkesztési elvekhez. Ezért az alapadatok felvételéhez – az 1982. évben – pontosítottuk a kitöltési utasítást. Az „f” pontban a fúrásmintákon elvégzett vizsgálatokat az alábbi gyűjtőcsoportokba vontuk össze:

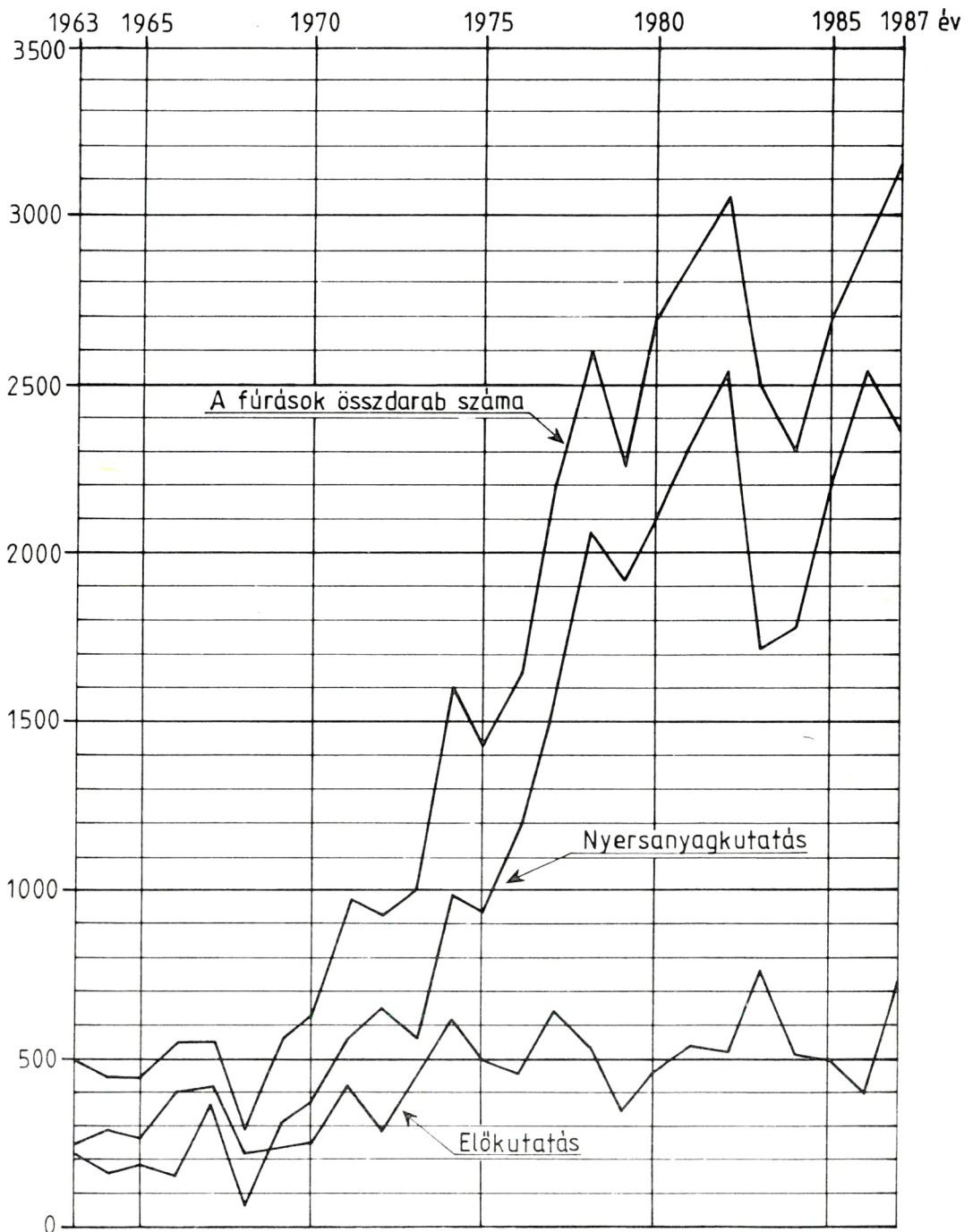
kémiai,
ásványközettani,
őslénytani és
talajmechanikai.

A „g” pontban a geofizikai és egyéb mérések rövidített jeleit (a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet szakembereinek bevonásával) kiegészítettük. A „k” pontban a megőrzésre került minták helyét tüntettük fel.

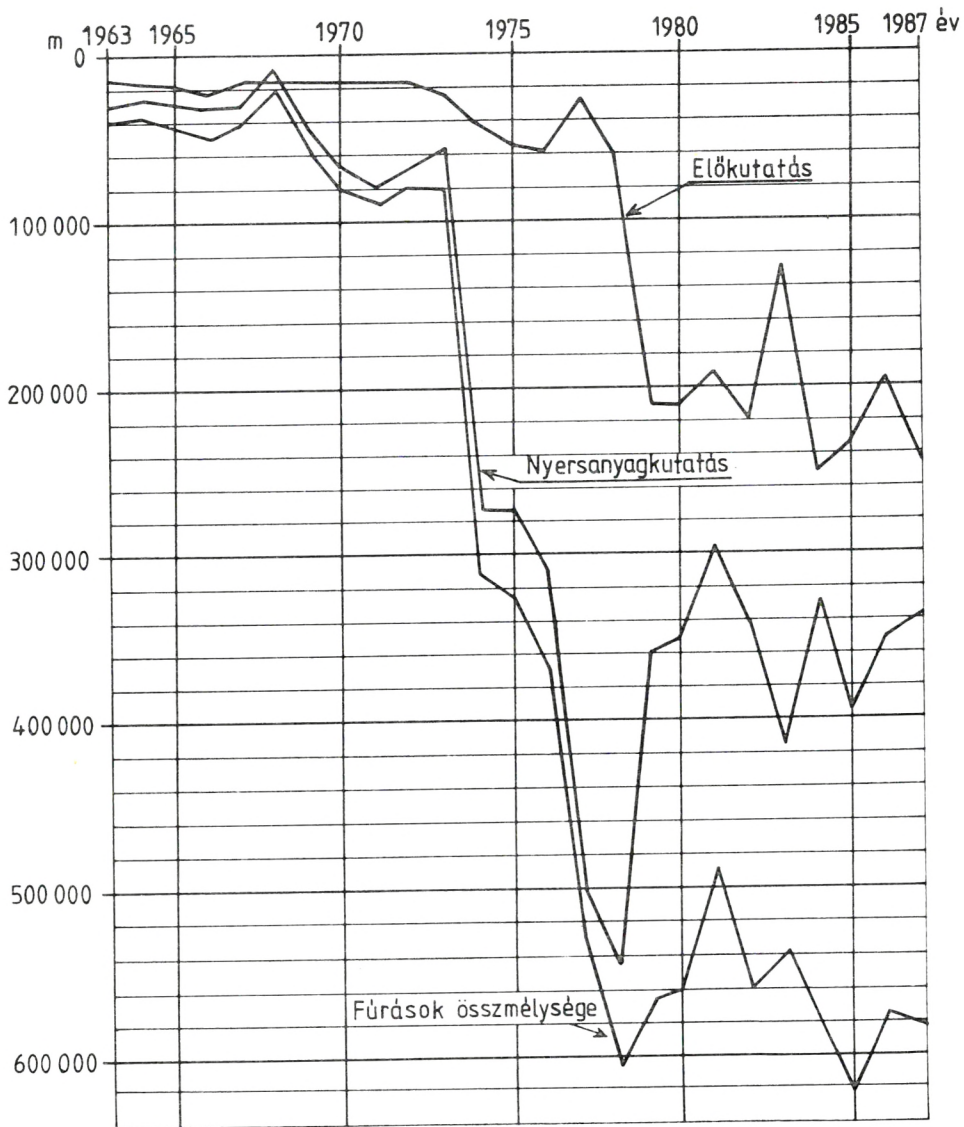
Jelenleg a következő típusú mélyfúrások alapadatai szerepelnek. Az előkészítő kutatási fázisból: alapfúrások, szerkezetkutató fúrások, földtani kutatófúrások, építésföldtani fúrások, talajmechanikai fúrások, vízföldtani térképező fúrások. A felderítő, előzetes és részletes nyersanyagkutató fúrások az alábbi sorrendben: kőszénkutató, barnakőszénbauxit komplex, lignitkutató, szénhidrogén kutató, építőipari nyersanyagkutató, vízkutató fúrások.

* * *

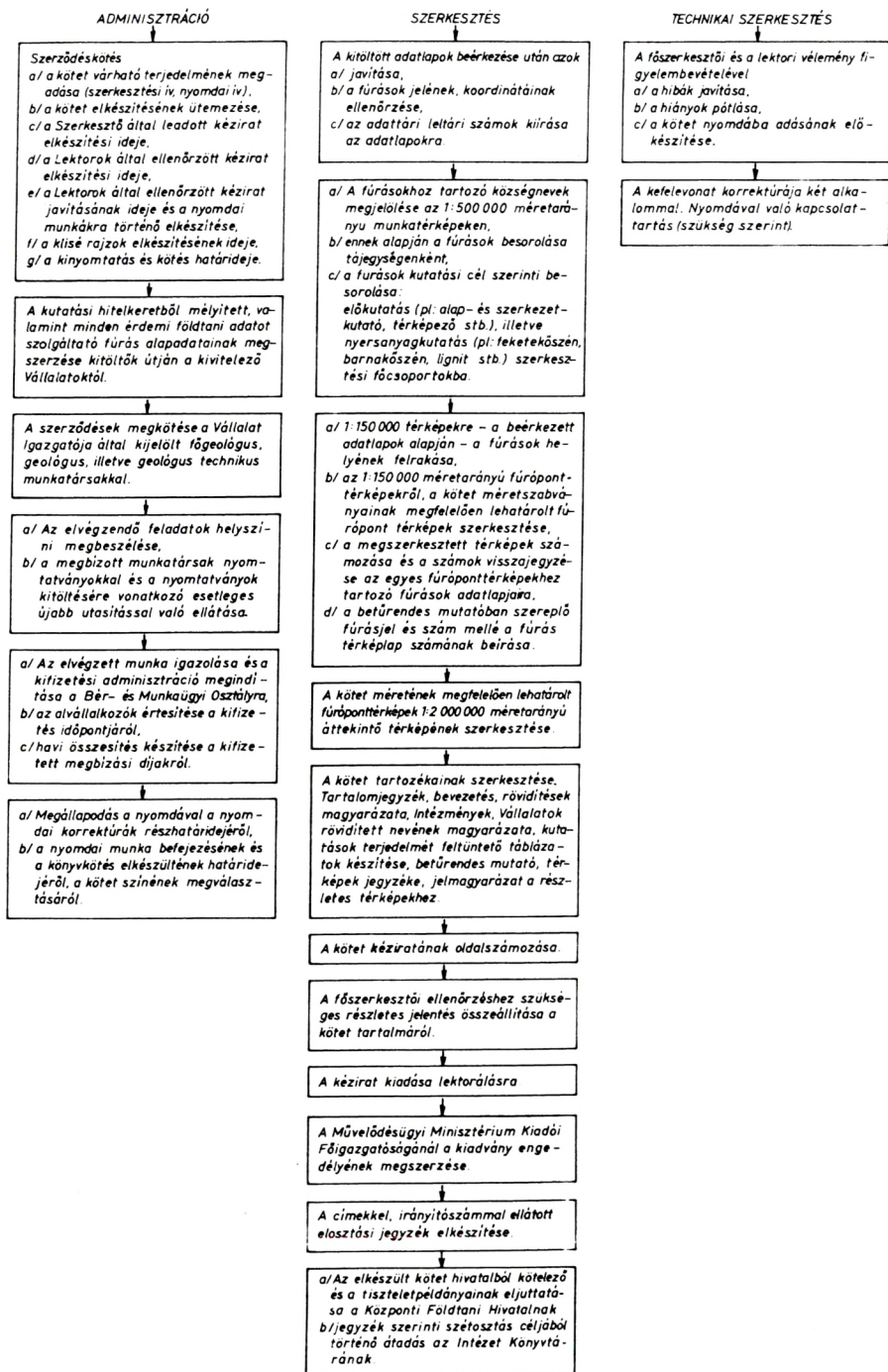
A mélyfúrási alapadat kötetnek a tervezés, a kutatások előkészítése és megalapozása során való felhasználhatósága világított rá az 1963. év előtt mélyített fúrások alapadatgyűjteményének hiányára.

24. ábra. A Magyarország Mélyfúrási Alapadatai kötetekben szereplő fúrások darabszáma az 1963–1987. évek között (Szerkesztette: Kiss K.)

25. ábra. A Magyarország Mélyfúrási Alapadatai kötetekben szereplő fúrások mélysége az 1963–1987. évek között (Szerkesztette: Kiss K.)

26. ábra. A Magyarország Mélyfúrási Alapadatai kötet szerkesztés folyamatábrája (Összeállította: Kiss K.)

A sürgető igény kielégítése és a sorozat teljesebbé tétele szándékával szerkesztette MARCZELL F.-NÉ a retrospektív mélyfúrási alapadat-gyűjtemény köteteit.

A retrospektív kötetek területi bontásban tartalmazzák az ország egyes tájegységein mélyült fúrások adatait az eddig közreadott mélyfúrási alapadat kötetekben kialakított sorrend szerint.

Az első kötetben három tájegység: Nyugat-Magyarország, Kisalföld, Dunántúli-középhegység ÉK-i részének fúrásai szerepelnek (1981).

A második kötet a Bakony és a Balaton-felvidék területén mélyített fúrások adatait tartalmazza (1983).

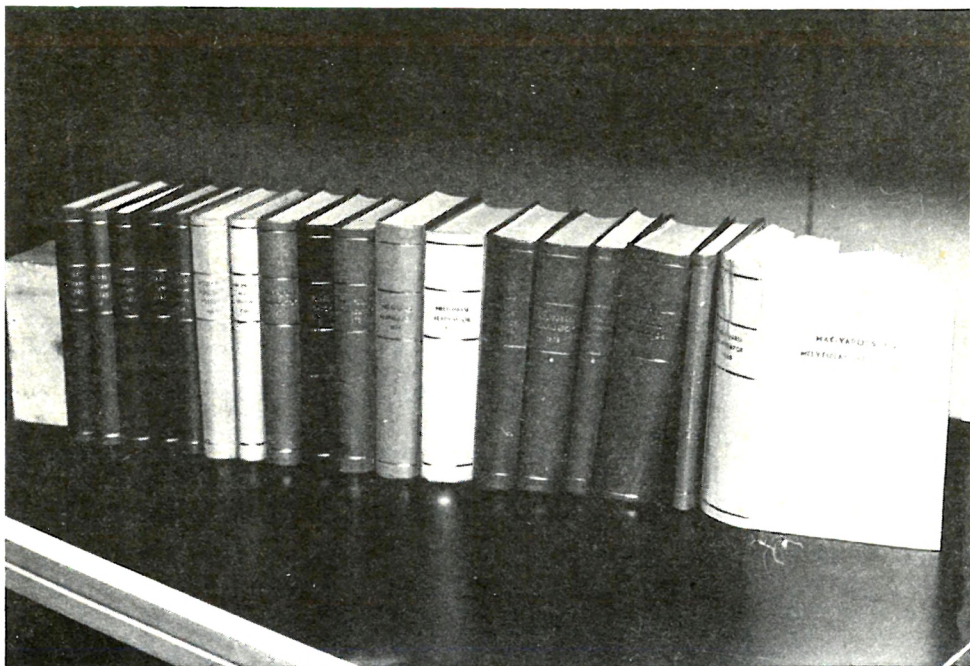
A harmadik kötet Dél-Dunántúl címen a Mecsek és a Villányi-hegységet, ezek környékét, valamint a Somogyi-, Dél-zalai- és a Tolnai-dombság területéről származó adatokat tartalmazza (1984).

A negyedik kötet a főváros és közvetlen környéke, a Velencei-hegység és környéke, Mezőföld–Hegyhát területén mélyített fúrásokat tartalmazza, beleértve a göcseji és kemesháti részegységeket is (1985).

Az ötödik kötet a Duna-balparttól a Zagyva árokig terjedő területet, a Börzsöny és Cserhát hegységet, illetve ezek környékét foglalja össze (1986).

A hatodik kötet Északkelet Magyarország területét dolgozza fel (1987).

A hetedik kötet a Nagyalföld északi peremén, a Duna–Tisza közén és Tiszántúlon mélyített fúrásokat dolgozza fel (1988).

27. ábra. A Magyarország Mélyfúrási Alapadatai kötetek sora

Az évenként megjelenő Magyarország Mélyfúrási Alapadatai kötetek (27. és 28. ábra) bevezetésében BOHN P., a kötet főszerkesztője, rövid tájékoztatást ad a tárgyévben elért kutatási eredményekről.

A mélyfúrási alapadat kötetek térképmellékletei (29. ábra) nem azonos léptékű, hanem a célnak megfelelő optimális méretarányú térképkivágatok. Az egyes kutatásoknál a nagy pontsűrűség miatt még így is csupán a felfúrt terület kontúrjait ábrázolhatjuk.

A kötet 450 példányban készül. Nagy részüket az elosztási lista alapján intézmények, vállalatok stb. részére postázzák. A tartalék a MÁFI Könyvtárban marad, esetenként az Igazgatóságon keresztül megrendelhető.

Az 1979. évben jelent meg a Mélyfúrási Alapadatok Betűrendes Mutatója, amely tartalmazza a Távlati Földtani Kutatás 1963–1968-ig, a Központi Földtani Kutatás 1969, a Magyarország Mélyfúrási Alapadatai 1970–1975-ig és a Magyarország Mélyfúrási kútjainak katasztere VI–VII. című kötetéből a következő adatokat: a fúrás helye, jele, száma, a kötet évfolyama, oldalszáma és térképlapszáma (ahol a keresett fúrás található). A kút-kataszterben a fúrás jelét, a kötet számát és oldallap számát.

A MÁFI Nyersanyagértékelő és Számítástechnikai Önálló (korábban Gazdaságföldtani) Osztálya szervezésében az 1982. évtől kezdődött el a Magyarország Mélyfúrási Alapadatai kötetekben szereplő fúrások adatainak számítógépes feldolgozása, az 1984. évtől pedig az adatok lekérdezésére is lehetőség nyílt.

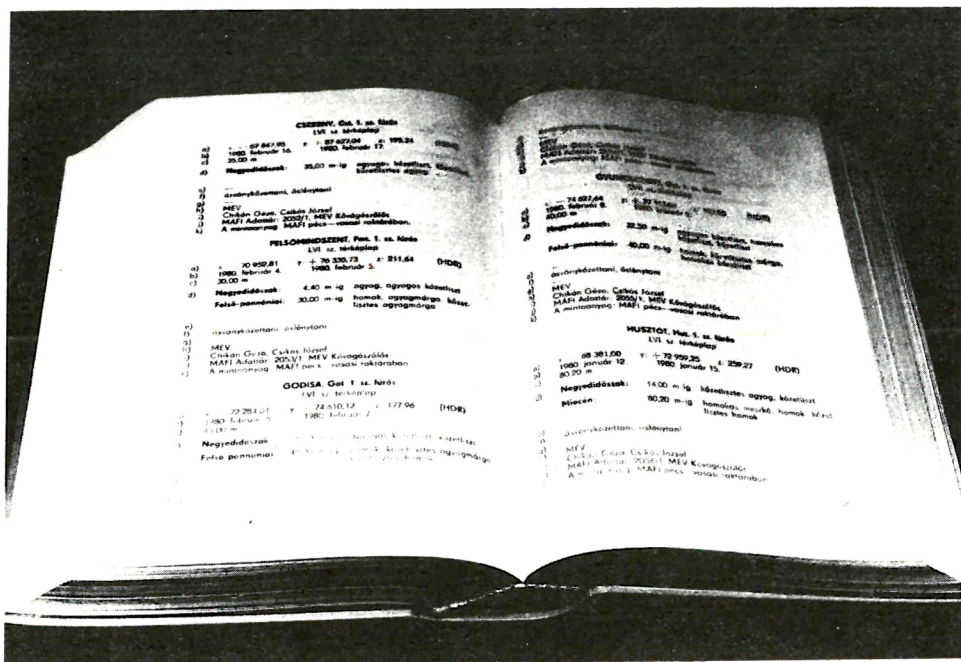
3.2.2. Földtani térkép- és szelvénymutató térképek szerkesztése

Az 1983. évben megkezdtük az Adattárban található jelentések és szakvélemények új szempontú feldolgozását. A munka ötletét JASKÓ S. és TREGLE K. 1950-ben készült „Magyarország nyomtatásban megjelent geológiai térképei 1900–1950. években” című mutatója adta.

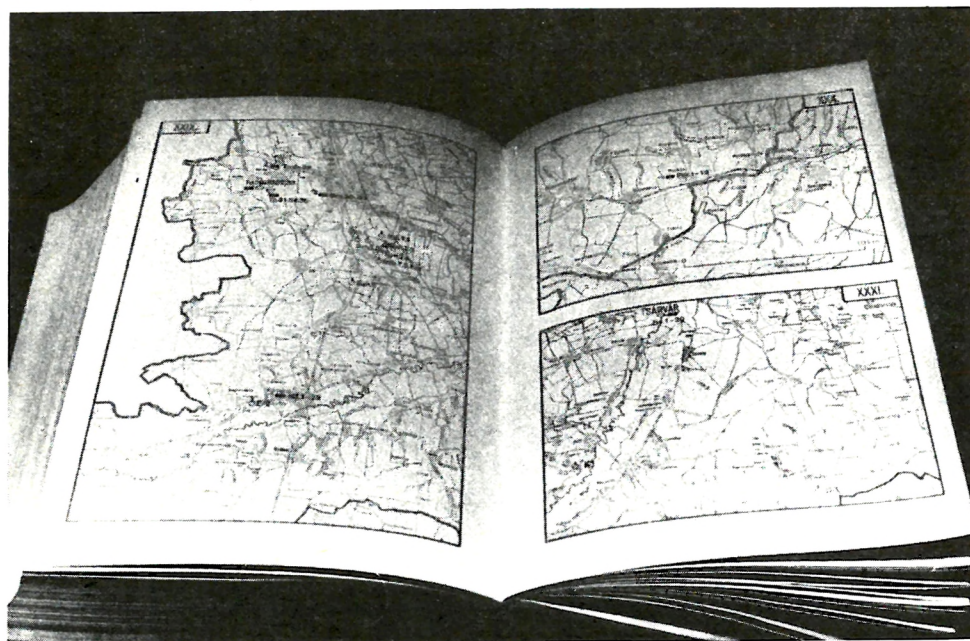
A feldolgozás során az egy-egy térképlap területére eső kutatási jelentésekben, szakvéleményekben található földtani térképekről és szelvényekről 1:100 000 ma., Gauss-Krüger szelvényezésű földtani térkép- és szelvénymutató térképeket szerkesztünk. A munka kiviteléhez megfelelő pontosságú síkrajzi alapú térkép szükséges, hogy az eltérő méretarányból 1:100 000 ma.-ra átszerkesztett térképterületeket, illetve szelvény-nyomvonalakat az elvárt pontossággal ábrázolhassuk.

E térképek léptékhelyesen feltüntetik a térképlap területére eső jelentésekben található kéziratos földtani térképek és -szelvények földrajzi helyzetét. Ugyancsak ábrázoljuk a térképen a földtanilag értelmezett geofizikai szelvények nyomvonalát is. A választott méretarány lehetővé teszi 100×100 m-es terület olvasható ábrázolását. A szerkesztés során a térképen feltüntetjük a rászerkesztett térképlap jelét (a térképlapot tartalmazó jelentés adattári számát), amit a szerkesztett terület, határoló sokszög alakú idom felső (északi) szélén írunk ki. Az alsó (déli) határvonal alá pedig a térkép eredeti méretaránya kerül. A földtani vagy geofizikai szelvények esetében csak a jelet (adattári szám) tüntetjük fel.

A földtani térkép- és -szelvénymutató térkép a rajta feltüntetett térképeket, illetve szelvényeket tartalmazó kutatási jelentés, szakvélemény földtani kutatási céljára, illetve a fő nyersanyagcsoportokra is utal. Ezt a határ-, illetve szelvény-vonalak színezésével,

28. ábra. Részlet a Magyarország Mélyfúrási Alapadatai kötetből

29. ábra. Térképrészlet a Magyarország Mélyfúrási Alapadatai kötetből

vagy más alkalmas jelrendszer alkalmazásával érhetjük el. Egy, a fentiek szerint megszerkesztett térképlap részletét a 30. ábra szemlélteti.

A nagyobb területet lefedő, vagy több 1:100 000 ma. térképlap területét érintő földtani térképeket egy, a tágabb környezetet ábrázoló 1:500 000 ma. térképlapon tüntetjük fel. Ennek szerkesztése során is az előzőek szerint járunk el.

Minden térképlap fontos kiegészítője a hozzá tartozó „magyarázó”. Ennek táblázat mellékletében (1. táblázat) a térképen található jelentések, szakvélemények adatait tüntetjük fel. A terület jelét (adattári számát), a dokumentáció pontos címét, készítőjét és a készítés évét. A megjegyzés rovatban a térképeken nem ábrázolható egyéb célú mellékletekre, tematikus térképekre (szerkezeti, bányaföldtani stb.), szöveggözüti földtani- vagy földtanilag értelmezett geofizikai szelvényekre utalunk.

Az ismertetett feldolgozó munkával célunk az Adattár olvasói számára az egy-egy területre vonatkozó anyagban való tájékozódás megkönnyítése, az összegyűjtött anyag megismertetése.

Ez a szerkesztő munka a térképek sarokpontjainak leolvasása után a táblázatmelléklet adataival kiegészítve alapját képezheti az anyag számítógépes feldolgozásának is.

* * *

Az 1983. óta eddig elkészült földtani térkép- és szelvénymutató térképeket és adattári kérészámukat a 31. ábrán látható keresőtérképen találjuk.

E feltáró munkán kívül egyéb szempontú feldolgozások is készülnek az Adattár anyagából. Így egy-egy megye területén összeválogatjuk és térképen ábrázoljuk az építőanyagokkal foglalkozó, vagy például vízföldtani tárgyú jelentéseket, szakvéleményeket. Egy ilyen térképet szemléltet a 32. ábra. E munka célja szintén az adattári anyag sok szempontú feldolgozása és ismertetése.

3.2.3. Megkutatottsági (GEOFOND) térképek szerkesztése

Az adattárban levő jelentések és szakvélemények alapján megkutatottsági (GEOFOND) térképeket is szerkesztünk (33. ábra).

Az 1:100 000 ma. ugyancsak Gauss-Krüger szelvényezésű, megkutatottsági (GEOFOND) térképek célja: a különböző nyersanyagok – elsősorban fúrásokkal – megkutatott területeinek ábrázolása annak érdekében, hogy megbízható tájékoztatást, illetve áttekintést adjanak az egyes területek földtani ismeretességéről és kizárják a kutatások indokolatlan ismétlését. Ezenkívül még fontos tájékoztatást adnak az egyéb célú létesítmények tervezéséhez, azok helykijelöléséhez, illetve pl. a város- és üzemtervezések számára számításba nem vehető területekre.

A megkutatottsági (GEOFOND) térképlap az eredeti nyersanyagkutatósi dokumentációk alapján feltünteti a megkutatott területek földrajzi elhelyezkedését. Ezt a legtöbb esetben a bányatelek műszaki határának, a megkutatott terület határának megfelelően, vagy a kutatás körzetének, térképlapjának, illetve térségének megfelelően szemlélteti. Az egyes területek mellé írt számok a megkutatott területnek a térképlapon is használt jelét, illetve az Adattárban található eredeti nyersanyagkutatósi jelentés adattári jelző-,

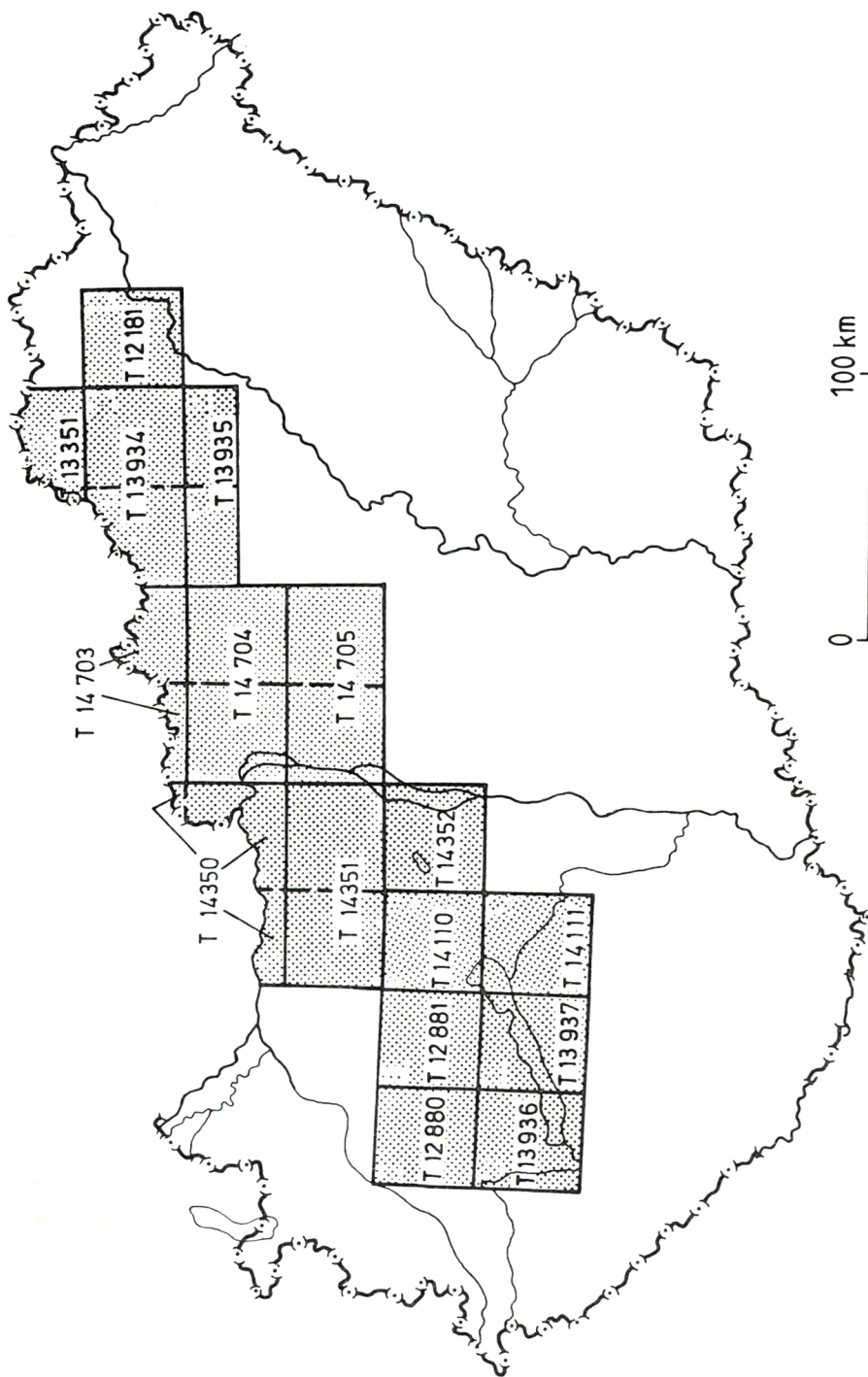

A kéziratok földtani térkép- és szelvénytmutató térkép táblázatmelléklet úrlapjának részlete

A dok. száma	A dokumentáció címe	Készítő szerv, szerző(k)	Készítés éve	Megjegyzés
Fe 35/a	Jegyzőkönyv a bódvarákói II. sz. mélyfúrás kitűzése tárgyában Bódvarákón, 1949. október 27-én tartott megbeszélésről	Balogh K.	1949	
Gipsz 3	A perkupai gipszbánya hidrogeológiai viszonyai	Jaskó S., Vígth F., Kassay A.	1955	1:500 ma. földtani térkép 3 db 1:5000 ma. földtani szelvény 1:2000 ma. földtani szelvény 4 db 1:500 ma. földtani szelvény
Mészakő 26	Jelentés Rakacai márvány-előfordulás(ról)	Jaskó S.	1954	
Szén 66	A Bódva és Sajó közti barnakőszénterület földtani viszonyai	Balogh K.	1947–48	1:10 000 ma. földtani térkép kivágat; 1. az ózdi és miskolci lapon is
Szén 79	Jelentés az 1948. év nyarán a Magyar Állami Szénbányák R. T. Bányakutató Osztálya részére végzett földtani felvételekről	Schréter Z.	1948	1. miskolci lapon is
Szén 87	Jelentés az 1949. év nyarán a „Sajómelléki Szénbányák N. V.” részére végzett földtani felvételekről	Schréter Z.	1949	1:25 000 ma. és 1:75 000 ma. földtani térképlapok, 1. miskolci lapon is; 1:500 000 ma. lapon is
T 1342	Jelentés a Bükk-hegység délkeleti és északkeleti peremvidékén és Aggtelek–Jósvafő környékén végzett földtani térképezési munkáról	Magyar–Szovjet Bauxit–Alumínium R. T. Paládi F., Bárdossy Gy.	1954	1 db földtani szelvény
T 1351	Zárójelentés a tomaszentandrás barnavasércbánya termelő üzeméről	Ércbányászati Feltáró Vállalat Pantó D.	1961	1:500 ma. bányaföldtani térkép 1:500 ma. és 1:100 ma. művelési térképek 1:500 ma. földtani szelvény

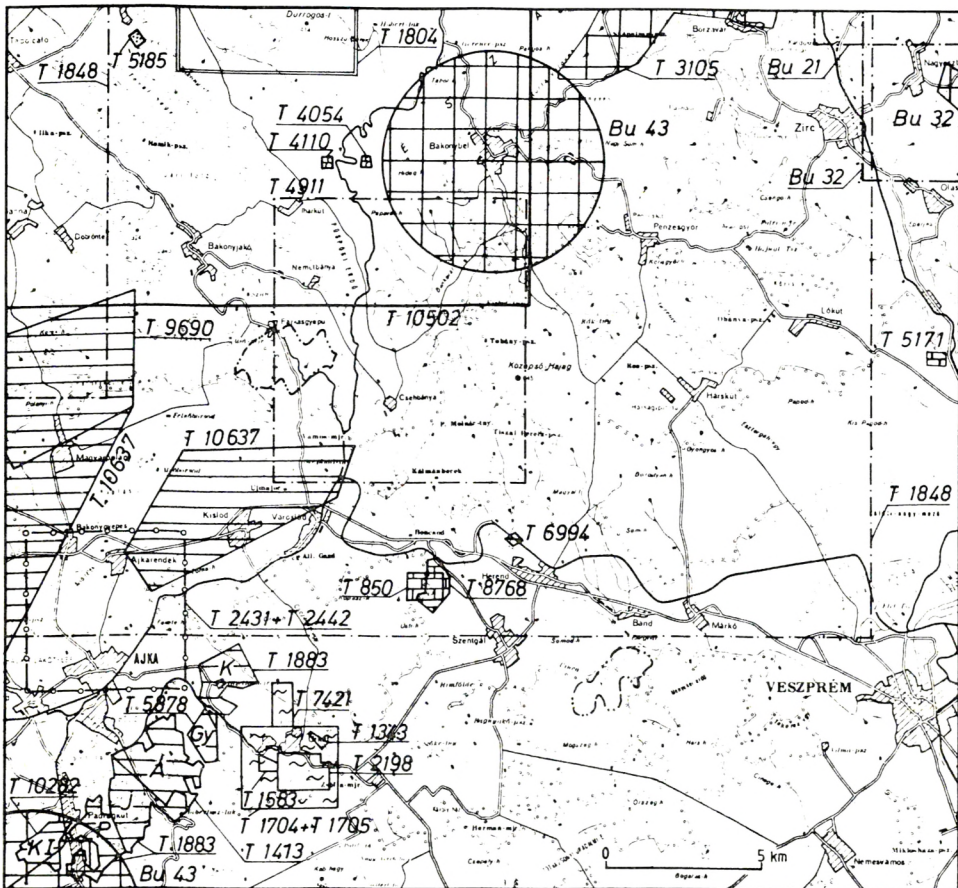
A dok. száma	A dokumentáció címe	Készítő szerv, szerző(k)	Készítés éve	Megjegyzés
T 1520	A perkipai gipsz – anhidrit-előfordulásról készített összefoglaló földtani jelentés és készlet-számítás	Magyar Állami Földtani Intézet Mészáros M.	1957	2 db földtani szelvény
T 1751	Az 1961 – 63. évi Martonyi mélyfúrási kutatás összefoglaló földtani jelentése	Országos Érc- és Ásvány- bányászati Vállalat Nagy I.	1964	1 db 1:2000 ma. földtani térkép 5 db 1:1000 ma. készletszámitási térkép 22 db 1:1000 ma. földtani szelvény
T 1953	Az Alsóhegy magyarországi részének geomorfológiai térképezése és hidrogeológiai vizsgálata (Jelentés az 1966. aug. 1-től dec. 31-ig végzett munkáról)	Dénes Gy.	1966	1:10 000 ma. földtani, geomorfoló- giai, hidrologiai térképváltozatok
T 2046	Földtani jelentés az alsótelekesi zsugorítási dolomitkutatról	Országos Érc- és Ásvány- bányák, Rudabánya Hernyák G., Harnos J., Baross G.	1968	1:25 000 ma. tektonikai térkép 1:25 000 ma. földtani térkép 1:1000 ma. alaptérkép; minőségi térkép, készletszámitási térkép 3 db 1:1000 ma. földtani szelvény
T 2060	Rakacaszendi díszítőkutatás földtani zárójelentése	Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat Deák I., Karácsony S.	1969	1 db földtani szelvény
T 2326	Földtani jelentés A rudaibányai vasércbánya és annak közvetlen környezetén végzett szerkezetkutató mély- fúrásokról; 1955 és 1965 között	Hernyák G., Harnos J.	1969	1:100 000 ma. áttekinthető térkép, 1:10 000 földtani térkép, 1:5000 ma. geof. kut. térkép, 1:5000 hidrogeol. térkép, 3 db 1:10 000 földt. szelv., 1 db 1:2000 ma. készletszam. térk., 3 db 1:2000 ma. készletszam. földt. szelv.
T 2361	Aggtelek: termákvíz-kutatási javaslat	Országos Földtani Kutató és Fúró Vállalat, Pálffy J.	1970	1 db földtanilag interpretált szezimikus szelvény

T 2563	Jelentés a Szabadbattyáni és a Szendrői területeken 1969. évben végzett geofizikai mérések eredményeiről	Mecseki Ércbányászati Vállalat Papp J., Szarka R.	1969	2 db 1:10 000 ma. földtani-geofizikai szelvény
T 2565	Jelentés a Szendrői hegység környéki grafit-kutatóhoz kapcsolódó vizsgálatokról	Nagy E.	1970	1 db 1:100 000 ma. földtani térkép-vázlat, 1. miskolci lapon is
T 3248	1966. évi kutatási jelentés a Jósavő környéke ÉNY-i részének földtani térképezéséről	EME Ásvány-Földtani Tanszék Maucha L.	1966	10 000 ma. közzéttni felvételi térkép
T 3956	A Darnó-öv geokémiai vizsgálata	MÁFI Böjtösné Varrók K., Csalagovits I., Vető I.	1972	3 db 1:25 000 ma. térkép: Pb., Cu–Ag, Hg eloszlási
T 5882	Összefoglaló jelentés a bódvavölgyi lignit-előfordulásokról	Országos Földtani Kutató és Fúró Vállalat Szokolai Gy.	1974	
T 12051	Zárójelentés „A perkupai gipsz–anhidrit ásvány-vagyon minőségének meghatározása az előfordulást reprezentáló minták vizsgálata alapján” című témában a terület földtani adottságairól	Szilikátipari Központi Kutató és Tervező Intézet Vitézis Gy.	1980	Térkép: a T 1520 kivágata

31. ábra. Az 1983–1988. évek között elkészült földtani térkép- és szelvénymutató térképek adattári kérészama

A terület, ill. a jelentés jele

T 1883

területe

Bu 43

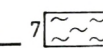
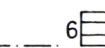
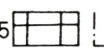
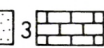

körzete

T 2198

térképlapja

33. ábra. A veszprémi megkutatottsági (GEOFOND) térkép részlete
(Kristóf J., Lengyel I. és Matola É. közreműködésével szerkesztette: Vitális Gy.)

1. Víz; 2. Építési homok; 3. Mészke; 4. Dolomit; 5. Bauxit; 6. Barnakőszén; 7. Mangánérc; 8. Természet-, vagy tájvédelmi körzet határa; K. I. = Kolontár I., P = Padrag, J = Jókai, Á = Ármin, Gy = Gyula, K = Kossuth akna területe

illetve kérészámát jelentik. Ahol a terület mellett egy számot találunk, ott csak egy jelentés készült, míg ahol két vagy több számjel szerepel, ott a területtel két, esetleg több jelentés is foglalkozik.

Az egyes kőzet-, illetve nyersanyagféleségek megkülönböztetése, miként az a jelmagyarázatból is kitűnik, színezéssel, vagy a terület vonalkázásával történhet. A környezet- és természetvédelmi szempontok figyelembevételére érdekében a nemzeti parkok, a tájvédelmi körzetek és a természetvédelmi területek határát is feltüntetik.

A megkutatottsági térképet a gyors tájékozódás, illetve a további legfontosabb adatok közlése érdekében, a térképmagyarázó mellékletét képező táblázatok (2. táblázat) egészítik ki. Ezekben megtaláljuk a terület jelét, a jelentés, illetve a dokumentáció megnevezését, készítőjét, a készítés évét, a kutatás fázisát, a területen lemélyített fúrások számát, valamint össz- és átlagos mélységét.

A megkutatottsági (GEOFOND) térképek, illetve az azokhoz tartozó dokumentáció szerkesztésének, valamint összeállításának menetét, illetve folyamatát a 34. ábra szemlélteti.

Az 1983. év óta eddig elkészült megkutatottsági (GEOFOND) térképeket és adattári kérészámukat a 35. ábrán látható keresőtérképen találjuk.

3.2.4. Az Országos Földtani Adattár számítógépes nyilvántartási rendszere

Az Adattár jelenlegi állománya – mint azt a „Bevezetés”-ben is közöltük – megközelítőleg 20 000 kéziratos jelentést, illetve szakvéleményt, 180 000 mélyfúrási kataszteri kartont, 80 000 mélyfúrási dokumentációt és 15 000 anyagvizsgálati jelentést foglal magába.

Igy az Adattárban található adatmennyiség számítógépre vitele első pillanatban túlzott munkabefektetésnek és gazdaságtalannak tűnhet.

Az adatállomány viszonylag egységes volta, Adattárunk országos jellege, és szinte paradox módon, az adattömeg nagysága ugyanakkor mégis a korszerűbb, számítógépes nyilvántartás mellett szól. Itt nem hagyható figyelmen kívül, hogy a már rögzített adatok nem évülnek el, nem igényelnek aktualizálást, tehát mind a munka, mind az anyagi „áldozat” egyszeri.

Az Adattár jelenlegi, PC MAT típusú számítógépe az 1987. év óta áll rendelkezésre, az elkészült munkák, illetve a következő évek feladattervei erre a gépre alapozottak.

A korszerű nyilvántartási rendszer első elemeként – a Mikrofilm laboratórium dolgozóinak kezdeményezésére, még az Adattár saját számítógépének beszerzése előtt – *a mikrofilmre vett szénhidrogénkutató fúrások számítógépes nyilvántartási rendszere (MIFI)* készült el. Mikrofilm laboratóriumunkban – az OKGT-vel kötött szerződés alapján – az 1977. év óta folyamatosan történik a szénhidrogénkutató fúrások dokumentációjának mikrofilmre vétele. Az 1982-ig mikrofilmezett fúrások visszakeresését megkönnyíti FÖRDÖS I.-NÉ et al. (1983) összeállítása. Jelenleg azonban 8000 körül van a mikrofilmre vett fúrások száma. A visszakeresés megkönnyítésére alakítottuk ki (a szakmai elvárásokat a MÁFI Szénhidrogénföldtani Osztályának munkatársaival egyeztetve) rendszerünket.

Az adatgyűjtés és adatrögzítés speciális adatlapról történik. A rögzítést megkönnyíti

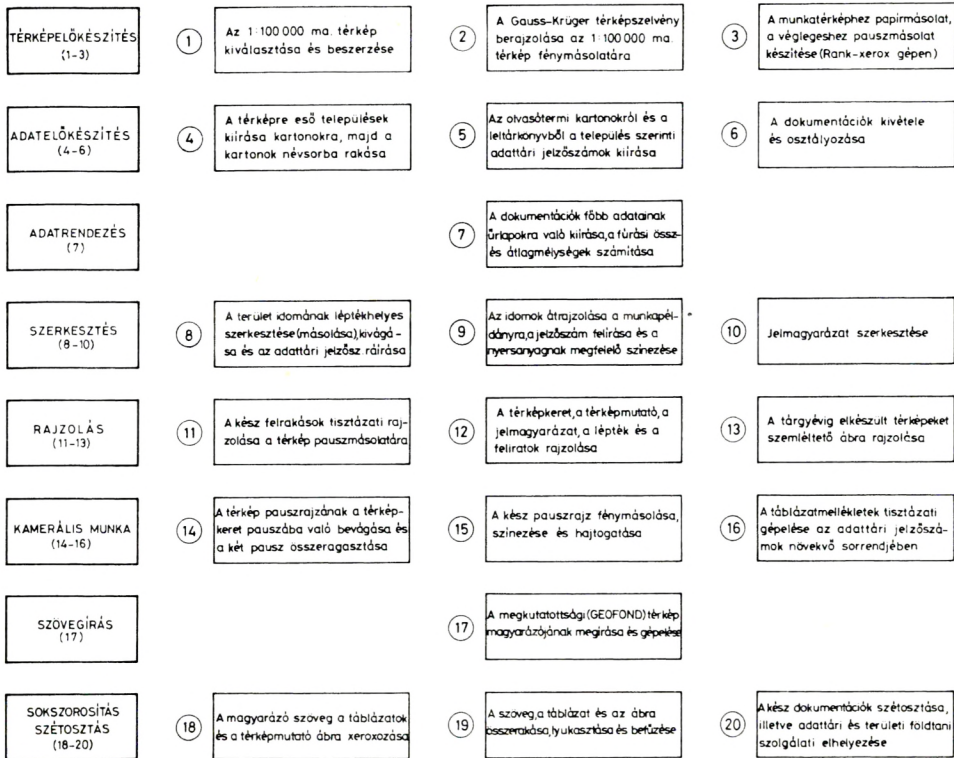
A megkutatottsági (GEOFOND) térképlap táblázatmelléklet részlete

Terület jele	Megnevezése	A dokumentáció		Kutatási fázis	száma (db)	A fúrások	
		Készítő szerv szerző(k)	Készítés éve			össz- mélysége m	átlagos m
Bu 21	Jelentés az 1950. évben Magyarországon a Fenyőfő–Cesznek–Dudar körzetben végzett bauxitkutató munkálatokról	Magyar–Szovjet Bauxit–Alumínium Rt.	1951	elők.-feld. Cesznek* Fenyőfő* *csak az 1950. évi fúrások	14 17	406,60 185,52	29,04 10,91
Bu 32	Jelentés a 3. sz. kutatókirendeltség 1951. évben Magyarországon Tés–Csernye–Várpalota–Csőr községek környékén végzett bauxitkutató munkálatokról	Magyar–Szovjet Bauxit–Alumínium Rt.	1952	előkészítő 1936–52 közötti bauxitkutató fúrások	95	703,64	7,41
Bu 43	Jelentés a „Maszobal” Bauxitkutató Expedíció 1952. I. félévi tervteljesítéséről és földtani kutatómunkálatainak eredményeiről	Magyar–Szovjet Bauxit–Alumínium Rt.	1952	előkészítő Halimba Alsópere–Olaszfalu Bakonybél	19 10 13	2 610,00 955,40 1 089,70	137,37 95,54 83,82
T 850	A szentgáli – Póshajaghegy – mészkő-kutatás összefoglaló földtani jelentése	Krizsán P.	1960	előzetes	4	100,00	25,00
T 1343	A csárdahegyi mangánércterület kutatási jelentése és készletszámítása	Úrkúti Mangánércbánya Vállalat Cseh Németh J.	1960	részletes	70	1 574,05	22,49
T 1413	Ármin akna összefoglaló földtani jelentése és készletszámítása az 1963. június 1-i állapotnak megfelelően	Középdunántúli Szénbányászati Tröszt	1963	részletes	30	5 440,20	181,34
T 1583	A kövestáblai mangánérces terület kutatási jelentése és készletszámítása	OÉÁ Mangánérc Művei, Úrkút Szabó Z.	1965	részletes	91	3 776,54	41,50
T 1804	Jelentés az 1966. évi Ugod-környéke perspektivikus kutatásokról (mészkő + agyag)	VITUKI	1967	felderítő	14	646,3	46,16

T 1815	Dudari Iker akna összefoglaló földtani jelentése és készletszámítása 1965. jan. 1-i állapotnak megfelelően	Középdunántúli Szénbányászati Trósztt	1965	részletes	86	22 360,00	260,00
T 1848	Jelentés az 1953. évben Magyarországon Bakonybél térségében végzett bauxit-kutató munkálatokról	Magyar–Szovjet Bauxit–Alumínium Rt.	1953	előkészítő	20	2 521,80	126,09
T 1883	Ajkai szénmedence összefoglaló földtani jelentése, Kossuth akna, Jókai bánya, Padragi bányák készletszámítása 1966. I. 1. állapotnak megfelelően	Középdunántúli Szénbányászati Trósztt	1966	részletes	155	27 317,34	176,24
T 2198	A Kővestábla II. terület mangánérc-kutatásának összefoglaló földtani jelentése és készletszámítása	OEÁ Mangánérc Művei, Űrkút, Szabó Z.	1969	részletes	122	5 351,10	43,86
T 2431	Az ajkai iparvidék helyi vízbeszeréssel történő vízellátására	Földmérő és Talajvizsgáló Iroda	1955	tanulmányi Torna-patak völgye Széles-víz völgye	12 8	183,68 220,30	15,30 27,54
T 2442	Folytatása: Szakvélemény Ajka ivóvízellátására	Földmérő és Talajvizsgáló Iroda	1955				
T 3105	Jelentés a Porva-borzavári terület felderítő kutatási munkáiról és annak eredményeiről	Bauxitkutató Vállalat	1970	felderítő *bauxit-, barnaköszén kutató, térképező fúrások együtt	64*	3 972,70	62,10
T 4054	Ugod, Nádajtó-árok dolomitbánya földtani kutatási jelentés és készletszámítás az 1973. június 4-i helyzet szerint	MÁFI Középdunántúli Területi Földtani Szolgálat	1973	előzetes	5	10,90	2,18
T 4911	A cselbányai kutatási területen 1966–67-ben lemélyített bauxitkutató fúrások fontosabb adatai és a további kutatási célkitűzések	Bauxitkutató Vállalat	1968	előzetes	11	4 193,80	381,25

2. táblázat folytatása

Terület jele	Megnevezése	A dokumentáció			A fúrások		
		Készítő szerv szerző(k)	Készítés éve	Kutatási fázis	száma (db)	összes- mélysége m	átlagos mélysége m
T 5171	Eplényi (Gyulafirátót) mészkőbánya földtani kutatási jelentése és készletszámítása az 1975. IV. hó 22-i állapot szerint	MÁFI Középdunántúli Területi Földtani Szolgálat	1975	részletes +csak fedőréteg fúrások	8*	7,60	0,95
T 5185	Nagytevel–ihászi homokbánya földtani kutatási jelentés és készletszámítás az 1975. január 1-i helyzet szerint	„Szabadság” MGT SZ Ugod	1975	részletes	19	41,50	2,20
T 5878	Gyulatóró összefoglaló földtani zárójelentése	Középdunántúli Szénbányák Ajkai Bánya	1976	részletes	10	1 686,80	168,68
T 7421	A Nyíres terület összefoglaló földtani jelentése a mélyfúrások kutatás előzetes fázisáról	OÉÁ Mangánérc Művei Urkút	1978	előzetes	49	4 874,90	99,48
T 8768	A szentgáli mészkőkutató földtani jelentése és készletszámítása	OÉÁ Mangánérc Művei	1979	előzetes	16	1 233,00	77,06
T 9690	A magyarpolányi felsőkréta barnakőszén előkutatás összefoglaló földtani jelentése	MÁFI–MÁELGI	1981	felderítő +csak a jelen fázis fúrásai	5*	3 637,40	727,48
T 10282	A Kolontár–I. barnakőszén-terület összefoglaló földtani jelentése (Hozzá tartozik a T 10283 sz. jelentés)	Középdunántúli Szénbányák Pádragi Bánya	1978	részletes	21	9 225,60	439,31

34. ábra. A megkutatottsági (GEOFOND) térképszervezés folyamatábrája
(Összeállította: Vitális Gy.)

és gyorsítja, hogy a rövidített rétegsor adatai, illetve az elvégzett laboratóriumi vizsgálatok egykarakteres kódja kerül csak rögzítésre (az input képernyőt szemléltető 36. ábrán aláhúzott adatok).

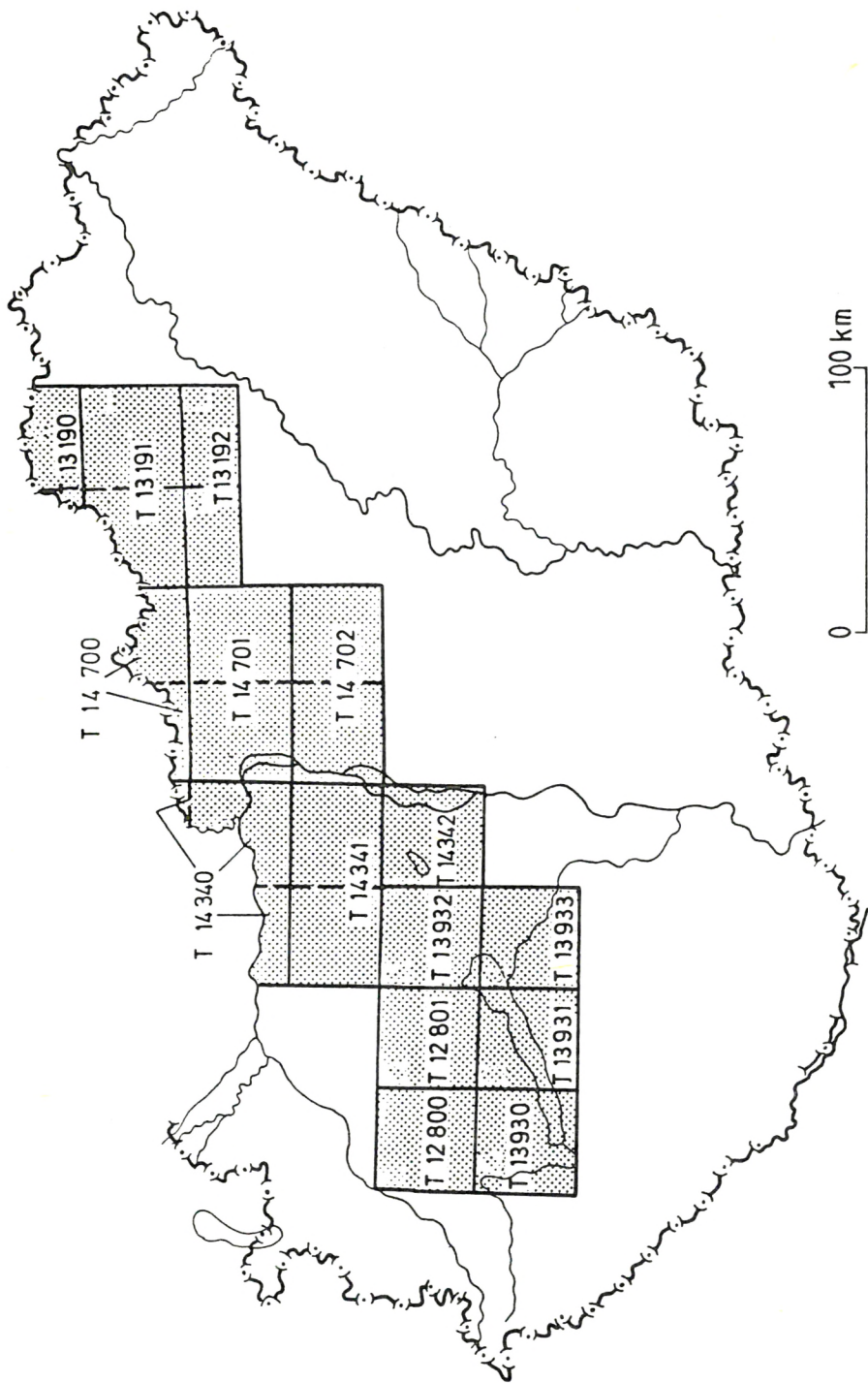
Az eredménylista egy lapját (37. ábra) az ugyanazon fúrás input adatait tartalmazó előző ábrával összehasonlítva látható, hogy az eredménylistán már nem a kódok, hanem azok tényleges tartalma (földtani kor, illetve az elvégzett laboratóriumi vizsgálat megnevezése) szerepel.

Az adatbázis jelenleg csaknem 2500 fúrás adatait tartalmazza.

Az adatbázis és az eredeti dokumentációk használatára vonatkozóan egyrészt a MÁFI Adattár ügyrendje, másrészt az OKGT–MÁFI szerződésben foglalt előírások, illetve megállapodások érvényesek.

A mélyfúrású kataszteri kantonok gyűjteménye a hazai geológus társadalom rendelkezésére álló legteljesebb alapadatgyűjtemény.

A mélyfúrású kataszteri számítógépes nyilvántartási rendszere teljes egészében tartalmazza a mélyfúrású kataszteri (rőzsaszín) kantonon szereplő adatokat. Ezeknek az adatok-

35. ábra. Az 1983–1988. évek között elkészült megkutatottsági (GEOFOND) térképek adattári kérészama

nak a bevezetőben említett viszonylag egységes volta azt jelenti, hogy bár a több évtizedes munka folyamán az adatok tartalma gyakorlatilag nem változott, azok megadásának módja viszont (rövidítések, földtani korok jelölése stb.) igen. Ezek egységesítése részben adat-előkészítést, illetve ellenőrzést igényel, részben – rendszeres „hiba” esetén – programból is megoldható. Az adatrögzítő program input képernyője a 38. ábrán látható.

Az adattömeg nagysága miatt szükségszerűen kialakítandó részadatbázisok meghatározása meglehetősen nehéz feladat volt. A térképlaponkénti és megyénkénti felosztás egyaránt fontos lévén, jelenleg az adatrögzítés 1:100 000 ma. térképlaponként történik, a kartonokat viszont kiegészítjük a megye kódjával, ily módon a részadatbázisok e szempont szerint is kialakíthatók.

A mélyfúrás kataszter lekérdező rendszerének első eleme az adatmezőnként történő adatkeresést biztosítja. Az eredménylista egyik lehetséges formája megegyezik az input képernyővel. A számított adatok és az ezekkel kapcsolatos relációk programja ugyancsak működik. A térképi megjelenítés a következő évek feladata.

A Magyarország Mélyfúrás Alapadatai kötetek számítógépes feldolgozása és lekérdező rendszerének kialakítása – az akkori Gazdaságföldtani Osztály szervezésében – 1982-től kezdődően, a Számítástechnikai és Ügyvitelszervezési Vállalat (SZÜV) székesfehérvári számítóközpontjában történt. Az 1989. évtől az adatbázis az intézeti PC-ken is hozzáférhetővé válik.

A későbbiekben elkerülhetőnek tartjuk a mélyfúrás kataszter és a Magyarország Mélyfúrás Alapadatai kötetek adatgyűjtése és a feldolgozás során mutatkozó rendkívül jelentős párhuzamos munkát. Ez azonban egyaránt feltételezi rendszerünk folyamatos és üzemszerű működését, a két „rendszer” munkatársainak rendkívül alapos, sokoldalú (és időigényes) egyeztető munkáját, valamint – bár technikai jellegű kérdés lévén, talán ez a legkönnyebben megoldható – természetesen programjaink bizonyos bővítéseket megengedő módosítását.

3.2.5. Földtani irodalomfeldolgozás

A magyar földtani irodalom feldolgozása, valamint a nemzetközi szakirodalmi adatbázisokon alapuló szakirodalmi tájékoztatás az Adattár tevékenységének új eleme.

Az elmúlt két évtizedben kétoldalú és nemzetközi együttműködés keretében több jelentős szakirodalmi adatbázis alakult ki. Ezek az adatbázisok azonban a szakirodalom nyelvi és földrajzi lefedése tekintetében egyaránt inkább kiegészítik, mint fedik egymást. Így akár az a célunk, hogy a magyar földtani irodalom bekerüljön a világ tudományos információ-áramlatába, akár az, hogy a kutatók számára minél teljesebb formában biztosítsuk a külföldi szakirodalomhoz a hozzáférést, nem választható ki egyetlen információs rendszer, egyetlen adatbázis. Ezért a fenti feltételeknek csak úgy felelhetünk meg, ha több rendszerrel építünk ki és tartunk fenn rendszeres munkakapcsolatot.

A Magyar Állami Földtani Intézetnek jelenleg három „élő” kapcsolata van e téren: a BRGM PASCAL–GEODE, a BGR GeoLine, és a VINITI (Geoinformon keresztül elérhető) Geologija adatbázisa.

mikrofilmszám : 1380   fúrás jele : Algyő-4   éve : 1966
 tájegység :   község : Algyő
 koordináták : x 368643.0   y 588321.0   z 80.2   rendszer :

rétegsor	kor	talp	kor	talp
1 A	quarter	206.0	6 M	paleozoikum 2705.0
2 B	felső-pliocén	762.0	7	
3 D	felső-pannon	2058.0	8	
4 E	alsó-pannon	2668.0	9	
5 ?		2675.0	10	

megjegyzés : ASVANY-KÖZETTANI VIZSGALATOK
 CH-VIZSGALATOK
 KÖZETFIZIKA
 LYUKFIZIKAI PARAMÉTEREK
 VIZANALIZIS

36. ábra. Adatrögzítés (input képernyő) a mikrofilmezett szénhidrogénkutató fúrások nyilvántartási rendszerében (MIFI)

mikrofilmszám: 1380   község: Algyő
 fúrás jele : Algyő-4   megye:
 koordináták : x= 368643.0   y= 588321.0   z= 80.2   ferde:
 koordináta-rendszer: befejezés éve: 19 66   tájegység:

rétegsor:	kor	talp	kor	talp
<u>A</u>		206.0	M	2705.0
<u>B</u>		762.0		0.0
<u>D</u>		2058.0		0.0
<u>E</u>		2668.0		0.0
<u>?</u>		2675.0		0.0

megjegyzés: 16243

MIFI	14
------	----

37. ábra. Nyomatott eredménylista egy lapja a mikrofilmezett szénhidrogénkutató fúrások nyilvántartási rendszerében (MIFI)

* MAFI Földtani Adattár	L-34-25	Rózsaszin	Karton *
			Rekord : ..5590
Község : Polgárdi	Befejezés : 1978	Megye :	X = 49365.97
Jel : P	Mélység : 618.30		Y = 55977.03
Térképlap: L-34-25-D-c	Vetület : Budapesti Sztereo		Z = 131.51
Jelleg : szénkutató		Tszf. :	Balti
Rendszer : magfúrás		Egyéb helyen :	
Dokumentáció a MAFI-ban : 782/5	Leírása : *	Mo. Mélyf. Alapad. :	1978
Geológus neve : Bocskay G.	Vizsgálatok		
Harántolt r. Mélység			
H-Q 0.0	közettan	0	
P11-2 9.0	kémia	*	
M3 306.0	röntgen	*	
M2 407.8	szinkép	*	
0.0	makrofauna	*	
Hasznosítható : lignit	262.6	263.4	között 0.3m 3 réteg
rétegek :	0.0	0.0	
:	0.0	0.0	
Fekü			Mikrofilmszám :
Megjegyzés :			
:			

38. ábra. Adatrögzítés (input képernyő) és az eredménylista egyik lehetséges formája a mélyfúrási kataszter rendszerében

A PASCAL–GEODE számára a szakirodalom feldolgozása és a témafigyelési szolgáltatás a Számítástechnikai és Nyersanyagértékelő Önálló Osztályon történik.

A hannoveri BGR-rel e téren fennálló együttműködés és a Geoinform rendszerben történő részvétel felelőse jelenleg az Adattár.

A „GEOLINE” ADATBÁZIS

A GEOLINE a BGR (Bundesanstalt für Geowissenschaften und Rohstoffe, Hannover, NSZK) földtudományi szakirodalmi adatbázisa. Az adatbázis mintegy félmillió rekordot tartalmaz, 1970-től napjainkig. Gyűjtőköre folyóiratokra, könyvekre, kongresszusi beszámolókra és disszertációkra terjed ki.

A tartalmi feltárás témakörökbe sorolással és tárgyszavazással történik. A referátumok csak meghatározott témák esetében kötelezőek.

Az adatbázis német nyelvű.

A bibliográfiai tétel felépítését a 39. ábra szemlélteti.

Az adatbázis lekérdezése – a PASCAL–GEODE-hoz hasonlóan – bármely adatmező szerint történhet.

A BGR-rel informatika terén fennálló együttműködés első szakaszában (1985–87 között) rendszeres témafigyelésre nem került sor. Az 1988. végén megújított együttműködési megállapodás azonban évente 15 téma rendszeres figyelését és 5 ún. retrospektív irodalomkutatást biztosít számunkra (ez utóbbit a teljes adatbázis anyagából).

Titel der Veröffentlichung	Problembereich Boden
Autoren	Kuntze, H.
Autorenadresse	Niedersächsisches Landesamt für Bodenforschung, D-3000 Hannover, DEU
Quelle	Konfliktfeld "Moderne Pflanzenproduktion", Frankfurt/Main: D.L.G. Verlag (DEU)
Erscheinungsjahr, Bandzählung, Beigaben	1984, S. 7 – 13, 4 Abb.
Sprache	Deutsch
Standort in Bibliotheken	HV 112: 1984 K 199
Zuordnung des Titels zu einem Sachgebiet	Umweltgeologie
Thematische Schlagwörter	Umweltgeologie, Boden, Verunreinigung, Boden-Erosion, Verdichtung, Boden-Gefüge, Nährstoff, N, Düngemittel, Schadstoff, Schwer-Metall, Infiltration, Grundwasser, Atmosphäre, Wald, vorbeugende Maßnahme, CA, Düngung
Geographische Schlagwörter	Niedersachsen

39. ábra. A bibliográfiai rekord felépítése a Geoline adatbázisban

A témafigyelés kérésekor a téma rövid összefoglalása, valamint a kulcsszavak megadása szükséges. Az eredményes témafigyelés kialakításához a továbbiakban ajánlatos a kapott eredménylista rendszeres értékelése, mivel ennek alapján lehetséges a téma módosítása, pontosítása.

A témafigyelési szolgáltatást jelenleg csak a MÁFI munkatársai vehetik igénybe, a közeljövőben azonban nyilvános szolgáltatássá válik.

3.3. Olvasó- és olvasói tanácsadó szolgálat

Az adattári olvasószolgálat közvetlenül segítséget nyújt a földtannal kapcsolatos mindennemű tevékenység sikeres elvégzéséhez. Olvasótermünket (41. ábra) nemcsak szakemberek, valamint az egyetemi hallgatók látogatják, hanem a földtan tudományához bármilyen formában kapcsolódó más területek képviselői, sőt a lelkes amatőrök is. A látogatók összetételének sokrétűsége miatt nagyobb segítséget kíván a minden igényt kielégítő, gyors adatszolgáltatás elvégzése. E rövid tájékoztató is ehhez próbál segítséget nyújtani.

Az adattári olvasószolgálat igénybevételéhez, a nem intézeti tagok részére betekintési engedély szükséges, mely meghatározott témára, vagy egy éves időtartamú állandó adattári látogatásra szólhat. Az OKGT fúrások betekintéséhez az OKGT engedélye szükséges.

Az Adattári olvasóteremben, ahol a dokumentációk katalógusai betűrendes, azon belül időrendi sorrendben találhatóak, a következő módon igazodhatunk el könnyedén.

Az olvasóterem katalógustároló szekrényeinek felső keskenyebb fiókjában kereshetők a külföldi vonatkozású anyagok (földrész szerinti elosztásban), az útjelentések, és a magyarországi jelentések kartonjai tájegységek, továbbá helységek, tárgyiszó és szerzők szerinti bontásban. VITALIS I. és VITALIS S. szakvélemény gyűjteménye pedig eredeti rendszerben szerepel.

A katalógustároló szekrények alsó, széles fiókjában levő, pl. térképező, szerkezet-, szén-, szénhidrogén- és bauxitkutató fúrások kataszteri kartonjait a helységek betűrendjén belül a kutatási cél szerinti felosztásban rendeztük. A vízkutató fúrások kartonjait pedig megyék, illetve azon belül helységek szerint a fúrások számozásának sorrendjében tároljuk.

A mikrofilmezett fúrások esetében a kartonok a mikrofilmezésre is utalnak.

Az Adattár jelentéstárának katalógus-rendszerébe folyamatosan beépülnek a MÁFI Területi Földtani Szolgálati, a KFH–MÁFI kihelyezett adattára anyagainak katalóguslapjai, így az ott tárolt dokumentációkról is tájékoztatást adhatunk.

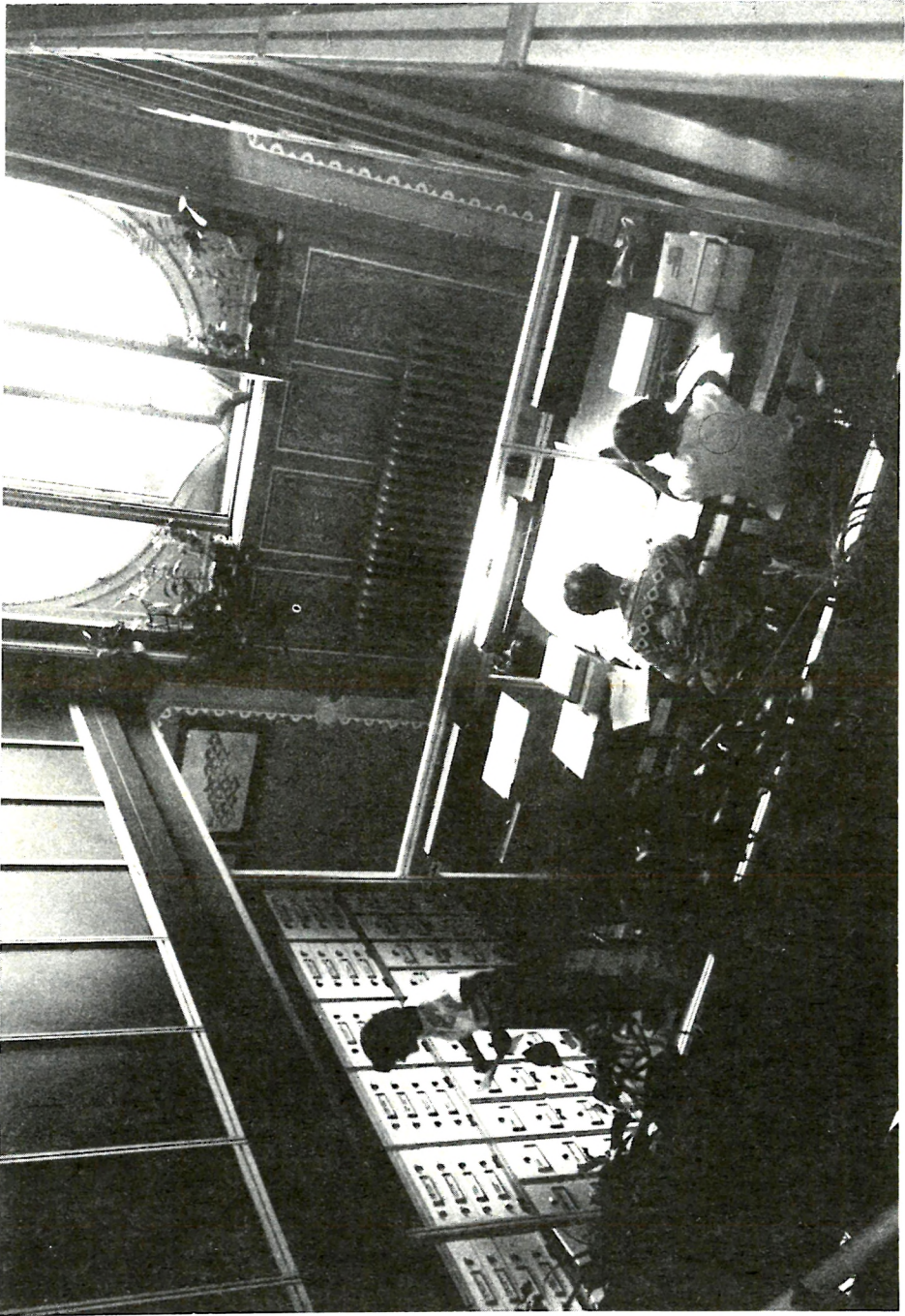
Tudjuk mit, hol keressünk, de hogyan jutunk a szükséges dokumentációhoz?

A jelentéstár és a fúrási rétegsorok esetében a katalógus kartonok jobb felső sarkában levő leltári számot kell kiírni a már kitöltött (név, cég) adattári kériőlapra (42. ábra), s ennek alapján tudja az olvasószolgálatos a kívánt dokumentációt odaadni.

A mikrofilmen szereplő fúrások esetében a helységnevet és a fúrás számát kell kiírni; a mikrofilmszám a labor számára fontos, a papírmásolatok elkészítése miatt szükséges.

Vízkutató fúrásoknál a megyét, a község nevét és a fúrás számát kell kiírni.

Az adattári kériőlap kiállítása azért fontos, mert többféle helyen és módon tárolt dokumentációkat csak így lehet pontosan, gyorsan előkeresni.

41. ábra. Katalógustároló szekrények az olvasóterem bal oldali részén

ADATTÁRI KÉRŐLAP
(Kizárólag olvasótermi betekintésre.)

Név:	Munkahely:
Az anyag leltári száma:	Igazolás:
	Az átvevő aláírása:
	Az átadó aláírása:
	Kelt: 19 .....
Megjegyzés:	

42. ábra. Az adattári kérőlap

Mindenfajta dokumentáció megtekintése csak az olvasóteremben lehetséges; kivétel a mikrofilm, melyet az olvasóterem mellett levő munkaszobában található MEOFLEX RI 21 típusú (43. ábra) leolvasó készüléken lehet tanulmányozni. A készülék cseh gyártmányú, minden igényt kielégít, modern, tetszetős, könnyen kezelhető, igen hasznos segítőtárs.

Indokolt esetben anyagkölcsönzéssel is foglalkozunk. Az igénylő ezt írásban kérheti, pontosan megjelölve a dokumentáció leltári számát, illetve a kutatási területet, mellyel kapcsolatban anyagokat kíván kölcsönözni (44. ábra). Ezt a kérelmet (melyet külső cégek esetében az igénylő munkahelyi vezetője írt alá) engedélyeztetni kell a Dokumentációs Főosztály vezetőjével, vagy az Adattár osztályvezetőjével.

A kölcsönzési határidőt egyéni elbírálás szerint határozzák meg.

Az Adattár alaptervekenységén kívül, néhány további szolgáltatással igyekeznek a kutatók számára az adatgyűjtést megkönnyíteni.

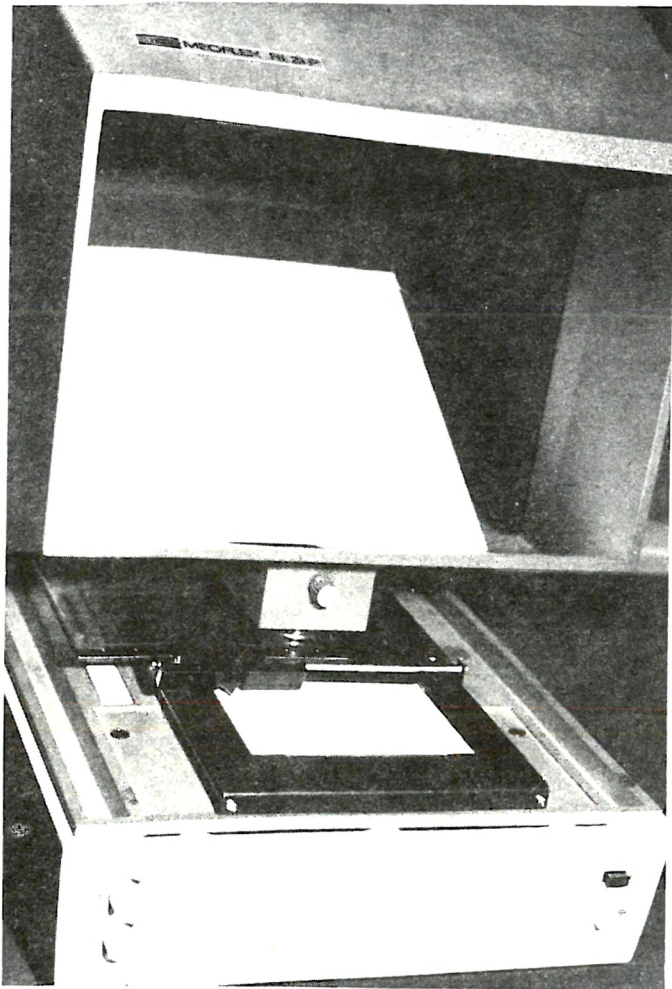
Telefonon történő kérés esetében az adattári olvasószolgálatos a megbeszélte időre előkészíti a kért dokumentációkat.

Esetenként (megrendelő levél alapján) másoltatást végzünk személyes, illetve telefonmegbeszélés szerint, és a másolt anyagot kérésre postázzuk.

Másolatot lehet készíttetni még a mikrofilmekről, illetve a rajta levő dokumentációk bizonyos oldalairól.

Könnyen használható katalógusrendszerünk a kutató munkát hivatott elősegíteni.

Az adattári olvasószolgálat működésének zavartalan ellátásában az olvasószolgálatos munkájának is fontos szerep jut.

43. ábra. A MEOFLEX RI P típusú mikrofilmolvasó készülék

A hatékonyabb munka elvégzéséhez, illetve támogatásához az Országos Földtani Adattár olvasói szolgálata 1983. március 15-től olvasói tanácsadó szolgálattal bővült.

Az olvasói, illetve az olvasói tanácsadó szolgálat keretében az Adattár munkatársai a következő felvilágosításokat nyújtják:

KRISTÓF JÁNOS

- a) tájékoztat a tárolási rendszerről, segít a karton kikeresésében;
- b) ha az Adattárban a rendelkezésre álló anyag kevés, akkor a témával foglalkozó intézeti szakemberhez irányít;

ADATTÁRI KÖLCSÖNZŐ LAP

(A kölcsönvevő aláírásával kötelezi magát arra, hogy a kölcsönzési szabályzat előírásait megtartja, és az átvett anyagot határidőre visszaszolgáltatja)

Név:	Munkahely:		
Az anyag leltári száma:	igazolás:		
	Az átvevő aláírása:		Kelt:
	Az átadó aláírása:		Kelt:
	A visszaadás igazolása:		Kelt:
Kölcsönzési határidő: 19	Megjegyzés:		

44. ábra. Az adattári kölcsönzőlap

c) az olvasók részére az előzetesen kitöltött kéréslap alapján (vagy a Területi Földtani Szolgálatok részére és „külső” munkatársak részére telexen, vagy telefonon leadott igény alapján) a kért dokumentációt kiadja;

d) tájékoztat a másolási, illetve másoltatási lehetőségekről;

e) tájékoztat a pauszokról és azok fénymásoltásával kapcsolatos ügyekben.

LENGYEL ILONA felvilágosít:

a) a már leltározott dokumentációs anyagokkal (jelentések, tanulmányok stb.) kapcsolatban;

b) a már leadott, de nyilvántartásban még nem szereplő dokumentációkról.

OSWALD GYÖRGYNÉ felvilágosít és szaktanácsot ad:

a) a mélyfúrások, azok koordinátája;

b) a fúróponttérképek, fúrások azonosítása, vagy térképre való felrakása;

c) koordináta rendszerek;

d) technikusminősítő szakdolgozatok összeállítása tárgyában.

ERDÉLYI GÁBORNÉ felvilágosít és szaktanácsot ad:

a) a hazai és külföldi földtani információs rendszerek szolgáltatásairól, elérésük lehetőségeiről;

- b) a számítógépes adattári szolgáltatásokról;
- c) egyedi munkák adattári vonzatú megoldásához.

VITALIS GYÖRGY dr. szaktanácsot ad:

- a) kutatási jelentések, szakvélemények, tanulmányok és cikkek összeállításához, illetve kivitelezéséhez;
- b) egyetemi szakdolgozatok, egyetemi doktori értekezések és kandidátusi értekezések készítéséhez;
- c) vízföldtani, építés- és környezetföldtani, valamint szilikátipari nyersanyagkutatói témák megoldásához.

KRISTÓF JÁNOS, LENGYEL ILONA, OSWALD GYÖRGYNÉ felkereshető az Adattár nyitvatartási időpontjában, VITALIS GYÖRGY dr. főosztályvezető és ERDÉLYI GÁBORNÉ osztályvezető előzetes jelentkezés után áll rendelkezésre.

4. A FÖLDTANI TÉRKÉPTÁR TEVÉKENYSÉGE ÉS SZOLGÁLTATÁSAI

A Földtani Térképtár kialakulása – a szakkönyvtárral együtt – még HANTKEN MIKSA igazgatóságának idejére nyúlik vissza. Első katalógusunk is közös, az 1884-ben kiadott „Czímjegyzék”.

Az Intézeten belüli szervezeti hovatartozása gyakran változott, ez azonban nem gátolta meg fejlődését. Jelenleg (1987. július 1. óta) az Országos Földtani Adattár keretébe tartozik.

Elhelyezése a hátsó épület földszint 30. és 35. sz. szobáiban történt, olvasószolgálat a 30. sz. szobában áll rendelkezésre.

4.1. Térképtári kölcsönzőszolgálat

Olvasótermi, csak térképtári betekintésre azok a térképek bocsáthatók az érdeklődők rendelkezésére, amelyek 1910 előtt készültek, az ennél újabbak közül pedig azok, amelyekből egy vagy két példány van.

A kölcsönadható térképek, térképmagyarázók kölcsönzési időtartama 1 hónap, amely indokolt esetben meghosszabbítható. A kétpéldányos térítvény a kikölcsönzött anyag címét, méretarányát, leltári számát tartalmazza. Ha a kölcsönvevő a MÁFI dolgozója, aláírásán kívül csak szolgálati helyének feltüntetése szükséges a térítvényen.

Mivel nyilvános könyvtárként tevékenykedik, más intézmények szakembereinek, egyéni érdeklődőknek is rendelkezésére áll a MÁFI Térképtára. Ilyen esetben a kölcsönzési térítvényen a kölcsönzött anyag adatain kívül szerepelnie kell az átvevő személyi adatainak is.

4.2. Térképárusítás

A vásárolni szándékozók, a térképeket használók tájékoztatására, a megrendelés megkönnyítésére szolgál az „A Magyar Állami Földtani Intézet által kiadott térképek 1957–1985 – Catalogue of the maps Published by the Hungarian Geological Institute” című kiadvány (45. ábra).

A MÁFI kiadású nyílt térképek és térképmagyarázók megvásárlásának módjai:

– Készpénzfizetéssel intézmény, vagy magánszemély megrendelő levél nélkül is vásárolhat.

**A MAGYAR
ÁLLAMI
FÖLDTANI
INTEZET
ÁLTAL
KIADOTT
TÉRKÉPEK**

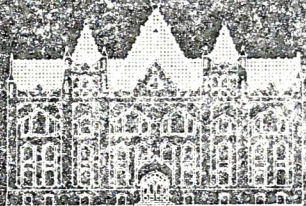
1957-1985

**CATALOGUE
OF THE MAPS
PUBLISHED BY**

THE

**HUNGARIAN
GEOLOGICAL
INSTITUTE**

BUDAPEST, 1985

45. ábra. A Magyar Állami Földtani Intézet által 1957–1985 között kiadott térképek katalógusa

– Az intézmény megrendelő levelét – melyen MNB számlaszámát feltüntette – elküldi, vagy azt a megfelelő cégbélyegzővel rendelkező megbízottja személyesen hozza magával a kiadvány megvásárlásához. A megbízott ilyenkor a Térképtár által kiállított jegyzéken bélyegzőjével és aláírásával igazolja az átvételt. A jegyzéket, s az annak alapján készített számlát a MÁFI megküldi a megrendelőnek.

A térképeket 25%-os általános forgalmi adó (ÁFA) terheli, a magyarázókra ÁFA nincs.

4.3. Tanácsadás

E feladatnak olyan esetben tesz eleget a Térképtár, ha az érdeklődő nem konkrét igénnyel érkezik.

Előfordulhat, hogy a terület, a téma adott, s a Térképtár kezelője a méretarány keresésében tud segíteni. Telefonon is adunk tájékoztatást. Oktatási intézményeket, könyvtárakat és egyéni érdeklődőket is felvilágosítunk a Térképtár készletének sokszínűségéről, a kölcsönzés vagy a vásárlás mikéntjéről.

Minden érdeklődő térítésmentesen kézhez kapja a MÁFI kiadású térképek katalógusát, hiszen a terület-, téma-, méretaránybeli segítséget, ár kalkulációs lehetőséget ad számára.

4.4. Iktatás, leltározás

Ez alatt a különféle módon, az alább ismertetett csatornákon át a Térképtár birtokába került térképek és térképmagyarázók nyilvántartásba vételét értjük.

– MÁFI saját kiadású térképei közvetlenül a nyomdából érkeznek az Intézet által megrendelt példányszámban.

– A külföldi „cserés partner”-ektől a nekik küldött MÁFI-kiadványokért cserébe, postán érkeznek a térképküldemények.

– Ajándéktérképeket általában külföldön dolgozó vagy tanulmányútról, más külföldi kiküldetésből hazaérkező munkatársaktól kapunk.

– Vásárlással elsősorban turisztikai, idegenforgalmi célú kiadványokat (külföldi és hazai turistatérképeket, várostérképeket, autótatlaszokat, útikönyveket) szerzünk be.

– Elhunyt szakemberek hagyatékának térképanyaga is beépül a Térképtár gyűjteményébe.

4.5. Katalógizálás

A gyors előkeresést elősegítő katalógusrendszer betűrendes. Szempontjai terület, ezen belül téma (pl. topográfiai, földtani, agrogeológiai, vízföldtani, vízrajzi stb.) csoportosítás, méretarány szerint rendezve.

Magyarország területére vonatkozó térképek és térképmagyarázók esetében szerzők szerinti katalógus is készül, az időrendiség figyelembevételével.

A katalóguslap adatai általában (a formai megjelenítés sorrendjében): ország, leltári szám, egy vagy több szerző (csak Magyarország területére vonatkozó anyagoknál), pon-

tos címléírás (külföldi térképeknél nemcsak a magyar nyelvű fordítás, hanem az eredeti idegen szöveg is), méretarány, kiadás éve, esetleges egyéb információk (pl. „folia tasakban”, ami a térkép megjelenési formájára utal).

4.6. Régi hazai és külföldi térképek kezelése

A régi hazai és külföldi térképek inkább tudománytörténeti szempontból, mint időszerezőségük miatt jelentősek. Térképtári betekintésre gyakorta kiadjuk ezeket. A régi, hazai térképek teljes szekrénysort töltenek meg, tematikájuk szerint rendezve, a külföldiek pedig beépülnek az országok szerinti csoportosított rendszerbe, külön megjelöléssel.

4.7. A MÁFI kiadású térképek és térképmagyarázók

a geológusok mindennapi munkáját segítik, ezért az érdeklődés e kiadványok irány igen nagy. Ezek az alábbiak:

- Magyarország egész területét lefedő térképek (Magyarország 500 000 ma. földtani atlaszszorozata stb.);
- Az Alföld földtani atlaszai (1:200 000 ma.);
- Áttekintő földtani térképek;
- Prognózis térképek;
- Építésföldtani térképek;
- Egyes tájegységek részletes földtani térképei magyarázókkal;
- Magyarország 1:200 000 ma. titkos minősítésű földtani térképeinek nyílt magyarázói.

4.8. Kapcsolattartás a külföldi „cserés partner”-ekkel

A külföldi cserések nyilvántartási számát és postacímét a MÁFI Könyvtárával együttműködve számontartjuk, kiadványainkból részükre cserepéldányt küldünk, keressük az új külföldi cserekapcsolatok lehetőségét.

4.9. „Köteles példány”-ok szétosztása

A 2/1975. sz. igazgatói utasítás szabályozza, hogy a MÁFI új kiadványaiból a szerzőkön kívül kik és hány példányt kapjanak.

4.10. Könyvelés

A saját kiadású térképállomány gyarapodásának és csökkenésének nyilvántartása az e célra rendszeresített kartonokon.

4.11. Külső raktárak kezelése

A folyamatos és fokozódó anyaggyarapodással járó térképtárolási gondokat külső raktárbérleményeink enyhítik, ahonnan a fogyó készletek utánpótlását végezzük.

A Magyar Állami Földtani Intézet Térképtára, mint nyilvános könyvtár működik, így nemcsak az Intézetben dolgozó munkatársakat segíti szolgáltatásaival, hanem más intézmények szakembereinek, egyéni érdeklődőknek is rendelkezésére áll.

5. IRODALOM

5.1. A MÁFI Adattárával foglalkozó, illetve az Adattárban készült munkák

5.1.1. Nyomtatásban megjelent és sajtó alatti munkák

- BARTYIK L. 1975: Tájékoztató „Magyarország mélyfúrási ismeretességi térképé”-ről. – A MÁFI Évi Jelentése az 1973. évről: 497–498.
- BOHN P. 1967: A Magyarországon folyó mélyfúrások földtani kutatás központi dokumentációja. – A MÁFI Évi Jelentése az 1965. évről: 577–580.
- BOHN P.–FÖRDÖSNÉ BOZÓ M.–HALASI L.–KISS K.–MARCZIS J.–OSWALDNÉ BÁRÁNY I. 1984: A Magyar Állami Földtani Intézet Adattárának országos feladatai. – Földtani Kutatás, XVII (1): 73–80.
- ERDÉLYI G.-NÉ 1990: Az Országos Földtani Adattár számítógépes nyilvántartási rendszerének kialakítása. – A MÁFI Évi Jelentése az 1988. évről (sajtó alatt).
- ERDÉLYI G.-NÉ–Ó. KOVÁCS L.–TURCZI G. 1988: Az Országos Földtani Adattárban található mikrofilmezett szénhidrogén kutató fúrások számítógépes nyilvántartási rendszere. – Földtani Kutatás, XXXI (1): 41–46.
- FÖRDÖSNÉ BOZÓ M. 1987: PENTAKTA A-200-as mikrofilmfelvevő a Magyar Állami Földtani Intézetben. – Földtani Kutatás, XXX (1–2): 97–99.
- FÖRDÖS I.-NÉ–HÁLA J. 1990: Kutatás- és tudománytörténeti dokumentumok mikrofilmzése a Magyar Állami Földtani Intézetben. – A MÁFI Évi Jelentése az 1988. évről (sajtó alatt).
- FÖRDÖS I.-NÉ–VARGA J.-NÉ 1986: A Magyar Állami Földtani Intézet Mikrofilm Laboratóriuma a földtani kutatás szolgálatában. – A MÁFI Évi Jelentése az 1984. évről: 635–638.
- GELLERT F. 1984: 30 éves a Magyar Állami Földtani Intézet Adattári osztálya. – A MÁFI Évi Jelentése az 1982. évről: 59–66.
- NAGY I. 1984: A Magyar Állami Földtani Intézet Gyűjteményének és Országos Földtani Adattárának újjalakítása. – A MÁFI Évi Jelentése az 1982. évről: 67–72.
- NÉMETH GY. 1990: A Magyar Állami Földtani Intézet Térképtára. – A MÁFI Évi Jelentése az 1988. évről (sajtó alatt).
- KISS K. 1983: Magyarország Mélyfúrási Alapadatai (Könyvismertetés). – Építőanyag, XXXV (3): 112.
- OSWALDNÉ BÁRÁNY I. 1983: Vízkutató fúrások rétegsorainak alapgyűjteménye a Magyar Állami Földtani Intézetben. – Hidrológiai Tájékoztató, április: 11–12.
- 1989: Kezdeményezések a fúrt kutak nyilvántartására az Országos Földtani Adattárban található dokumentumok alapján. – Hidrológiai Tájékoztató, április: 8–9.
- SCHWÁB M. 1964: Az országos mélyfúrási kataszter összeállítása. – A MÁFI Évi Jelentése az 1962. évről: 579–585.

- SOMOS L. 1989: A Magyarország Mélyfúrás Alapadatai kötetek MÁFI–SZÜV számítógépes adatrögzítő és lekérdezési rendszere. – A MÁFI Évi Jelentése az 1987. évről (sajtó alatt).
- SZEBÉNYI L. 1964: A Magyar Állami Földtani Intézet Adattára, 1961. – A MÁFI Évi Jelentése az 1961. évről: II. 79–86.
- 1969: A Magyar Állami Földtani Intézet dokumentációs és információs szolgálata. – Földtani Kutatás, XII (1): 21–27.
- SZENTIRMAI I. 1987a: A földtani térkép és -szelvénymutató térképek szerkesztésének módszertani kérdései. – Földtani Kutatás, XXX (1–2): 91–95.
- 1987b: Nógrád megye építő- és építőanyagipari témájú kutatási jelentései az Országos Földtani Adattárban. – Építőanyag, XXXIX (5): 146–148.
- SZENTIRMAI I. 1989: Komárom megye építő- és építőanyagipari témájú kutatási jelentései az Országos Földtani Adattárban. – Építőanyag, XLI (1): 31–35.
- 1989: Komárom megye vízföldtani tárgyú kutatási jelentései az Országos Földtani Adattárban. – Hidrológiai Tájékoztató, április: 21–23.
- TÓTH-ZSIGA J. 1989: A halimbai bauxitterület földtani kutatása az Országos Földtani Adattárban található adatok tükrében. – Földtani Kutatás (sajtó alatt)
- VÉGH S. 1972: Documentation of field geological investigations. – MÁFI Special Papers, Bp. 1972/1. 1–15.
- VITÁLIS GY. 1985: Az országos földtani adattár a földtani kutatás szolgálatában. – Bányászati és Kohászati Lapok – Bányászat, 118 (5): 335–340.
- 1987a: Az Országos Földtani Adattár VI. ötéves tervi fejlesztése és eredményei. – A MÁFI Évi Jelentése az 1985. évről: 525–539.
  - 1987b: A megkutatottsági (GEOFOND) térképek szerkesztésének módszertani kérdései. – Földtani Kutatás, XXX (1–2): 85–89.
  - 1988a: Az országos földtani adattár és szolgáltatásai. – Kőolaj és Földgáz, 21 [121] (3): 81–87.
  - 1988b: Az Országos Földtani Adattár tudománytörténeti értékű kéziratos területi jelentései 1839–1899. – A MÁFI Évi Jelentése az 1986. évről: 613–626.
  - 1989: Az Országos Földtani Adattár tudománytörténeti értékű kéziratos területi jelentései 1900–1909. – A MÁFI Évi Jelentése az 1987. évről (sajtó alatt).
  - 1990: Az Országos Földtani Adattár tudománytörténeti értékű kéziratos területi jelentései 1910–1919. – A MÁFI Évi Jelentése az 1988. évről (sajtó alatt).

5.1.2. Kéziratos munkák

- BOHN P.–KISS K.–MARCELL F.–NÉ–OSWALD GY.–NÉ–SZÉKY F.–VITÁLIS GY. 1982: Kiegészítő utasítás a Mélyfúrás Alapadatok c. kötetek adatlapjaihoz. – Bp. XII. 21. MÁFI Adattár T.: 12155.
- DUDICH E. 1970: Tervezet az Országos Földtani Információs Rendszer kiépítésére. – Bp. VII. 31. MÁFI Adattár T.: 2359.
- 1975: A Földtani Adattári Osztály ötéves tervjavaslata (1976–80). – Bp. II. 17. MÁFI Adattár T.: 12156.
  - 1983: Dokumentációs módszertani fejlesztés 1982–1983. – Bp. MÁFI Adattár T.: 13737.
- FERENCZ K.–FÖRDŐS I.–NÉ–HALASI L.–OSWALD GY.–NÉ 1978: Az Adattár mikrofilmezési rendszerének ügyviteli szabályzata. – Bp. MÁFI Adattár T.: 6886.
- FÖRDŐS I.–NÉ 1982: A mikrofilm laboratórium munkafázisai a bauxitkutató fúrás dokumentációkkal. – Bp. IV. 30. MÁFI Adattár T.: 12159.
- FÖRDŐSNÉ BOZÓ M.–VARGÁNÉ BREITIGEM É.–DRIMUSNÉ BABINSZKY E. 1982: Mikrofilm laboratórium a Magyar Állami Földtani Intézet kutatóinak szolgálatában. – Bp. MÁFI Adattár T.: 11916.
- 1983: Gyűjteményes tájékoztató az OKGT mikrofilmezett kútkönyveiről. – Bp. MÁFI Adattár (olvasóterem).

- FÜLÖP J. 1958a: A Magyar Állami Földtani Intézet szervezeti szabályzata. – Bp. MÁFI Adattár T.: 1545.
- 1958b: Ügyviteli szabályzat. 5. sz. melléklet: Az Országos Földtani Adattár ügyviteli rendje. – Bp. MÁFI Adattár T.: 632.
  - 1960: Magyar Állami Földtani Intézet 2. ötéves terv. – Soksz. Bp. MÁFI Adattár T.: 1385.
  - 1961: A Magyar Állami Földtani Intézet szervezeti szabályzata. – Soksz. Bp. MÁFI Adattár T.: 1344.
  - 1964: Magyar Állami Földtani Intézet intézeti munkarend. – Soksz. Bp. IV. 4. MÁFI Adattár T.: 1345.
  - 1965: A Magyar Állami Földtani Intézet feladatköre, szervezete és működési szabályzata. – Soksz. Bp. I. 31. MÁFI Adattár T.: 1438.
  - 1968: A Magyar Állami Földtani Intézet feladatköre, szervezete és működési szabályzata. Érvényes 1968. október 1-től. – Bp. XI. 4. MÁFI Adattár T.: 2079.
- FÜLÖP J.–SZEBÉNYI L.–VÉGH S. 1968: A Magyar Állami Földtani Intézet Adattárának betekintési és kölcsönzési szabályzata. – Soksz. Bp. IX. 15. MÁFI Adattár (olvasóterem).
- GELLERT F. 1978: Az 1/1978. (NIM. É. 10) KFH–KkM–NIM számú együttes utasításban meghatározott külföldi tevékenység dokumentumainak tárolása és kezelése az Országos Földtani Adattárban (tervezet). – Bp. MÁFI Adattár (osztályirattár).
- 1980: Az Adattárra vonatkozó 1980. III. 31-ig felderített rendeletek, jogszabályok, elnöki, igazgatói, főosztályvezetői utasítások, intézetvezetői értekezletek határozatai, s a többi. – Bp. III. 31. MÁFI Adattár (osztályirattár).
  - 1981: 30 éves a Magyar Állami Földtani Intézet Adattári Osztálya. – Bp. MÁFI Adattár T.: 11917.
- GELLERT F.–OSWALD GY.-NÉ 1978: Feljegyzés a KFH Adattárának szervezéséről. – Bp. IV. 15. MÁFI Adattár T.: 11950.
- HALASI L. 1982a: A Magyar Állami Földtani Intézet Adattárának jelentéstára és katalógusrendszere. – Bp. MÁFI Adattár T.: 11914.
- 1982b: Jelentés és javaslat a MÁFI Adattárának rajztári anyagával kapcsolatban. – Bp. X. 7. MÁFI Adattár (osztályirattár).
- HÁMOR G. 1981: A Magyar Állami Földtani Intézet Országos Földtani Adattára kihelyezett részlegének (Bp. I., Bem rakpart 15.) kezelési szabályzata. 9/1981. sz. igazgatói utasítás. – Bp. V. 25.
- 1982: 13/82. sz. igazgatói utasítás (A dokumentációk adattári leadásának rendje). – Bp. XII.
- KISS K. 1982: A Magyarország Mélyfúrási Alapadatai című kötet. – Bp. MÁFI Adattár T.: 11234.
- MARCZIS J. 1982: A Központi Földtani Hivatal és a Magyar Állami Földtani Intézet Adattári Osztálya kihelyezett részlegei. – Bp. MÁFI Adattár T.: 11915.
- MARCZIS J.–LAMBERT F.–MÓCZA L.-NÉ 1982: A KFH–MÁFI archív dokumentációs anyagok katalógusa I., 1950–1975. – Bp. (olvasóterem és KFH–MÁFI Adattár, Bem rakpart).
- MARCZIS J.–MATOLA É. 1985: A KFH–MÁFI archív dokumentációs anyagok katalógusa II., 1950–1975. – Bp. MÁFI Adattár (olvasóterem és KFH–MÁFI Adattár, Bem rakpart).
- MOLNÁR J. 1963: Javaslat az Adattár korszerűsítésére. – Bp. MÁFI Adattár T.: 3448.
- MORVAI G.–B. NAGY J. 1977: Javaslat az Országos Földtani Adattár (GEOFOND) kialakítására. – MÁFI Adattár T.: 11756.
- NAGY I. 1981: A Magyar Állami Földtani Intézet dokumentációs–információs rendszerének technikai korszerűsítése. – Bp. XII. 31. MÁFI Adattár T.: 12157.
- OSWALD GY.-NÉ 1982a: Bauxitkutató fúrási dokumentáció mikrofilmezése. – Bp. IV. 29. MÁFI Adattár T.: 12158.
- 1982b: Munkaleírás a vízkutató fúrások rendezéséhez. – Bp. XI. 1. MÁFI Adattár T.: 12160.
- OSWALDNÉ BÁRÁNYI I. 1982c: Mélyfúrási kataszter a Magyar Állami Földtani Intézet Adattárában. – Bp. MÁFI Adattár T.: 11156.
- 1985: Kezelési útmutató a MÁFI Adattárában elhelyezett vízkutató fúrások dokumentációs anyagának ellenőrzési, egyeztetési, kitöltési, kartonkészítési, illetve rendezési munkáihoz. – MÁFI Adattár T.: 13170.

- Ó. KOVÁCS L.–TURCZI G. 1987a: RÓKA (rózsaszín karton) fúrásadatgyűjtő program. – SUMMA-SOFT GMK, Bp. MÁFI Adattár T.: 14680.
- 1987b: MIFI (mikrofilm) programcsomag mikrofilmen tárolt fúrásadatok nyilvántartására. – SUMMASOFT GMK, Bp. MÁFI Adattár T.: 14679.
- PÁLMAI J.–ERDÉLYI G.-NÉ–TÁTRAI M. 1975: A PENTAKTA mikrofilmes rendszer. – MÁFI Adattár T.: 11755.
- SZEBÉNYI L. 1959: Az „Intézeti Adattár”, Az Országos Földtani Adattár terve, Utasítás tervezet a földtani adatok központi nyilvántartására. – Bp. MÁFI Adattár T.: 633.
- 1960a: Utasítás fúrási nyilvántartási lapok kiállításához. – Soksz. Bp. IV. 8. MÁFI Adattár T.: 984.
  - 1960b: Országos Földtani Adattár felállításának személyi és anyagi terve. – Bp. I. 21. MÁFI Adattár T.: 996.
- SZENTIRMAI I. szerk. 1985: Az Országos Földtani Adattár kéziratosszerű területi jelentéseinek földtani térkép- és szelvénymutatója. M–34–125 (Zádorfalva) és M–34–126 (Szendrő). – Bp. 1985. XII. 10. MÁFI Adattár T.: 13351.
- 1986a: Az Országos Földtani Adattár kéziratosszerű területi jelentéseinek földtani térkép- és szelvénymutatója. M–34–137 (Ózd) és M–34–138 (Miskolc). – Bp. 1986. VII. 31. MÁFI Adattár T.: 13934.
  - 1986b: Az Országos Földtani Adattár kéziratosszerű területi jelentéseinek földtani térkép- és szelvénymutatója. L–34–5–A+B (Eger) és L–34–6–A+B (Mezőkövesd). – Bp. 1986. VIII. 15. MÁFI Adattár T.: 13935.
  - 1986c: Az Országos Földtani Adattár kéziratosszerű területi jelentéseinek földtani térkép- és szelvénymutatója. L–33–47 (Keszthely). – Bp. 1986. XI. 10. MÁFI Adattár T.: 13936.
  - 1986d: Az Országos Földtani Adattár kéziratosszerű területi jelentéseinek földtani térkép- és szelvénymutatója. L–33–48 (Fonyód). – Bp. 1986. XI. 10. MÁFI Adattár T.: 13937.
- SZENTIRMAI I. szerk. 1987a: Az Országos Földtani Adattár kéziratosszerű területi jelentéseinek földtani térkép- és szelvénymutatója. L–34–25 (Székesfehérvár). – Bp. 1987. III. 31. MÁFI Adattár T.: 14110.
- 1987b: Az Országos Földtani Adattár kéziratosszerű területi jelentéseinek földtani térkép- és szelvénymutatója. L–34–37 (Siófok). – Bp. 1987. III. 31. MÁFI Adattár T.: 14111.
  - 1988a: Az Országos Földtani Adattár kéziratosszerű területi jelentéseinek földtani térkép- és szelvénymutatója. M–34–135 (Balassagyarmat) és M–34–136 (Salgótarján). – Bp. 1988. XI. 30. MÁFI Adattár T.: 14703.
  - 1988b: Az Országos Földtani Adattár kéziratosszerű területi jelentéseinek földtani térkép- és szelvénymutatója. L–34–3 (Vác) és L–34–4 (Gyöngyös). – Bp. 1988. XI. 30. MÁFI Adattár T.: 14704.
  - 1988c: Az Országos Földtani Adattár kéziratosszerű területi jelentéseinek földtani térkép- és szelvénymutatója. L–34–15 (Budapest) és L–34–16 (Jászberény). – Bp. 1988. XI. 30. MÁFI Adattár T.: 14705.
- VÉGH S. 1968: A Magyar Állami Földtani Intézet Adattárának betekintési és kölcsönzési szabályzata. – Soksz. Bp.
- VITÁLIS GY. 1982: Kimutatás az adattári munkával kapcsolatos külföldi tanulmányutakról, azok tapasztalatairól, a látottak megvalósításáról vagy hasznosíthatóságáról. – Bp. VII. 30. MÁFI Adattár T.: 11965.
- 1983a: Az adattári bemutató szöveggönyve. – Bp. I. 24. MÁFI Adattár T.: 12118.
  - 1983b: Olvasói tanácsadó szolgálat (körlevél). – Bp. III. 15. MÁFI Adattár T.: 12119.
- VITÁLIS GY. szerk. 1983a: Az M–34–138 jelű GEOFOND mintatérképlap és magyarázója. – Bp. X. 20. MÁFI Adattár T.: 12180.
- 1983b: Mintatérkép és -dokumentáció az Országos Földtani Adattár kéziratosszerű területi jelentéseinek földtani térkép- és szelvénymutatójához. – Bp. X. 31. MÁFI Adattár T.: 12181.

- VITÁLIS GY. 1983c: Az Országos Földtani Adattár tevékenysége és szolgáltatásai. (Vezető a Magyar Állami Földtani Intézet Adattárában.) – MÁFI, Bp. XI. 10. MÁFI Adattár, T.: 12260.
- 1984a: Az L-33–35 (Pápa) jelű GEOFOND (megkutatottsági) térkép és magyarázója. – Bp. XI. 30. MÁFI Adattár T.: 12800.
  - 1984b: Az L-33–36 (Veszprém) jelű GEOFOND (megkutatottsági) térkép és magyarázója. – Bp. XI. 30. MÁFI Adattár T.: 12801.
  - 1984c: Az Országos Földtani Adattár kéziratok területi jelentéseinek földtani térkép- és szelvénymutatója. L-33–35 (Pápa). – Bp. XII. 20. MÁFI Adattár T.: 12880.
  - 1984d: Az Országos Földtani Adattár kéziratok területi jelentéseinek földtani térkép- és szelvénymutatója. L-33–36 (Veszprém). – Bp. XII. 20. MÁFI Adattár T.: 12881.
  - 1985a: Az M-34–125 (Zádorfalva) és az M-34–126 (Szendrő) jelű GEOFOND (megkutatottsági) térkép és magyarázója. – Bp. 1985. IX. 30. MÁFI Adattár T.: 13190.
  - 1985b: Az M-34–137 (Ózd) és az M-34–138 (Miskolc) jelű GEOFOND (megkutatottsági) térkép és magyarázója. – Bp. 1985. IX. 30. MÁFI Adattár T.: 13191.
  - 1985c: Az L-34–5–A+B (Eger) és az L-34–6–A+B (Mezőkövesd) jelű GEOFOND (megkutatottsági) térkép és magyarázója. – Bp. 1985. IX. 30. MÁFI Adattár T.: 13192.
  - 1986a: Az L-33–47 (Keszthely) jelű GEOFOND (megkutatottsági) térkép és magyarázója. – Bp. 1986. IX. 30. MÁFI Adattár T.: 13930.
  - 1986b: Az L-33–48 (Fonyód) jelű GEOFOND (megkutatottsági) térkép és magyarázója. – Bp. 1986. IX. 30. MÁFI Adattár T.: 13931.
  - 1986c: Az L-34–25 (Székesfehérvár) jelű GEOFOND (megkutatottsági) térkép és magyarázója. – Bp. 1986. IX. 30. MÁFI Adattár T.: 13932.
  - 1986d: Az L-34–37 (Siófok) jelű GEOFOND (megkutatottsági) térkép és magyarázója. – Bp. 1986. IX. 30. MÁFI Adattár T.: 13933.
- VITÁLIS GY. 1987: Videofilm forgatókönyv. Dokumentációs Főosztály: Adattár. – Bp. 1987. IV. 6. MÁFI Adattár T.: 14100.
- VITÁLIS GY. szerk. 1987a: Az L-34–1 (Komárom), az L-34–2 (Esztergom) és az M-34–134 (Bernecebaráti) jelű megkutatottsági (GEOFOND) térkép és magyarázója. – Bp. 1987. XI. 20. MÁFI Adattár T.: 14340.
- 1987b: Az L-34–13 (Tatabánya) és az L-34–14 (Bicske) jelű megkutatottsági (GEOFOND) térkép és magyarázója. – Bp. 1987. XI. 20. MÁFI Adattár T.: 14341.
  - 1987c: Az L-34–26 (Ráckeve) jelű megkutatottsági (GEOFOND) térkép és magyarázója. – Bp. 1987. XI. 20. MÁFI Adattár T.: 14342.
  - 1988a: Az M-34–135 (Balassagyarmat) és az M-34–136 (Salgótarján) jelű megkutatottsági (GEOFOND) térkép és magyarázója. – Bp. 1988. X. 31. MÁFI Adattár T.: 14700.
  - 1988b: Az L-34–3 (Vác) és az L-34–4 (Gyöngyös) jelű megkutatottsági (GEOFOND) térkép és magyarázója. – Bp. 1988. X. 31. MÁFI Adattár T.: 14701.
  - 1988c: Az L-34–15 (Budapest) és az L-34–16 (Jászberény) jelű megkutatottsági (GEOFOND) térkép és magyarázója. – Bp. 1988. X. 31. MÁFI Adattár T.: 14702.

5.2. A MÁFI adattári munkával kapcsolatos külföldi tanulmányutak közvetlenül hasznosítható kéziratok útjelentései

- DIENES I.–JASKÓ T. 1970: Jelentés a MÁFI és a ZGI közvetlen együttműködése keretében tett NDK-beli tanulmányútról. – Bp. VII. 10. MÁFI Adattár T.: 2344.
- DOMOKOS M.–NÉ HALASI L. 1973: Jelentés a pozsonyi GEOFOND-ban 1973. V. 2–5-én folytatott megbeszélésről. – Bp. V. 28. MÁFI Adattár T.: 4045.

- DUDICH E. 1971: Jelentés a pozsonyi GUDS-ban és GEOFOND-ban 1970. dec. 21–22-én folytatott megbeszéléséről. – Bp. I. 3. MÁFI Adattár T.: 2575.
- 1981a: Útjelentés. Franciaország (Párizs–Orleans). 1981. március 23.–március 28-ig. – Bp. IV. 10. MÁFI Adattár T.: 9904.
  - 1981b: Útjelentés (Kanada, Quebec tartomány). Quebeci földtani térképezés, anyagvizsgálat és dokumentáció. 1981. jún. 11.–aug. 29-ig. – Bp. XII. 13. MÁFI Adattár T.: 10651.
  - 1984: Útjelentés a „Számítástechnika a földtudományokban” c. (április 10–12. között Nancy-ban rendezett) nemzetközi konferenciáról. – Bp. V. 10. MÁFI Adattár T.: 12476.
  - 1986: Útjelentés a prágai GEOFOND-ban és a GEOINDUSTRIA vállalatnál tett látogatásról. – Bp. V. 12. MÁFI Adattár T.: 13608.
- DUDICH E.–DOMOKOS M.-NÉ 1972: Jelentés a leningrádi Össz-szövetségi Földtani Intézetben 1972. IX. 18. – 1972. X. 2. között tett tanulmányútról. – Bp. X. MÁFI Adattár T.: 4169.
- DUDICH E.–ERDÉLYI G.-NÉ 1986: Jelentés a Geoinform 10. tanácsüléséről, Csehszlovákia, május 19–23. – Bp., MÁFI Adattár T.: 13764.
- DUDICH E.–JASKÓ T. 1972: Jelentés a Szovjetunióban tett tanulmányútról 1971. október 27.–november 5-ig. – Bp. MÁFI Adattár T.: 4170.
- DUDICH E.–MARCZIS J. 1974: Jelentés a bukaresti Földtani és Geofizikai Intézetben tett tanulmányútról (1974. szeptember 23–27.). – Bp. X. MÁFI Adattár T.: 4795.
- ERDÉLYI G.-NÉ 1976: Jelentés a berlini Központi Földtani Intézetben tett tanulmányútról. 1976. május 10.–május 16. – Bp. V. 24. MÁFI Adattár T.: 5623.
- GELLERT F.–CSALAGOVITS I. 1979: Jelentés az NDK Központi Földtani Intézetében a mikroforma technika és az elektronikus adatfeldolgozás földtani alkalmazása tárgykörében folytatott tapasztalatcseréről. 1979. november 12–17. – Bp. XII. 5. MÁFI Adattár T.: 8685.
- MARCZIS J.–BARTYIK L. 1974: Jelentés a csehszlovák–magyar közvetlen földtani együttműködés keretében Bratislava GEOFOND-nál tett látogatásunkról. 1974. május 29.–jún. 1. – Bp. VI. 6. MÁFI Adattár T.: 4694.
- MARCZIS J.–PÁLMAI J. 1976a: Jelentés a prágai GEOFOND-nál és a prágai Földtani Intézetnél (UUG) tett tanulmányútról. 1976. június 13.–június 18. – Bp. VII. MÁFI Adattár T.: 5645.
- 1976b: Jelentés a csehszlovák–magyar közvetlen földtani együttműködés keretében Bratislava GEOFOND-nál tett látogatásunkról. 1976. október 5–8. – Bp. XI. 25. MÁFI Adattár T.: 5853.
- MOLNÁR J. 1964: Tanulmányúti jelentés a bratislavai Geofond munkájáról. – Bp. XII. 5. MÁFI Adattár T.: 1146.
- MOLNÁR J.–BÁRÁNY I. 1965: Jelentés a prágai Geofond szervezetének és működésének tanulmányozásáról. 1965. XI. 15–21. – Bp. MÁFI Adattár T.: 1448.
- NAGY I.-NÉ–PÁLMAI J. 1976: Jelentés a varsói Földtani Intézetben tett tanulmányútról. 1976. május 31.–június 5. – Bp. VII. MÁFI Adattár T.: 5656.
- B. NAGY J.–PÁLMAI J. 1977: Útjelentés a Pozsonyi GEOFOND-nál tett látogatásról. – Bp. XII. 20. MÁFI Adattár T.: 6845.
- 1978: Jelentés a berlini Központi Földtani Intézetnél (ZGI) tett tanulmányútról. 1978. május 22.–május 25. – Bp. VI. MÁFI Adattár T.: 7327.
  - 1979: Jelentés a berlini Központi Földtani Intézetnél (ZGI) tett tanulmányútról. 1979. szeptember 24.–szeptember 25. – Bp. IX. MÁFI Adattár T.: 8658.
- PÁLMAI J.–ERDÉLYI G.-NÉ 1978: Jelentés a pozsonyi GEOFOND-ban tett munkalátogatásról. 1978. február 23.–február 24. – Bp. III. 11. MÁFI Adattár T.: 7094.
- SOMOS L.–ERDÉLYI G.-NÉ 1983: Útjelentés. Franciaország, B.R.G.M., Dokumentográfiai együttműködés 6. téma; Földtani adatbank 8. téma. – Bp. MÁFI Adattár T.: 12000.
- SZEBÉNYI L.–TREGÉLE K. 1962: Jelentés a lengyelországi és csehszlovákiai földtani adattárak tanulmányozásáról. – Bp. IX. 10. MÁFI Adattár T.: 1099.

- VÁRADI G.-NÉ–GELLERT F. 1979: Jelentés a varsói Földtani Intézetbe tett tanulmányútról. 1979. január 29.–február 2. – Bp. II. 12. MÁFI Adattár T.: 7773.
- VECSERNYÉS GY.–DOMOKOS M.-NÉ–BARTYIK L. 1972: Jelentés a bukaresti Institutul Geologic-nál 1972. VI. 6.–1972. VI. 13. között tett tanulmányútról. – Bp. VI. 15. MÁFI Adattár

